

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 1
ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 21569

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΤΗΣΙΑ Δρ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 75

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΤΗΣΙΑ Λ. Α. 1.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10.—

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 3

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1931

ΑΘΗΝΑΙ—ΕΤΟΣ Β΄.—ΤΕΥΧΟΣ 91

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Λακωνικά.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Πώς ή 'Αγγλική Οικονομία ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς παγκοσμίου οικονομικῆς κρίσεως ἔφθασε εἰς τὸ σημερινὸν σημεῖον.

Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΖΟΛΩΤΑ:

Ἡ Ἀγγλική κρίσις καὶ ἡ δραχμή.

ΑΓΓ. Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ:

Ἡ Ἀγγλική κρίσις καὶ ἡ Ἑλληνική Ἐθνική Οικονομία.

ΓΡΗΓ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗ:

Ἡ Ἀγγλική κρίσις καὶ αἱ νομικαὶ τῆς συνέπειαι ἐν Ἑλλάδι.

Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗ:

Τὸ ἐκλογικὸν σύστημα τῆς Νοτιοσλαβίας.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Ὅ,τι γίνεται εἰς τὸν κόσμον (Οικονομικά, Πολιτικά, Ἐπιστημονικά, Κοινωνικά).

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ:

Τὰ λογοτεχνικά βραβεῖα.

ΜΑΡΙΑΣ Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ:

Γύρω ἀπὸ τὴν γλῶσσαν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ.

HELLENIC BANK TRUST CO

NEA YORKE

ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΗΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Δολάρια 1.500 000

Λέγεται καταθέσεις και εκτελεί πάσης φύσεως τραπεζιτικές εργασίας υπό λίαν ευνοϊκούς όρους

Οι έχοντες συναλλαγές και συμφέροντα με Αμερικανική δύναται ν' αποδείκνυνται είτε απ' ευθείας προς την HELLENIC BANK TRUST Co, 51 Maiden Lane, New York, U. S. A., είτε προς την ΕΘΝΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, εν Αθήναις μὲν εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα (Τμήμα Ἐργασιῶν Ἀμερικῆς), ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δὲ εἰς τὰ κατὰ τόπους Ὑποκαταστήματα αὐτῆς.

Τὸ ἐν ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ Πρακτορεῖον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (51 MAIDEN LANE) καὶ τὸ ἐν ΣΙΚΑΓΩ Γραφεῖον τῆς (33 S. CLARK Street) ἐξακολουθοῦν λειτουργοῦντα.

1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΩΡΑ 6 Μ.Μ.

ΑΡΧΕΤΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΤΟ
ΝΕΟΝ ΜΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΙΣ ΤΑ ΧΑΥΤΕΙΑ

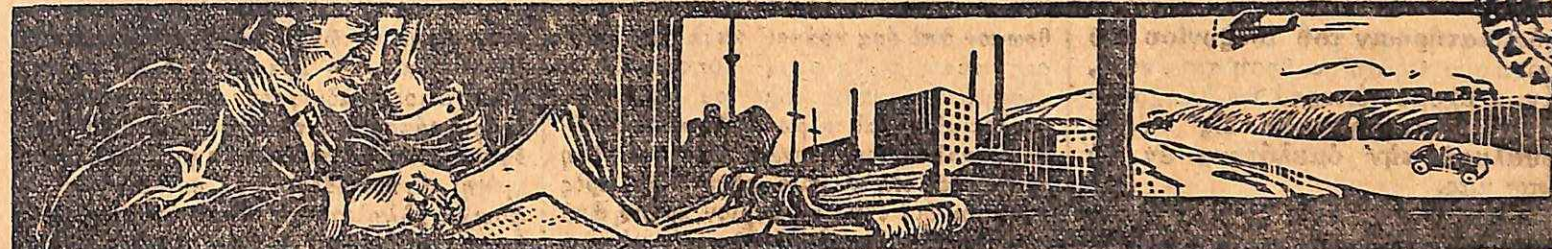
ΑΙΟΛΟΥ 98
ΤΗΛ. 62-73

Π. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

26 Σεπτεμβρίου 1931

ΕΡΓΑΣΙΑ

100

ΑΠΟ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ΕΙΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΘΥΕΛΛΗΣ.—

Ἡ πρωτοφανὴς οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ ὁποία μαστίζει τὴν Οἰκουμένην ἀπὸ τριετίας περίπου, εὐρίσκεται τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὴν μεγαλειτέραν αὐτῆς ἑντασιν. Ὁ κλονισμὸς τὸν ὁποῖον ὑφίσταται ὁλόκληρος ἡ Ἀγγλικὴ οἰκονομία κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, ἔπειτα ἀπὸ τὴν κρίσιν τῆς Γερμανίας καὶ πλείστων ἄλλων κρατῶν, ἀποτελεῖ τὴν τρανότεραν ἀπόδειξιν περὶ τοῦτου.

Εὐρισκόμεθα ἐνώπιον μιᾶς ἀληθοῦς θυσέλλης, ἡ ὁποία ἔχει ἐκσπύσῃ μετὰ πρωτοφανοῦς ἀγριότητος ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας καὶ εἶναι ἄγνωστον πόσον θὰ διαρκέσῃ ἀκόμη. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς θυσέλλης ταύτης, καὶ ἐν τῷ πλείεστα τῶν Ἑθνῶν τοῦ κόσμου γονατίζουν ἢ ἔχουν γονατίσῃ ὑπὸ τὰ πλήγματα αὐτῆς, ἡ Ἑλληνικὴ οἰκονομία δεικνύει ἀντοχήν, τὴν ὁποίαν ἐλάχιστα ἄλλα

κράτη δύναται νὰ ἐπιδείξουν.

Δὲν εἶναι ἡ ὥρα νὰ τόνισωμεν ὅμως διὰ τὸ γεγονός αὐτό. Ὅλην μας τὴν προσοχὴν πρέπει νὰ ἀφιερῶμεν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὸ πῶς θὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τὰ πλήγματα τῆς θυσέλλης, πῶς θὰ περιορίσωμεν τὸν ἀναπόφευκτον ἀντίκτυπον αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς χώρας μας.

Διὰ τὴν οἰκονομίαν μας ἐπιδεικνύει τὴν ἀντοχὴν αὐτὴν εἰς τὴν πρωτοφανῇ θεομηνίαν εἰς τὴν ὁποίαν παραπαίει ὁ κόσμος ὁλόκληρος; Πῶς συμβαίνει αὐτό, ἂν μάλιστα ληθῇ ὑπ' ὅψιν ὅτι καὶ ἡ ἰδικὴ μας οἰκονομία ὄχι πρὸ πολλοῦ εἶχε πληγῇ ἀπὸ τὰς συνεπειὰς μιᾶς ἥττης, ἐβάστασε τὰ βάρη τῆς ἐγκαταστάσεως 11)2 ἑκατομμυρίου ἀστέγων προσφύγων, ὑπέστη τὰς ἐπιβλαβεῖς συνεπειὰς μιᾶς δικτατορίας; Ἀς μὴ πλανώμεθα: Ἡ ἀν-

τοχὴ αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διειρηθήσαμεν ὑγιὰ δημόσια οἰκονομικὰ ἀφ' ἐνός, καὶ πρὸ πάντων, ἀφ' ἑτέρου, εἰς τὸ ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη ὁ τόπος μας ἐγγνώρισε ἀπόλυτον πολιτικὴν σταθερότητα, ἥτις ἐπέτρεψεν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν νὰ ἀφοσιωθῇ μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐπουλώσεως τῶν πληγῶν αὐτῆς.

Τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα, τὰ ὕγια, δηλαδή, δημόσια οἰκονομικὰ τῆς χώρας μας καὶ ἡ ἀπόλυτος ἐσωτερικὴ σταθερότης, εἶναι οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ οἰκονομία μας δεικνύει τὴν ἀντοχὴν αὐτήν. Τόκαθ' ἡκον, ἐπομένως, πάντων διαγράφεται σαφῶς: τὰ δημόσια ἡμῶν οἰκονομικὰ δύναται νὰ θεωρῶνται ὡς ἀπολύτως ἀσφαλῆ, δεδομένου ὅτι καὶ ἂν τυχὸν παραστῇ σχετικὴ ἀνάγκη, θὰ περιοποῦν ἀσφαλῶς αἱ δαπάναι κατὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ χρειασθῇ

ΠΩΣ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ!

Η ΔΡΑΧΜΗ.—Κουράγιο, κυρία μου! Θα ξεμερώσουν καλλίτερες μέρες!...

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΟΡΕΑ

ΕΜΠΡΟΜ.

πρός διατήρησιν τοῦ ἰσοζυγίου τοῦ προϋπολογισμοῦ· τούτου τεθέντος, πάντες ἔχομεν ὑπερτάτην ὑποχρέωσιν νὰ διατηρήσωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ὁμαλότητα ἐν τῇ τῷ μας.

Μόνον ἡ ἀπόλυτος ψυχραιμία, ἡ ἀπόλυτος ἐσωτερικὴ γαλήνη καὶ ἡ συνία, ἡ ἀδιατάρακτος πολιτικὴ ὁμαλότης, δύνανται νὰ προφυλάξουν τὸν τόπον ἐν μέσῳ τῆς θυέλλης, ἡ ὁποία ἔχει ἐκσπάσῃ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὀλοκλήρου. Καὶ μόνον οὕτω θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸν μεγαλείτερον δυνατὸν βαθμὸν τὸν ἀντικτυπον ἐκ τῆς παγκοσμίου θεομηνίας.

ΑΣ ΠΡΟΣΕΞΗ Η ΑΝΤΙΠΟΔΙ- ΤΕΥΣΙΣ.—Ἰδίᾳ ἂς προσέξουν εἰς τὴν ζωτικὴν αὐτὴν διὰ τὸν τόπον ἀνάγκη ὅπως διαφυλαχθῇ ἀδιατάρακτος ἡ πολιτικὴ ὁμαλότης, τὰ κόμματα τῆς Ἀντιπολιτεύσεως. Οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν πρέπει ν' ἀρθρῶν εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων. Θανάσιμὸν ἔχθρο τοῦ τόπου εἶναι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ Διμαγωγία καὶ ἡ Ἀναρχία. Ἄν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως θελήσουν νὰ διεξάγουν τὸν ἀντιπολιτευτικὸν τὸν ἀγῶνα ἐν συμμαχίᾳ πρὸς τοὺς διμαγωγοὺς καὶ τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα ἢ ἀν μεταχειρισθῶν ἀναλόγους μεθόδους μόνον καὶ μόνον διὰ τὰ ἀναρχικὰ τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν, θὰ ὑπέχουν βαρείας εὐθύνας ἐναντι τοῦ τόπου. Βεβαίως, οὐδεμία ὑπάρχει πιθανότης εἰς στιγμὰς τοιαύτης παγκοσμίου θυέλλης, νὰ διαπράξῃ ὁ Ἕλληνας λαὸς διὰ τῆς ψήφου τοῦ σφάλμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παρομοιωθῇ, ὑπὸ ἔποινιν σοβαρότητος περιστάσεων, ἀκριβῶς πρὸς τὸ σφάλμα τῆς 1ης Νοεμβρίου τοῦ 1920. Εἶναι ἐντελὸς ἀπαράδεκτον δι' ὁ Ἕλληνας λαὸς εἰς τοιαύτας στιγμὰς θὰ ἠδύνατο ποτὲ νὰ παραδῶσιν τὴν χώραν εἰς τὴν ἀσταθὴν διοίκησιν συμμαχικῶν κυβερνήσεων, τὰς ὁποίας καλῶς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ παρελθόντος, ἀντὶ τῆς σημερινῆς ἰσχυρᾶς κυβερνήσεως, ἥς ἀρχηγὸς εἶναι ὁ πολιτικὸς ἀκριβῶς ἀντὶ τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων. Ἄλλ' οὐδεμία ἐξ ἄλλου ὑπάρχει ἀμφιβολία, δι' ὅτι πολιτικὴ ἀστοχία ἐκ μέρους τῶν κομμάτων τῆς ἀντιπολιτεύσεως, εἴτε συμμαχοῦντων μὲ τὰ ἀναρχικὰ καὶ διμαγωγικὰ στοιχεῖα εἴτε μετερχομένων ὁμοίως μεθόδους, θὰ ἐμείνων ἀσφαλῶς τὴν ἀντοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν παγκόσμιον κρίσιν, θὰ ἐμεγάλωνε τὸν ἀντικτυπον αὐτῆς ἐπὶ τῆς χώρας μας, θὰ ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ σοβαρώτατα ἀπρόοπτα, λόγῳ τῆς ἀτμοσφαιρῆς τὴν ὁποίαν ἡ τοιαύτη πολιτικὴ θὰ ἐδημιούργει.

Ἡ ἀντιπολιτευσὶς εἰς τὰς περιστάσεις αὐτάς, πρέπει ν' ἀσκηθῇ κατὰ τὸν ὅσον εὐθύναν, εἰλικρινῆ, ἐντιμον. Μόνον οὕτω θὰ ἐξυπηρετηθῇ ὁ τόπος καὶ μόνον οὕτω καὶ αὐτὰ τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολιτεύσεως θὰ κερδίσουν εἰς ἐκτίμησιν ἐνώπιον τῆς Κοινῆς Γνώμης.

Ο ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ.—Ἀηδία καταλαμβάνει πάντα καλῆς πίστεως ἀν-

θρώπων ἀπὸ ὅσα γράφει κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ὁ Κίρινος Τύπος. Κάθε γραμμὴ του, κάθε λέξις του προδίδουν ἀφιλοτιμίαν καὶ πόρωνιν. Ἀφοῦ ἐπὶ τόσους καὶ τόσους μῆνας, ἐπὶ δύο ἔτη τώρα, δὲν εἶπεν ποτὲ οὕτε λέξιν πρὸς τὸν λαὸν διὰ τὴν παγκόσμιον κρίσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑποφέρει ὅλος ὁ κόσμος, τώρα προσπαθοῦν νὰ πείσουν τὸν λαὸν δι' αὐτὴν κατεστράφη ἀπὸ τὴν παγκόσμιον κρίσιν! Καὶ θρηνοῦν ἐν χορῇ διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν αὐτὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀγωνιζόμενοι νὰ ἐνσπείρουν παντοῦ τὴν ἀποκαρδίωσιν, τὴν ἀπογοήτεσιν, τὸν πανικόν.

Ἐνὸς τῆς ἀξιοθρηνητοῦ αὐτῆς καταστάσεως καθὲς πολίτης, καθὲς ἄνθρωπος, ποὺ δύναται νὰ ἔχῃ κάποιαν ἐπιρροήν, ἂς ἀντιδρᾷ διαφωτίζων ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκινδύνουν νὰ παρασυρθῶν ἀπὸ τὴν παράφρονα αὐτὴν διμαγωγίαν. Εἰς τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας διερχόμεθα, εἶναι ἀπαράλιπτος ἀνάγκη νὰ διατηρήσῃ συμπαγῆς ἡ Κοινὴ Γνώμη ἀπόλυτον τὴν ψυχραιμίαν τῆς.

ΠΕΡΙ "ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ".—Πρωτὴν ἡμερῆς ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐβδομάδος ἄρθρον, μὲ παχῆα στοιχεῖα, ἐκ τεσσάρων ὁλοκλήρων σελίδων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπέναντι τῆς Κρίσεως», ἀποτελοῦν μακρὸν συνονθύλευμα ἀνακριβειῶν, ἀνοησιῶν καὶ κακεντρέχειας, δείγματα τῆς ἀμαθείας, τῆς ἐλαφρότητος καὶ τοῦ χαρὰκτῆρος τοῦ συντάξαντος αὐτοῦ. Παρατάσσει ἀριθμοὺς καὶ ἐπιχειρήματα μὴδεῖαν ἀπολύτως μὲ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πραγματικότητα ἔχοντας σχέσιν, καταδεικνύοντας ὅμως, πρὸς τοὺς ἄλλους, παντελῆ ἀγνοίαν τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων καὶ τῆς μέχρι τοῦδε συντελεσθείσης ἐργασίας πρὸς ἀνύψωσιν καὶ παύσιν τῆς πίστεως τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὸ ἐσωτερικόν. Ἀφοῦ δὲ θρηνητὶ διὰ τὸ κέρδος (!!) τὸ ὁποῖον τὸ Κράτος καὶ οἱ ἰδιῶται δὲν θὰ ...πραγματοποιήσουν ἐκ τυχὸν προσκαίρου μόνον πτώσεως τῆς τιμῆς τῆς ἀγγλικῆς λίρας!!!, καταλήγει δηλῶντων μετὰ συγκινητικῆς ἀφελείας, δι' ἃ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον του καθοδηγήσεως τῆς «ψυχολογίας τοῦ πλήθους», μὲ ὅσα στοιχεῖα τοῦ δίδει ἡ...γνώσις τῶν πραγμάτων!

Ἄν κρίνωμεν ὅμως, περὶ τοῦ πῶς ἀντιλαμβάνεται τὸ καθήκον του καὶ περὶ τοῦ πόσον γνωρίζει τὰ πράγματα ὁ κύριος οὗτος, ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε ἄρθρου καὶ τῆς ἐξ ὅσων ἀνακρίβειῶν καὶ ἡλιθιοτήτων περιέχει τὸ προκείμενον ἄρθρον του, θὰ τὸν παρεκαλοῦμεν ὅπως ἀφίση ἡσυχίαν τοὺς ἀρμόδιους νὰ ἐκτελέσουν αὐτοὶ τὸ «καθήκον του» καθοδηγήσεως τῆς «ψυχολογίας τοῦ πλήθους»... ὅτι προσφέρει οὕτω πραγματικὴν ὠφελείαν εἰς τὸν τόπον. Ἐπὶ πλέον δέ, θὰ δυσνηθῇ νὰ ἀρσώσῃ ἔτι μάλλον εἰς τὰς ὀλιγώτερον δυσκόλους καὶ περισσώτερον τερπνὰς δι' αὐτὸν κομικὰς καὶ ἄλλας παρεμφερεῖς ἀσχολίας του, αἱ ὁποῖαι δὲν τοῦ ἀφίουν προφανῶς χρόνον οὐδὲ διὰ τὴν στοιχειώδη, ἔστω, παρακολούθησιν τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων, ἀλλ' εἰς τὰς ὁποίας, πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, ὁ εὐθηνῆς εὐφυολογίας καὶ νεανικοῦ ρωμαντισμοῦ ἄρθρογράφος οὗτος, πάντοτε σχεδὸν ἐπιτυχάνει....

Η ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΙΑ ΤΩΝ.—Ἀφοῦ

ἐπετέθη κατὰ τῶν Γραφείων Τύπου, τοῦ Κράτους καὶ τῶν Τραπεζῶν ὁ πράγματι ἱκανώτατος—ἀδιάφορος ποὺ καὶ πῶς—ἄρθρογράφος τῆς πρωτῆς κιτρινίσουσης ἡμερῆδος, συμφωνεῖ ἤδη μετ' ἄλλης κιτρινῆς ἡμερῆδος—ἐκ συναδελφικῆς, φυσικῆς, ἀλληλεγγύης καὶ δημοτικῆς—δι... δὲν εὐρέθη οὐδεὶς ἐπίσημος διὰ νὰ διαφωτίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν κόσμον!

Ἀπὸ τῆς πρώτης ὅμως στιγμῆς αἱ ἡμερῆδες—συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν δύο αὐτῶν ὁργάνων τοῦ κιτρινισμοῦ—βρίθουν καθημερινῶς ἀνακοινώσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Διοικητῶν τῶν Τραπεζῶν Ἑλλάδος καὶ Ἑθνικῆς διὰ τῶν ὁποίων ὁ κόσμος πληροφορεῖται περὶ τῆς καλῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῆς Χώρας καὶ τῆς μὴ σοβαρᾶς ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀγγλικῆς κρίσεως. Πόσον δὲ πλήρως διεφωτίσθη καὶ ἐνεθαρρύνθη ὁ κόσμος ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τούτων καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἀξιεπαύτου ψυχραιμίας καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν δρακμήν, τὰς ὁποίας ἐπέδειξεν ὁ λαὸς καθ' ἑλὰς τὰς ἡμέρας ταύτας. Τώρα, ἐὰν ἡ παιδείαν ἀπώλεια παντὸς ἴχνους ἐντροπῆς, ἡ ἀσυνειδήτης ἄγρια κυκλοφορία, ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ὀσιπὴ ἐμπάθεια μερῶν κιτρινῶν δημοσιογράφων τοὺς ἐπιτρέπει νὰ δημοσιεύουν, παραπλεῖν τῶν καθήκοντων, ἐπισήμων ἀνακοινώσεων καὶ τὰς ἀνοήτους καὶ κακοδόλους ἀνησυχαστικὰς φλυαρίας τῶν, καταχρῶμενοι τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Τύπου καὶ τῆς ἀνεκτικότητος τῆς κοινωνίας, πταίει διὰ τοῦτο μήπως ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ λοιποὶ ἄρμόδιοι;

Η ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΔΡΑΧΜΗ.—Συνιστῶμεν ἰδιαίτερος εἰς τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μας τὸ ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σεν. Ζολῶτα περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἀγγλικῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς δρακμῆς, τὸ ὁποῖον δημοσιεύεται εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς «Ἐργασίας». Ἄξιον ἰδιαίτερας σημειώσεως εἶναι δι' ὁ κ. Ζολῶτα πρὸ δύο ὁλοκλήρων ἐτῶν εἶχεν ὑποδείξῃ τὸ δολάριον ὡς βάσιν τῆς σταθεροποιήσεώς μας, εἶχε δὲ προείπῃ κατὰ τρόπον προφητικόν τοὺς κινδύνους οἱ ὁποῖοι ἦτο ἐνδεχόμενον ν' ἀπορροῦσαν ἐκ τοῦ συνδέσμου τῆς σταθεροποιήσεώς μας μὲ νόμισμα ἄλλης χώρας, ὅπου ἐστῆριζετο καὶ τοῦτο ἐπὶ τοῦ δολλαρίου.

Εὐτυχῶς, χάρις εἰς τὴν εὐστοχον πολιτικὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τὸ κάλυμμα τῆς σταθεροποιήσεώς μας εἶχε μετατραπῇ ἐγκαίρως κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος εἰς δολάρια καὶ δραχμάς καὶ οὕτω ἀπεφύγαμεν τὴν ζημίαν τὴν ὁποίαν θὰ ὑφίστάμεθα ἐὰν εἶχομεν διατήρησιν ὁλόκληρον τὸ κάλυμμα μας εἰς λίρας.

ΛΟΓΩ τῶν πληροφοριῶν τῆς Ἀγγλικῆς κρίσεως τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ κ. Σολωνάκη περὶ Ἑλευθέρας Ζώνης Πειραιῶς καὶ τὰ ἄρθρα τῶν κ. κ. Κ. Μιχαῆλ καὶ Α. Σμπαροῦνι ἀναβιβάζονται διὰ τὸ προσεχὲς φύλλον.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΙΝΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ

ΠΩΣ Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΝ ΤΩ ΠΛΑΙΣΙΩ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΡΙΣΕΩΣ ΕΦΘΑΣΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΝ ΘΕΣΙΝ

ΔΟΝ: Ἡ ἐξέλιξις τῆς τελευταίας κρίσεως.—Τὰ βαρύτερα αὐτῆς αἰτία.—Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας εἰς τὸν διεθνή συναγωνισμόν.—Ἡ ἀνεργία.—Τὰ κακὰ δημόσια Οἰκονομικά.

ΒΟΝ: Ὁ ἀντίκτυπος τῆς Ἀγγλικῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας.—Ἡ ἐπιρροὴ τῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς δρακμῆς.—Τὰ κέρδη καὶ αἱ ζημίαι τῆς οἰκονομίας μας ἐκ τῆς υποτίμησεως τῆς λίρας.—Νομικὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα γεννᾷ ἡ Ἀγγλικὴ κρίσις.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐβδομάδος ταύτης ἐν κοσμοϊστορικῶν γεγονότων συνέχει τὴν ἀναπνοὴν ὅλου τοῦ κόσμου: Ἡ Μεγάλῃ Βρετανία ἐγκατέλειπε τὸν χρυσοῦν κανόνα, τὸν ὁποῖον εἶχε υἱοθετήσῃ ἀπὸ τοῦ 1925 καὶ ἀπηγόρευσε τὴν ἐλευθέραν ἐξοδὸν χρυσοῦ ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς. Ἀποτέλεσμα τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἄμεσος υποτίμησις τοῦ Ἀγγλικοῦ νομίσματος, ὅπου, καθ' ἣν ὥραν ἡ «Ἐργασία» τίθεται ὑπὸ τὰ πιεστήρια, φαίνεται ἀπολέσαν τὸν ἐν πέμπτῳ τῆς ἀξίας του.

Ἡ ἀτάλληξις, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ παγκόσμιος Κοινὴ Γνώμη ὑπεδέχθη τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς χρυσῆς βάσεως ὑπὸ τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας καθὼς καὶ τὴν ἐπακολουθήσαν ἀποτίμησιν τῆς λίρας στερομένης, μαρτυρεῖ περὶ τῆς μεγίστης σπουδαιότητος τῶν δύο τούτων γεγονότων. Ποῖαι πρόκειται νὰ εἶναι νῦν αἱ συνέπειαι τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας; Αὐτομάτως διάφοροι συλλογισμοὶ ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν τοῦ παρατηρητοῦ. Οὕτω, μετὰ τὴν πρώτην ἐντύπωσιν ἐκ τῶν ἐξελικθέντων γεγονότων, σκέπτεται κανεὶς δι' ἡ ἐπελθοῦσα ἀποτίμησις τοῦ Ἀγγλικοῦ νομίσματος, περιορίζουσα τὸ κόστος τῶν βιομηχανικῶν, θὰ εὐνοήσῃ τὴν Ἀγγλικὴν ἐξαγωγὴν, θὰ ἐνισχύσῃ ταύτην καὶ ἀφοῦ βασικὴ ἀσθένεια τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ἐπειδαινούμενη καὶ ἐξ ἄλλων παραγόντων, τοὺς ὁποίους αὐτὴ ἰδίᾳ ἐν μεγάλῳ μέτρῳ ἐγέννησεν, εἶναι ἡ μειώσις τῆς ἐξαγωγῆς, ἡ μέλλουσα αὔξησις αὐτῆς θὰ βελτιώσῃ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, θὰ ἐλαττώσῃ τὸ ἀνοίγμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, θὰ περιορίσῃ τὴν ἀνεργίαν κ.λ.π. Ἐνθ' ὅμως σκέπτεται κανεὶς ταῦτα, τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἄλλαι σκέψεις ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν: Διὰ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν μιᾶς χώρας δὲν βαρύνει μόνον τὸ ἐμπορικὸν αὐτῆς ἰσοζύγιον, κυρίως βαρύνει ἡ πλάστιγγ τῶν γενικῶν λογαριασμῶν εἰς τὴν πλάστιγγα δὲ αὐτὴν ἡ Μεγάλῃ Βρετανία ἀνέγραφεν ἔσοδον 200 καὶ πλεόν ἑκατομμυρίων λιρῶν προερχόμενον ἀπὸ κέρδη ἐκ τῆς τοποθετήσεως δανείων εἰς τὸ ἐξωτερικόν· αἱ τοποθετήσεις ὅμως αὗται ἐγένοντο κυρίως μὲ ξένα χρήματα τὰ ὁποῖα οἱ κύριοι αὐτῶν εἶχον καταθέσει εἰς τὸ Λονδίον ἐπὶ βραχεῖα συνήθως προθεσμίᾳ. Ἡ ἐμπορία αὐτὴ τοῦ ξένου χρήματος, ἡ ὁποία ἄφινε ἐτησίως κέρδη 200 ἑκατομμυρίων εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν σταματᾷ τώρα: Πότε θὰ ἐπαναληφθῇ πάλιν εἰς τὸ μέλλον; Πῶς θ' ἀναπληρωθῇ εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν γενικῶν λογαριασμῶν ὁ μέγας, ἀσφαλῶς, περιορισμὸς τῶν κερδῶν τῶν υπερδυναμικῶν ἑκατομμυρίων ἀπὸ τὴν τοποθετήσιν δανείων εἰς τὸ ἐξωτερικόν; Ἡ αὔξησις τῆς ἐξαγωγῆς, ἥτις θὰ ἐπέλθῃ ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν ἀποτίμησιν τῆς λίρας, θὰ εἶναι τόση ὥστε νὰ ἰσοφαρίσῃ τὴν ἀνωτέρω ἀπώλειαν;

Καὶ ἄλλαι ἀκόμη σκέψεις ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν. Ἄλλ' ἡ μόνη, φανταζόμεθα, ἀπάντησις εἰς τὰ προβαλλόντα ποικίλα ἐρωτήματα πρέπει ἀδιστακτικῶς νὰ εἶναι ὅτι τὸ Ἀγγλικὸν Ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἔχει δώσῃ τοσάντις δειγμάτων τῆς μεγαλειότητος ζωτικότητος κατὰ τὴν μακράν αἰστορίαν του καὶ τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν στιγμὴν φαίνεται πλεόν ἡ ἀποφασισμένη ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν λαίλαπα μὲ ἡρωϊκὴν προσπάθειαν, θὰ ὑπερνικήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν τοὺς σκοπέλους καὶ διὰ μιᾶς δραστηρίας πολιτικῆς, θὰ ἐμπνεύσῃ καὶ πάλιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν πεποίθησιν ὅτι δύναται νὰ τρέφῃ τὴν αὐτὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ Λονδίον διὰ τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ συμφέροντα ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν.

ΜΙΑ ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΡΙΣΕΩΣ

[Ποῖν ἐκτεθῇ ἡ τελευταία φάσις τῆς Ἀγγλικῆς κρίσεως καὶ ἀναπτύξῃ τὰ βαρύτερα αἰτία αὐτῆς, ὡς καὶ ὁ ἀντίκτυπος ταύτης ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἐνδιαφέρουσα θὰ ἦτο μία γενικὴ εἰκὼν τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς κρίσεως, εἰς τὴν πλάσιον τῆς ὁποίας ἐξελάσεται τὸ Βρετανικὸν ὁρμη. Ἐνῶσθ', ἀλλ' ἐν ταύτῃ καὶ ἀπλὴν εἰκὼνα τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς κρίσεως παρέχει τὸ κατωτέρω ἄρθρον τῶν «Τίμων» τοῦ Λονδίνου. Εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἀναφέρονται τὰ παραδοξὰ μέτρα τῆς καταστροφῆς τοῦ πλοῦτος τὰ ὁποῖα λαμβάνονται εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς γενικῆς εὐημερίας καὶ τονίζεται ὅτι οὐχὶ διὰ τούτων τεχνικῶν μέτρων δέον ν' ἀναμένεται ὁ τεματισμὸς τῆς παγκοσμίου κρίσεως, ἀλλὰ κυρίως διὰ τῆς συνεργασίας καὶ τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τῶν διαφόρων κρατῶν.]

Ζωορὰν εἰκὼνα τῆς καταστροφικῆς ἐξαρθρώσεως τοῦ παγκοσμίου οἰκονομικοῦ μηχανισμοῦ παρέχει τελευταῖως τὸ γεγονός, δι' ἡ Κυβέρνησις τῆς Βραζιλίας καὶ τὸ Ὁμοσπονδιακὸν Γεωργικὸν Συμβούλιον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ἵνα ἐπιτύχουν τὴν ἀμοιβαίαν διάθεσιν τῶν προϊόντων των, ἡγαγάνθησαν νὰ καταφύγουν εἰς τὴν πρωτόγονον μέθοδον τῆς ἀπ' εὐθείας ἀνταλλαγῆς. Ὑπῆρξαν συμφωνίαν ἀνταλλαγῆς 1,050.000 σάκκων καφῆ ἀντὶ 25.000.000 μπουσέλς σίτου. Ἡ μέθοδος αὕτη ἀντιμετωπίσεως τῆς καταστάσεως εἶνε πάντως καλλιτέρα ἀπὸ μερικὰς τῶν μέχρι τοῦδε ἐφαρμοσθεισῶν μεθόδων. Ἐν Texas καὶ Oklahoma ὁ σιτῶν κατέλαβε τὰ φρέατα τοῦ πετρε-

λαίου, οὐχὶ ὅπως ἐμποδίσῃ οἰανδήποτε ἐπέμβασιν εἰς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου, ἀλλ' ὅπως ΣΤΑΜΑΤΗΣῃ τὴν παραγωγὴν εἰς τὴν Kansas ἐδόθησαν διαταγαί, ὅπως εἰς ὁρισμένους περιοχὰς σταματήσῃ ἡ παραγωγή. Καθ' ἡ ἀναφέρει σήμερον ὁ ἀνταποκριτὴς μας, ὁ Διοικητὴς τῆς Texas σκοπεύει νὰ χαλαρώσῃ κάπως τὴν προγενεστέραν αὐτοῦ διαταγὴν. Ἐν Oklahoma ὅμως ἡ κατάστασις παραμένει προφανῶς ἀμετάβλητος.

Εἰς τοὺς βαμβακοπαραγωγὸν τῶν Νοτίων Πολιτειῶν ἐγένετο τελευταῖως ἐντονος σύστασις τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Γεωργικοῦ Συμβουλίου, ΟΠΩΣ ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΩΣΙ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΤΗΣ ΕΞΟΔΕΙΑΣ ΤΩΝ, μολοντοὶ δὲ ἀπέρριψαν μετ' ἀγα-

κότησεως τὴν πρότασιν ταύτην, ἐν τούτοις καὶ αὐτοὶ ἐξετάζουν ἤδη σοβαρῶς ἄλλα σχέδια περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς καλλιέργειας, τῆς συγκομιδῆς ἢ τῆς ἐκκομιδῆς τοῦ βāmυανος κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

Ἐν Βραζιλίᾳ ἐκατοντάδες χιλιάδων γάκων καφῆ ἡγοράσθησαν καὶ κατεστράφησαν ὅπῳ τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Καφέ.

Ὁ δορυδόξος οἰκονομολόγος θεάται κατὰπληκτος τὰς βιαίας ταύτας προσπάθειας ὑποστηρίξεως τῶν τιμῶν. Ὁ ἀμύητος ἀνθρώπος μὲνι ἀπλῶς ἐνὸς πρὸς αὐτῶν. Ὑπάρχει προφανῶς κάποια ἀνωμαλία εἰς τὸν κόσμον, ὅταν προϊόντα, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἀνθρώπος θὰ ἡγόραζεν εὐ-

χαρίτως μεγαλύτεραν ἢ ὅσην ἀγοράζει ποσότητα, ἐὰν μόνον εἴη τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα μέσα, καταστρέφονται ἢ δὲν προδίδονται εἰς τὴν ἀγοράν, ἵνα—ὅπως τοῦ λέγουν—σωθῇ ὁ παραγωγὸς ἀπὸ καταστροφῆς.

Τὶ χολαίνει ὅμως καὶ πῶς θὰ διορθωθῇ τὸ κακόν, οὐδεὶς φαίνεται ἱκανὸς νὰ τοῦ εἴπῃ. Ὁ καθεὶς γνωρίζει, διὸ ὑπάρχει ὑπερπαραγωγή, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν διὸ ὑπάρχει περισσότερος βῆμαξ, περισσότερος σίτος, περισσότερα ξάχαρις, περισσότερος καφὲς καί, ὡς φαίνεται, μεγαλύτερα ποσότης ἐκ κάθε εἵδους τροφῆς καὶ πρώτης ὕλης εἰς τὴν ἀγοράν, ἀπὸ ὅ,τι δύναται νὰ ἀγοράσῃ ὁ καταναλωτὴς εἰς τιμὰς ἱκανοποιητικὰς διὰ τὸν παραγωγόν. Ἀλλ' ὁ καταναλωτὴς ἀδυνατεῖ ν' ἀγοράσῃ πᾶν ὅ,τι εὐχαρίστως δὲ ἐξαρξοίμην, διότι, καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν εἴη οὐσιαστικῶς ἀνεργός, ἡ ἐργασία τοῦ διέρεται περὶ ὅσον δυσπραγίας, λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τοῦ παραγωγοῦ εἰδὼν πρώτης ἀνάγκης νὰ ἀγοράσῃ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἐργαστασίου καὶ τοῦ ἐργαστηρίου.

Ἐὰν ὁ μηχανισμὸς τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου ἐκτελεσθῇ κανονικῶς, οἱ παραγωγοὶ τροφίμων καὶ πρώτων ὀλῶν θὰ ἦσαν εἰς θέσιν ν' ἀντὶλήσασον ὅλην τὴν παραγωγὴν τῶν μὲ τὰ εἶδη, τὰ κατασκευασμένα ὑπὸ τῶν δευτερευουσῶν βιομηχανικῶν. Δύσκολον εἶναι νὰ φαντασθῇ τις ὑπερπαραγωγὴν, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν δι, ἐπὶ παραδείγματι, παράγεται περισσότερος σίτος ἐκείνου τὸν ὅποιον ὁ κόσμος δύναται νὰ καταναλώσῃ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ διὸ ὑφίσταται ὑπερπαραγωγή, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀδυνατοῦντες ν' ἀποκτήσουν ἀρκετὸν δι' αὐτοὺς ἄρτον.

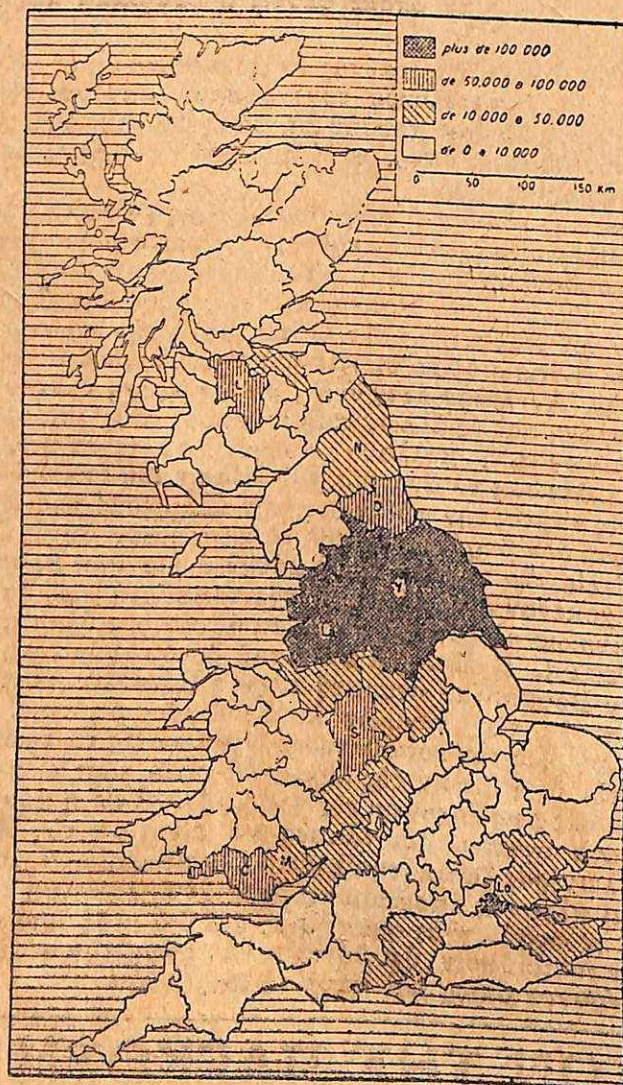
* *

Οἱ οικονομολόγοι μᾶς λέγουν, διὸ ὑφίσταται διατάραξις τῆς ἰσορροπίας μεταξὺ παραγωγῆς καὶ πραγματικῆς ζήτησεως. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν διαφωτίζει περισσότερον τὸ κοινόν καθορίζει ἀπλῶς εἰς τεχνικὴν γλῶσσαν μίαν κατάστασιν, ἣν οἱ ἄνθρωποι δύναται μόνοι των ν' ἀντιληφθῶσι καλῶς, καὶ τῆς ὁποίας, πράγματι, ἔχουν ἀρκετὰ μικρὰ γνῶσιν. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητοῦν νὰ μάθουν εἶναι, τί διατάραξε τὴν ἰσορροπίαν, καὶ πῶς δύναται νὰ θεραπευθῇ τὸ κακόν. Πότε πάλιν θὰ δυνηθῇ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκτελῇ ἀμερίμως τὴν ἐργασίαν του, παράγων ὅσην δύναται ποσότητα μὲ τὴν πεποιθὴν, διὸ θὰ εἴη εἰς θέσιν ν' ἀνταλλάσσῃ τὰ προϊόντα του ἐναντι εἰδῶν, τὰ ὅποια τοῦ χρειάζονται, παραγομένων ὑπ' ἄλλων, ἐργόντων ἀνάγκην τῶν ἰδικῶν του προϊόντων. Ὅταν ὑπὸ βάλλῃ τις τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, εὐρίσκει πρὸ σωρείας ἀπαντήσεων, οὐδεμίαν τῶν ὁποίων συμφωνεῖ μὲ τὴν ἄλλην, μὴ οὐδ' ἀναγκάζεται οὗτος νὰ υποπτεύῃ δι, παρ' ὅλην τὴν ἐπίδειξιν γνώσεων καὶ παρ' ὅλην τὸν πλοῦτον τῶν στατιστικῶν τῶν γραφικῶν παραστάσεων, τῶν ἐκτιμήσεων καὶ τῶν ἀκατάληπτον λεξιλογίων τῶν τεχνικῶν ὅρων, οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι οὐσιαστικῶς δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν κατάσταση πολλὴ καλλίτερον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Πάντως δὲν δύναται νὰ συμφωνήσῃ καὶ οὗτοι μεταξὺ των. Ἡμῖς δὲ δώδεκάς καθηγητῶν τῆς πολιτικῆς οικονομίας, συζητοῦντες ἐπὶ πραγματικῶν ζητημάτων, αἴνα θὰ εἶδῃ νὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ διευκρινίσουν διὰ τῶν σπουδῶν των, εἶναι

ἱκανοὶ νὰ διαφωνοῦν μεταξὺ των μετὰ τῆς αὐτῆς σφοδρότητος, μετ' ἧς ἴσος ἀριθμὸς ἐμπόρων, ταξιθενομένων κατὰ τὴν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ διαμερίσματος σιδηροδρομικῆς ἀμᾶξης.

Οὕτως ἡ ἄλλος ὅμως, μετὰ ἡ ἀνευ τῆς βοηθείας τοῦ ἐπιστήμονος οικονομολόγου, θὰ χρεασθῇ νὰ ἐξευρεθῶν ἀπαντήσεις ἐπὶ τῶν οικονομικῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια κρατοῦν νῦν ἐν ἀμνηγίᾳ τὸν κόσμον. Μέχρις οὗ ἐξευρεθῇ λύσις τῶν προβλημάτων τούτων, ἡ, ὥς, λυθῶν ταῦτα ἀφ' ἑαυτῶν, ΔΕΝ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΑΝΟΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΝ. Τὸ

Ὁ Μέγας Ἀσθενὴς

Ἡ κατανομή τῆς ἀνεργίας ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τῇ βάσει πίνακος δημοσιευθέντος εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Siegfried, τὸ ὅποιον ἐδημοσίευσεν πρὸ καιροῦ ἡ «Εργασία». Εἰς τοὺς σκοτεινότερους χώρους ἀνεργοὶ ἄνω τῶν 100.000, εἰς τοὺς χάρους μὲ καθέτους γραμμάς ἀνεργοὶ 50.000—100.000, εἰς τοὺς χάρους μὲ πλαγίως γραμμάς ἀνεργοὶ ἀπὸ 10.000—50.000 καὶ τέλος εἰς τοὺς λευκοὺς χώρους ἀνεργοὶ ἕως 10.000

Ὁμοσπονδιακὸν Γεωργικὸν Συμβούλιον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, οἱ Κυβερνήται τῆς Texas καὶ τῆς Oklahoma, τὸ Συμβούλιον τοῦ Καφὲ τῆς Βραζιλίας κατέφυγον εἰς δραστικά μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν ἐκ τῶν ἀμέσων αὐτῶν δυσχερειῶν. Φαίνεται ὅμως ἀπτόν, διὸ θὰ καταστῇ δυνατὴ διὰ τοιούτων μεθόδων ἡ ἐξευρέσις οἰασ-δήποτε πραγματικῆς ἢ μονίμου λύσεως τῶν ζητημάτων. Ὁ κόσμος δὲν θ' ἀποκινήσῃ μεγαλυτέραν εὐημερίαν καταστρέφον τὸν πλοῦτον του.

Δὲν εἶναι ἀπολύτως δίκαιον νὰ θέτῃ τις εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἐκείνους οἵτινες σταματοῦν τὴν παραγωγὴν τοῦ πετρελαίου μετὰ τὸς καίοντας τὸν Βραζιλιανὸν καφὲν

καὶ μετὰ τὸς ἐνδεχομένους καταστροφὰς τοῦ βῆμαξος. Οἱ πρῶτοι δὲν καταστρέφουν πλοῦτον. Τὸ πετρελαῖον παραμένει εἰσὶ εἰς τὰ φράδα. Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἴη τὰ ἐπὲρ ἢ τὰ κατὰ τῆς πράξεώς των, αὕτη ἀποτελεῖ, κατὰ θεωρίαν τοῦλάχιστον, προσπᾶθειαν πρὸς ἀποτροπὴν τῆς λίαν ταχείας ἐξαντλήσεως τῶν φυσικῶν πηγῶν δι' ἀνταγωνιστικῆς καὶ κακῶς ὁργανωμένης ἐκμεταλλεύσεως, ἐπιζημίας διὰ τὴν πλειονότητα αὐτῶν τούτων τῶν ἰδιοκτητῶν φρεάτων πετρελαίου. Ἡ εἰς μέγας ποσότητας καταστροφὴ τοῦ Βραζιλιανοῦ καφέ, καίτοι ἔχουσα τὸ αὐτὸ ἐλατήριον—τὴν ὑψοὺν τῶν τιμῶν—κατατάσσεται

εἰς ἐντελὲς διάφορον κατηγορίαν, ὡς ἐπίσης ἡ πρότασις τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Γεωργικοῦ Συμβουλίου περὶ καταστροφῆς διὰ τοῦ ἀρότρου τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς ἐφεινῆς ἐσοδείας τοῦ βῆμαξος. Εὐτυχῶς ἡ συμβολὴ αὕτη δὲν θὰ ἀκολουθηθῇ. Ἦτο λίαν ἀντιπαθὴς καθ' ἑαυτήν ἡ δρᾶσις, ἀλλ' ὅμως, τοῦ Γεωργικοῦ Συμβουλίου δὲν ὑπῆρξεν ἀρκετὰ ἐπιτυχία, ὥστε νὰ κάμῃ τὸν κόσμον νὰ δέχῃται τὰς συμβουλὰς του ἀουζητητέ. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο συνέστη, ἵνα ἐνισχύσῃ τοὺς γεωργοὺς εἰς τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις καὶ συντελῇ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν, ἀγοράζον μέγας ποσότητας προϊόντων καὶ ἐμποδίζον οὕτω τὴν προσφορὰν αὐτῶν εἰς τὰς ἀγοράς. Δὲν κατὰρθωσεν ὅμως νὰ ἀποτρέψῃ, οὔτε καὶ νὰ μετριάσῃ τὴν πίεσιν τῶν τιμῶν, ἥτις ἀπὲρ τοσοῦτον καταστρεπτικὴ ἀμέσως μὲν διὰ τοὺς παραγωγούς, ἐμμέσως δὲ διὰ τὰς βιομηχανίας, αἵτινες ἐξηγοῦντο ἐκ τῆς ἀγοραστικῆς ἱκανότητος τῶν γεωργῶν. Ἐπὶ πλέον, αἱ μεγάλα ποσότητες προϊόντων, ἃς τοῦτο κατέχει, καὶ ἃς θάττον ἡ βεβαίον θὰ ἀναγκασθῇ νὰ πωλήσῃ, ἀποτελοῦν καὶ αὐταὶ ἐμπόδιον διὰ τὴν ἀνάγκην ἡ καὶ αὐτὴν τὴν σταθερότητα τῆς ἀγορᾶς, πολλοὶ δὲ ἐν ταῖς Ἡν. Πολιτείας καταλήγουν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐπέμβασις

του, ὅσονδήποτε καλοποραίετος καὶ ἂν ἦτο, προὔξενεσε περισσότερον κακόν ἢ καλόν.

Ἐδῶ λοιπὸν ὁ δρομόδοξος οικονομολόγος τῆς παλαιᾶς σχολῆς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ δι, ἐπὶ ἐνὸς τοῦλάχιστον σημείου, οἱ θεωρητικοὶ τοῦ συλλογισμοῦ ἀπεδείχθησαν ὀρθοί. Οὗτος ὑπεστήριξε ἐπιμύως, διὸ αἱ τιμαὶ εἶδῃ ν' ἀφραδῶν ἐλεύθεραι, ὅπως εὐρυνον μόνον τὸ ἐπίπεδον αὐτῶν, καὶ διὸ ἡ ἐπέμβασις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν διανομὴν προξενεῖ πάντοτε μεγαλύτερον κακόν ἐκείνου, τὸ ὅποιον ἐπιζητεῖ νὰ θεραπεύσῃ. Τὰ ἐπιχειρήματά του ἀποκοῦν νέαν βαρύτητα μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ

Ὁμοσπονδιακοῦ Γεωργικοῦ Συμβουλίου, ὡς καὶ ἄλλων παρομοίων προσπαθειῶν πρὸς ἄσκησιν ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ἀγορῶν. Φαίνεται, πράγματι, δι, κατ' ἀμετάβλητον κανόνα, ὅσας αἱ Κυβερνήσεις ζητοῦν νὰ προστατεύουν τὸν καταναλωτὴν διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν τιμῶν εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπεμβάσεώς των εἶναι σπάνις τῶν προϊόντων, προκαλοῦσα μεγαλυτέραν ὑψοὺν τῶν τιμῶν ἢ πρότερον, καὶ δι, ὅσας αὐταὶ ζητοῦν νὰ προστατεύουν τὸν παραγωγὸν διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν τιμῶν εἰς ὑψη-

λὸν ἐπίπεδον, ἐπιτυγχάνουν μόνον, τελικῶς, νὰ προκαλέσουν μεγαλυτέραν εἰσὶ πῶσιν τῶν τιμῶν. Εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα ὁ πολὺς κόσμος θὰ εὐρῇ ἐπιβεβαίωσιν τῶν πεποιθησέων του.

Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ κοινὸν ἀπέβλεπε πάντοτε μετὰ δυσπιστίας πρὸς τὴν κυβερνητικὴν παρέμβασιν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἡδὴ δὲ θὰ εἴη περισσότερον παρὰ ποτὲ πεπεισμένον δι, ὅσον μικροτέρα ἡ κυβερνητικὴ ἐπέμβασις, τόσον τὸ καλότερον δι' αὐτό. Εἶναι διατεθειμένον βεβαίως ν' ἀναγνώ-

ρίσῃ δι, εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς δυναμικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ διεθνoῦς ἀνταγωνισμοῦ, παλαιαὶ τινες ἰδέαι δέον νὰ ἐγκαταλειφθῶν, ὡς ἐπίσης, δι, ὁργάνωσις, συντονισμός καὶ συνεργασία εἰς εὐρείαν κλίμακα εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν οικονομικὴν παραγωγὴν καὶ αποτελεσματικὴν διανομὴν. Ἐξ ἐνστικτοῦ ὅμως ἀντιτίθεται ἀκόμη—τὸ δὲ ἐνστικτὸν του ἐπιβεβαιοῦται ἐξ ὅλης τῆς μέχρι τοῦδε πείρας του—εἰς τὴν ἀνάμειξιν τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν δημοσίων ὁργάνων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του.

ΤΟ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

Ι... Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1920, ἔπειτα ἀπὸ μίαν σύντομον πυρετώδη, ἑσθενικὴν ἀνθρῶν, ἡ εὐελλα ἐκσπᾷ ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας, ὑπερπᾶν διὰ τὴν αἰωνόβιον εὐημερίαν της, μετὰ τὴν αἰφνιδικήν ἐκείνην βιβλικὴν κατακλιθεῖς. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ κανεὶς, σκέπεται τὰς πρώτας γραμμάς τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰώβ: «Υπῆρχε εἰς ἄνθρωπος ὀνομαζόμενος Ἰώβ» καὶ ὁ ἄνθρωπος αὗτος ἦτο ἀκέραιος καὶ δίκαιος. Ἐρροβέτο τὸν Θεὸν καὶ ἀπέχετο τοῦ κακοῦ. Ἀπέκτησε ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Εἰς ἑπτὰ χιλιάδας πρόβατα, τρεῖς χιλιάδας καμήλους, πεντακόσια ζεύγη βοῶν, πεντακοσίους ὄνους, καὶ μέγαν ἀριθμὸν ὑπηρετῶν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὗτος ἦτο ὁ σπουδαιότερος ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀνατολήν. Μίαν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ Ἰώβ, ἔτρωγαν ἐς τὴν οἶκον τοῦ μεγαλειτέρου τῶν ἀδελφῶν, ἐπῆγε εἰς τὸν Ἰώβ εἰς ἀγγελιοφόρος, ὁ ὅποιος τοῦ λέγει: «Τὰ βῆμα ὄρνανται τὴν γῆν καὶ τὰ γαῖδουρία ἐβόσκον πλησίον. Ἐξῆλθον ἐπὶ δρόμον καὶ ἐπῆραν καὶ ἐσκότωσαν τοὺς ὑπηρετάς. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην διὰ νὰ σὰς φέρω τὴν εἴδησιν». Ὁμῖλε ἀκόμη ὅταν ἕνας ἄλλος φράναι καὶ λέγει: «Τὸ πῦρ τοῦ Θεοῦ ἐπέσχε ὄφρα καὶ ἐκκυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ὑπηρετάς. Ἐγὼ μόνος ἐσώθην διὰ νὰ σὰς φέρω τὴν εἴδησιν». Ὁμῖλε καὶ αὗτος ἀκόμη ὅταν εἰς ἄλλος ἦτο καὶ λέγει: «Χαλδαῖοι, διηρημένοι ἐς τρεῖς συμμορίας, ὤρμησαν ἐναντὶ τῶν καμήλων, τὰς ἥρπασαν καὶ ἐσκότωσαν τοὺς ὑπηρετάς. Ἐγὼ μόνος ἐσώθην διὰ νὰ σὰς φέρω τὴν εἴδησιν». Πρὶν τελειῶσθαι καὶ αὗτος, εἰς ἄλλος ἐρχεται καὶ λέγει: «Τὰ παιδιά σου καὶ αἱ θυγατέρες σου ἔτρωγαν καὶ ἐπῆραν ἐς τὸ σπῆτι τοῦ μεγαλειτέρου ἀδελφοῦ των. Ἐξῆλθον φοβερῶς ἄνεμος ἐνέσκηψεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς ἐρήμου καὶ ἐκτύπησε τὸ σπῆτι εἰς τὴς τέσσαρες γωνίας. Τὸ σπῆτι κατέρρευσε καὶ οἱ οἱ ἐσκότωθησαν. Ἐγὼ μόνος ἐσώθην διὰ νὰ σὰς φέρω τὴν εἴδησιν». Ἀς θέσωμεν εἰς αὐτὸν τὸν πῖνακα ὁρῶν, οἱ ὅποιοι ἐκφράζουν τὰς σημερινὰς μορφὰς τοῦ πλοῦτος: ἀπὸ τοῦ 1921, ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄνευ οἴκτου, αἱ στατιστικαί, οἱ νεώτεροι αὗτοι ἀγγελιοφόροι, ἀποκαλύπτουν ἐς τὴν Ἀγγλίαν ὅτι χάνει τὰς ἀγορὰς αὐτῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τῆς βιομηχανίας της κλονίζεται. Ἀλ' ἡδὴ, ὅπως εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Ἰώβ, «ἕνας σφοδρὸς ἄνεμος ἐσηκώθηκε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς ἐρήμου καὶ κτύπηε τὴς τέσσαρες γωνίας τοῦ σπιτιοῦ...»].

Ἀπὸ τὸν πρόλογον τοῦ περιφώνου βιβλίου τοῦ André Siegfried, κυκλοφορήσαντος πρὸ ὀλίγων μηνῶν καὶ εἰς τὸ ὅποιον ὁ συγγραφεὺς προέβη μετὰ καταληπτοσύνης ἀκρίβειας εἰς τὴν διαγνώσιν τῆς κρίσεως.

Α'. ΠΩΣ ΕΞΕΔΗΛΩΘΗ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΛΙΡΑΣ

Ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῆς ἀγγλικῆς κρίσεως ἐμφανίζεται ὡς ἀντίκτυπος τῆς γερμανικῆς. Ἡ δημοσιονομικὴ κρίσις τοῦ Reich ἐπηρέασε βαθέως τὴν λίραν, προκαλέσασα ἀπροσδοκίτους διακυμάνσεις τῆς τιμῆς αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς κρίσεως τὰ γεγονότα ἐξειλίχθησαν ἐν συντομίᾳ ὡς ἑξῆς:

Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς λίρας ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ἀπέστειλε ἕνα ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς εἰς Γαλλίαν πρὸς συνομιλήσιν δανείου, ἐνθ' διεπραγματεύετο συγχρόνως ἄλλον δάνειον εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Πράγματι τὴν 1ην Αὐγούστου ἐπῆλθε συμφωνία καὶ οἱ ἐφρατίζοντο πλέον ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος ἀνησυχίας.

Ἀποτόμως ὅμως νέαι μεγάλα ἀνησυχία ἐξεδηλώθησαν: ἐκρίθη ἀπολύτως ἐπιγὼν νὰ ἰσοσκελισθῇ εἰς προϋπολογισμὸς χρονίως ἐλλειμματίας. Ἐπειδὴ τὰ μέλη τοῦ Ἐργατικοῦ Ὑπουργείου δὲν συνεφώνουν ἐς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἰσοσκελίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ τιμὴ τῆς λίρας ἤρρισε πάλιν νὰ κυμαίνεται αἱ νέαι διακυμάνσεις προκαλέσαν περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου τὴν πτώσιν τῆς Ἐργατικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν σχηματισμὸν τῆς κυβερνήσεως Ἐθνικοῦ συνασπισμοῦ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως.

Ἡ νέα Κυβέρνησις ὑπέβαλε, πράγματι εἰς τὴν Βουλὴν διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Σνόουντεν, πλήρες προγραμμα ἰσοσκελίσεως καὶ τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐπομένης χρή-

σεως. Τὰ μέτρα ταῦτα ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ ἠσθάνθησαν ὅλοι ἀνακούφισιν ἐξ αὐτῶν.

Ἐν τούτοις καὶ μετὰ τὰ μέτρα αὐτὰ ἡ ἐξοδος χρυσοῦ ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐξηκολούθησεν. Ἡ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν λίραν ἐχαλαροῦτο βαθμὴδὸν ἐπικινδύνως, αἱ Ἀγγλικά ἀξία ὑπεχώρουν σταθερῶς εἰς τὰ διάφορα χρηματιστήρια, καὶ ὁ χρυσὸς ἐφύγεν ἀδρόος ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας.

Ἐνῶπιον τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἐθνικοῦ Συνασπισμοῦ ἀπεφάσισε τὴν κατάρτησιν τῆς ἰσισμίας τῆς λίρας πρὸς τὸν χρυσόν.

Αὕτη εἶναι ἐν συνόψει, ἡ ἐξέλιξις τοῦ Βρετανικοῦ δράματος ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου μέχρι σήμερον.

Ὁ πρῶτος κλονισμὸς τῆς λίρας

Ὁ πρῶτος κλονισμὸς τῆς λίρας ἐσημειώθη κατὰ τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουλίου, ὡς ἀντίκτυπος, ὡς εἴπομεν, τῆς Γερμανικῆς κρίσεως. Ἰδιαιτέρως κρίσιμοι διὰ τὴν Ἀγγλικὴν νόμισμα ὑπῆρξαν αἱ δέκα ἡμέραι ἀπὸ 18—28 Ἰουλίου. Κατὰ τὰς δέκα αὐτὰς ἡμέρας τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῆς Τραπέζης τῆς Ἀγγλίας ἠλαττώθη ἀπὸ 163 εἰς 133 ἑκατομμύρια λίρων καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ καλύμματος κατῆλθεν ἀπὸ 49.340% τὴν 22αν Ἰουλίου, εἰς 32.42% τὴν 29 Ἰουλίου!

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας προσεπάθησε ν' ἀμυνθῇ κατὰ τῆς καταστάσεως ταύτης

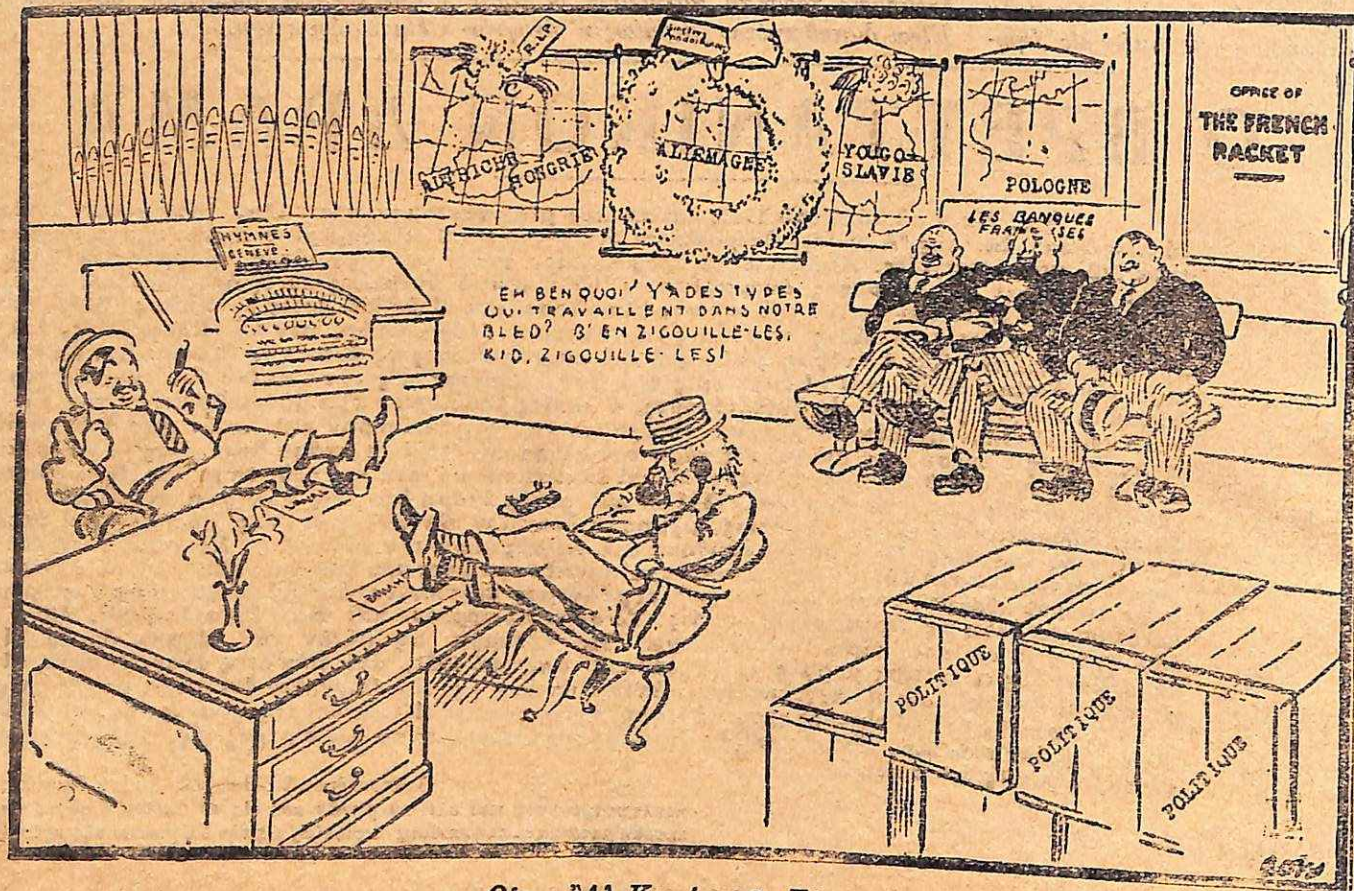
ὑψώνουσα τὴν 23ην Ἰουλίου τὸν τόκον τῆς προεφλησεως ἀπὸ 2 1/2 εἰς 3 1/2% ο. Ἀλλ' ἡ αὐθρῆς αὕτη τοῦ τόκου δὲν εἶχε ἰ' ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἀνέμεναν οἱ ἰδύνοντες τὴν Τράπεζαν. Ἡ ἀσκουμένη πίεσις ἐπὶ τῆς λίρας δὲν ἐχαλαρώθη: τὴν 24 Ἰουλίου—δηλαδὴ τὴν ἐπομένην τῆς αὐθρῆσεως τοῦ τόκου—ἄλλα 5 1/2 ἑκατομμύρια λίρων εἰς χρυσὸν ἐξήχθησαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὴν 25ην Ἰουλίου ἐξήχθησαν ἐπίσης 3.700.000 λίρων. Μολονταὶ ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας προσέβη ἀμέσως τότε εἰς νέαν ὑψώσιν τοῦ προεφλητικοῦ τόκου ἀπὸ 3 1/2 εἰς 4 1/2% ο. Ἐν τούτοις εἶχε καταστῇ φανερόν πλέον, ὅτι αἱ δυνάμεις τῆς Ἀγγλικῆς ἀγορᾶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατανηκθῶν μετὰ τὴν κλαστικὴν αὐτὸ μέσον τῆς ἀμύνειν, ἀποτελεσματικὸν εἰς ὁμάλας μόνον περιστάσεις.

Ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας μετέβη εἰς Παρισίους εἰς ἕκ τῶν ἰδυνόντων τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας, ὁ κ. Kindersley λέγων δι, αἱ συνθήκαι τούτου μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Τραπέζης τῆς Γαλλίας κ. Moret ἀφεώρων τὴν σύναψιν μακροπρόθεσμου δανείου, ὁμοίου τοῦ ὁποίου θὰ συνήπτετο κατόπιν καὶ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ὁ κ. Kindersley ἐπέστρεψεν, ὁπωσδήποτε, εἰς Λονδίνον χωρὶς νὰ ὑπογράψῃ καμμίαν συμφωνίαν: ἡ σύναψις μακροπρόθεσμου δανείου προσέκοψε, φαίνεται, εἰς ἀντιρροήσεις τῶν Ἀγγλικῶν ἰδυνόντων. Ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὁ κ. Kindersley ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους, τὸ ἄνοιγμα τῶν πιστώσεων τῶν

οποίων είχαν ανάγκη η Τράπεζα της Αγγλίας εγένετο υπό μορφήν βραχυπρόθεσμου πιστώσεως. Όμοια βραχυπρόθεσμοι πιστώσεις ηνοίχθη εις την Τράπεζαν της Αγγλίας και υπό της Federal Reserve Bank, των Ηνωμένων Πολιτειών, την 1ην Αυγούστου. Τό σύνολον των πιστώσεων τούτων ανήρχετο εις 50 εκατομ. λιρών τὰ ὅποια διεδέχθησαν κατόπιν ἄλλα 80 εκατομμύρια καταμετρηθέντα ἐξ ἴσου

Μία ἀπροσδόκητος λιποθυμία
 Ἀλλὰ τὴν 2ην Αὐγούστου ἡ λίρα, ἀνευ οὐδεμιᾶς προηγουμένης ἐνδείξεως καὶ χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τούτο ἀπὸ καμμίαν εὐλογον αἰτίαν, ὑπέστη κρίσιν ἀδυναμίας, ἥτις προεκάλεσε ζωηροτάτας ἀνησυχίας εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν τοῦ συναλλαγματος. Ἡ τιμὴ αὐτῆς κατήλθε κάτω τοῦ χρυσοῦ σημείου (123.89) **χωρὶς ἢ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας νὰ κάμῃ τὴν**

κεφαλαίων. Μετὰ τὴν γαλλο-ἀμερικανο-ἀγγλικὴν συμφωνίαν, ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ἐνόμισεν, ὅτι ἡμποροῦσε ν' ἀφήσῃ τὴν λίραν ἀβοήθητον, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ διετηρεῖτο μὲ τὰς ἰδικὰς τῆς δυνάμεις ὑπὲρ τὸ ἐπίπεδον τοῦ χρυσοῦ σημείου. Τὸ πείραμα τοῦτο ἀπέτυχε. Εἴτε διότι εἶχον δοθῇ προηγουμέναι ἐντολαὶ εἴτε ἐκ λόγων ψυχολογικῶν, ἡ φυγάδευσις κεφαλαίων ἐξ Ἀγγλίας ἐξηκολούθησε καὶ ἡ τιμὴ τῆς

ΟΙ... Ἀλ Καπόνε τῆς Εὐρώπης

Ὁ κ. Μπριάν : Πῶς; Δουλεύουν ὅλοι στὰ χωράφια μας; Κόψτε τους τὸ λαβύγγι... Κόψτε τους τὸ λαβύγγι.
 (Γελοιογραφία τοῦ Evening Standard, τοῦ Λονδίνου)

μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων Ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν. Συγχρόνως μὲ τὸ ἀνοιγμα τῆς πρώτης πιστώσεως, ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας προσέβη τὴν 1ην Αὐγούστου εἰς προσωρινὴν (διὰ τρεῖς ἐβδομάδας) ἔκδοσιν χαρτονομίσματος διὰ ποσὸν 15 εκατομμυρίων λιρῶν παραταθεῖσαν κατόπιν διὰ περίοδον ἄλλων τριῶν ἐβδομάδων.

Τὸ ἀνοιγμα τῶν Γαλλικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν πιστώσεων εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας ἔσχεν ἄμεσα εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα. Τὴν 2αν Αὐγούστου ἡ τιμὴ τῆς λίρας ὑπερέβη τὸ χρυσὸν σημεῖον (123.89 ἐν σχέσει πρὸς τὸ φράγκον) ἀνελθούσα εἰς 123.96 καὶ τὴν 4ην Αὐγούστου ἐτιμᾶτο 123.91, ἐπίσης ὑπὲρ τὸ χρυσὸν σημεῖον.

Β. ΤΑ ΒΑΘΥΤΕΡΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ : Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἐὰν ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἡ ἐφαρμοσθεῖσα κατὰ τὸ 1918-1919 πρὸς ἀνατίμησιν τῆς λίρας μέχρις ἰσοτιμίας πρὸς τὸ δολλάριον δὲν εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς σημερινῆς καταστάσεως, εἶναι ὅμως ἡ κυριώτερά. Ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι—καὶ εἶναι πολυάριθμοι ἐν Ἀγγλίᾳ—οἱ ὅποιοι ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦν ὡς καλὴν τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν νομισματικὴν πολιτικὴν, παραδέχονται ὅτι ἡ πολιτικὴ αὕτη δὲν ἐπραγματοποίησε τὴν ἰσορροπίαν τῶν διαφόρων παραγόντων τῆς οικονομικῆς ζωῆς καὶ αἱ ἐθυσίαι εἰς τὰ τραπεζιτικὰ συμφέρον-

τα, τὰ συμφέροντα τῆς βιομηχανίας αὐξήσασα τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τῆς λίρας χωρὶς αἱ τιμαὶ τῶν ἐσωτερικοῦ νὰ προσαρμολοθῶν εἰς τὰ νέα ἐπίπεδα. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς ταύτης ὑπῆρξαν : **διευκολύνσεις τῆς εισαγωγῆς, παρεμπόδισις τῆς ἐξαγωγῆς.** Ἡ βιομηχανικὴ δραστηριότης τῆς Ἀγγλίας ἐπλήγη, οὕτω, σοβαρώτατα, ἡ ἀνεργία ἠξήθη καὶ τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐγίνετο μεγαλύτερον.

«Διὰ νὰ ὠφεληθῇ ἡ βιομηχανία ἀπὸ τὴν ἀνατίμησιν τῆς λίρας—γράφει ὁ κ.

André Siegfried—ἡ **τουλάχιστον διὰ νὰ μὴ ὑποφέρῃ, ἔπρεπε αἱ τιμαὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅλαι αἱ κατηγορίαι τῶν τιμῶν, νὰ προσαρμολοθῶν αὐτομάτως καὶ μὲ ἐλαστικότητα πρὸς τὴν ἀνατίμησιν τῆς λίρας : ἐφ' ὅσον ἠῦξανεν ἡ ἀγοραστικὴ ἐκπαιστὴς τῆς λίρας, ἐπὶ τοσοῦτον ἔπρεπε νὰ ἐλαττωθῶναι ἐν ἀναλογία, ὅλαι αἱ τιμαί.**»

Ἀλλ' αὐτό, ἀκριβῶς, δὲν συνέβη. Ἐνῶ αἱ τιμαὶ τῆς χονδρικῆς πωλήσεως—αἱ τιμαί, δηλαδή, εἰς ἃς ἐπώλει ἡ βιομηχανία, σχεδὸν προσηρημόσθησαν πρὸς τὴν νέαν

ἀγοραστικὴν δύναμιν τῆς λίρας, ἐλαττωθεῖσαι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1924 μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1930 κατὰ 30 ο)ο περίπου, αἱ τιμαὶ τῆς λιανικῆς πωλήσεως κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον δὲν ἠλαττώθησαν εἰμὴ κατὰ 11 ο)ο, **αἱ δὲ τῶν ἡμερομισθίων μόνον κατὰ 2 ο)ο!**

ἴσως ὅμως θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ γίνῃ ἡ σύγκρισις μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1924 καὶ 1928, διότι κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ἡ παγκόσμιος κρίσις εἶχε πολλαπλοῦς, καὶ πολλὰς σφοδρούς, ἀντικτύπους ἐπὶ τῆς Βρετανικῆς οικονομίας. Καὶ ἄλιν, ὅμως, ἡ σύγκρισις εἶναι καταπληκτικὴ.

Οὕτω, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου αἱ τιμαὶ χονδρικῆς πωλήσεως ἐσημείωσαν τὴν ἀκόλουθον χαλάρωσιν :

1913	100
1924	166.2
1928	140.3

Ἀλλ' ἐνῶ αἱ τιμαὶ χονδρικῆς πωλήσεως ἠλαττώθησαν ἐπὶ τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1928, κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα τὸ κόστος τῆς ζωῆς, ὑπολογιζόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς τῶν τροφίμων, τοῦ ἐνοικίου, τῶν ἐνδυμάτων, τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς θερμάνσεως, **ἔμεινε σχεδὸν ἀμετάβλητον :**

1913	100
1924	174.8
1928	173.9

Ὡσαύτως κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1928, καὶ ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐργασίας τὰ ἡμερομίσθια δὲν ἐσημείωσαν οὐδεμίαν μεταβολήν.

1914	100
1924	170—175
1928	170—175

Κατὰ τὸ 1924 καὶ τὸ 1928 τὰ ἡμερομίσθια παραμένον φαινομενικῶς μόνον κατὰ αὐτὰ. Πραγματικῶς ὅμως ἐσημείωσαν κάποιαν αὐξήσιν, ἀνληφθῇ, ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς ὁ περιορισμὸς τῶν ὥρῶν ἐργασίας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ποιά τις ἐλάττωσις τῶν τιμῶν τῆς λιανικῆς πωλήσεως.

«Κατὰ τὰς πληροφορίες τῆς Ὑπουργείου τῆς Ἐργασίας, γράφει ὁ sir Walter Layton, διευθυντῆς τοῦ «Economic Institute», τὰ ἡμερομίσθια ἔμειναν στάσιμα κατὰ τὴν περίοδον 1924—1929. Ἀλλ' αἱ στατιστικαὶ αὗται δὲν δίδουν ἀκριβῆ ἰδὴν τῆς καταστάσεως, διότι οἱ ἐργάται ἠνυπόθησαν ἀπὸ δύο ἀκόμη ἀποψέων : πρῶτον, περιορισθῶσαν αἱ ὥραι τῆς ἐργασίας κατὰ 10 ο)ο καὶ δεύτερον τὰ διάφορα ἰδρυθέντα ταμεῖα διὰ τὰς ἐργατικὰς συντάξεις, τὰς συντάξεις τῶν χηρῶν, τὰς ἀποζημιώσεις διὰ στέγασιν, ὑπηρεσίας ὑγιεινῆς, τὰ ἐπιδόματα εἰς πολυαριθμούς οικογενεῖας, τὰς ἐπιχορηγήσεις τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀνεργίαν, ἠῦξαν οὐσιαστικῶς τὰ εἰσοδήματα τῶν μισθωτῶν ὑπαλλήλων... Τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς, εἰς τὸ ὅποιον φθάνομεν, οὕτως, **εἶναι πολὺ ὑψηλότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης.** Ἐὰν συγκρίνωμεν τὰ πληρωθέντα πραγματικὰ ἡμερομίσθια εἰς τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης, βλέπομεν, ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν ἡμερομισθίων τῶν πληρωνομένων εἰς ἐνα Ἀγγλον, ἔνα Γερμανὸν καὶ ἔνα Γάλλον ἐργάτην, ἀσχοῦντας τὸ ἴδιον ἐπάγγελμα, εἶναι, ἀντιστοίχως, **μία μονάς, (δ' Ἀγγλος), τρία τέταρτα τῆς μονάδος (δ' Γερ-**

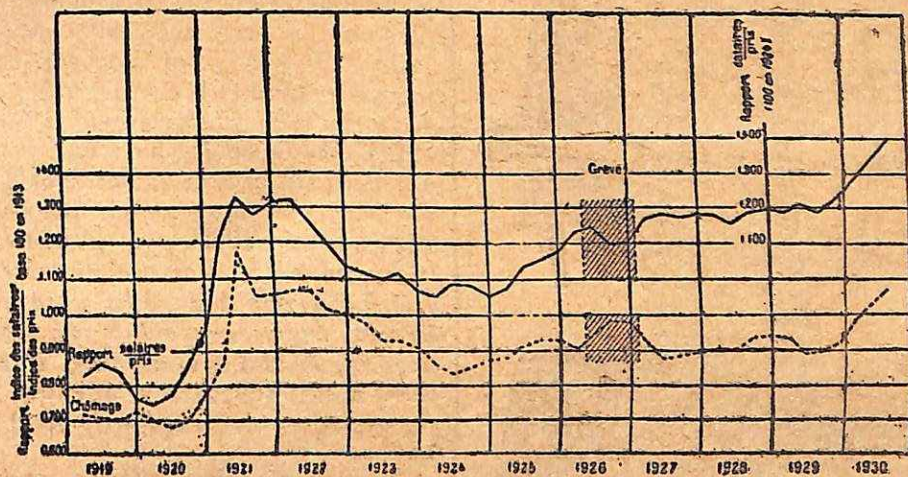
μανὸς) καὶ **τρία πέμπτα τῆς μονάδος (δ' Γάλλος)...**»

Ἡ Ἀγγλία εἶναι υπερήφανος διὰ τὴν αὐξήσιν αὐτὴν τῆς εὐημερίας τοῦ πληθυσμοῦ τῆς, καὶ ἐλαχίστην ἐδείκνυε μέχρι πρό τινος διὰ τῶν τροποποιήσεων αὐτῆς. Ἡ ἐπιθυμία αὕτη εἶναι βέβαια ἀξία πάσης συμπαιδείας, **ἀλλ' ἕκαστος πρέπει νὰ εἴῃ συμφώνως πρὸς τὰ μέσα του** καὶ νὰ περιορίζεται εἰς ἐπίπεδον τὸ ὅποιον δύναται νὰ κρατήσῃ. Τὰ ὑψηλὰ ὅμως ἐργατικὰ ἡμερομίσθια ἐπεβάρυνον καὶ ἐπιβαρύνουν καταθλιπτικῶς τὴν Βρετανικὴν βιομηχανίαν καὶ αὐξάνουν τὰς τιμὰς τοῦ κόστους.

Ἡ ἀπουσία αὐτῆς ἰσορροπίας μεταξὺ τοῦ κόστους τῆς Βρετανικῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ κόστους τῶν ξένων βιομηχανιῶν ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ. Τὸ μεγαλύτερον κόστος τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας ἀνοίγει διάπλατα τὴν θύραν εἰς τὸν ξένον συναγωνισμὸν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας, καθιστᾷ δυσχερέστερον τὸν ἀγῶνα

λόγον εἰς τὴν παγκόσμιον κρίσιν, δεδομένου ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων ἐνυμνᾶτο κατὰ τὸ 1928 περὶ τὸ 1)2 εκατομμύριον. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιχορηγήσεις, αὗται κατὰ τὸ 1912—ὅτε καθιερώθη ἡ ἀσφάλεια κατὰ τῆς ἀνεργίας—ἀνῆρχοντο εἰς 7 σελήνια τὴν ἐβδομάδα, ἐνῶ σήμερα εἰς ἐγγαμοῦς ἀνέργους λαμβάνει 17 σελήνια διὰ τὸν ἑαυτὸν του, 9 διὰ τὴν σύζυγόν του καὶ ἄλλα δύο δι' ἕκαστον τέκνον του.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἐκθεσιν περὶ τῆς ἀνεργίας, τὴν ὁποῖαν ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἡ ἐπὶ τούτῳ συσταθεῖσα ἐιδικὴ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ, αἱ βιομηχανία πληρώνουν διὰ 2.500.000 ἑκατομμύρια ἀνέργων 15.650.000 λίρας ἑτησίως. Ἀλλὰ 13)2 ἑκατομμύρια λιρῶν εἰσφέρουν οἱ ἐργάται, καὶ 14.8 ἑκατομμύρια εἰσφέρει τὸ κράτος. Ἐναντι ἐσόδων ὅμως ἐκ 44 εκατομμ. λιρῶν, δαπανῶνται διὰ τὴν ἀνεργίαν 84 ἑκατομμύρια λιρῶν τὸ ἔλλειμμα ἐκ 40 περίπου ἑκατομμυρίων καταβάλλεται ἐκ τοῦ Δη-

Γραφικὸς πίναξ δεικνύων τὴν μεγάλην ὁμοιότητα καὶ σχέσιν τῶν διακυμάνσεων τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῶν διακυμάνσεων τῆς ἀνεργίας.

τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν παγκόσμιον ἀγορὰν, καὶ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν κερδῶν τῆς βιομηχανίας, γίνεται ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων αἰτίων τῆς αὐξήσεως τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν κεφαλαίων ἐκ τῆς βιομηχανίας.

Συγχρόνως ὅμως ἡ ἀνεργία καὶ ἡ ἀπομακρύνσις κεφαλαίων ἐκ τῆς βιομηχανίας συντελοῦν εἰς τὴν εἰς μεγαλειότητα αὐξήσιν τοῦ κόστους : ἡ ἀνεργία διότι βαρύνει τὴν βιομηχανίαν μὲ νέας ἐπιχορηγήσεις, καὶ ἡ ἀπομακρύνσις τῶν κεφαλαίων διότι γίνεται μία ἐκ τῶν ἀφορμῶν τῆς ἀνεπαρκούς ἀνανεώσεως καὶ «λογοκοπιῆσεως» (rationalisation) τῆς Βρετανικῆς βιομηχανίας.

Τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀνεργίας ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς οικονομίας

Ἡ ἀνεργία εἶναι ἡ μεγάλη πληγὴ τῆς οικονομικῆς ζωῆς καὶ τῶν δημοσίων οικονομικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις αὐτῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὀφείλεται ὅχι μόνον εἰς τὴν βιομηχανικὴν κρίσιν, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν σπατάλῃν τοῦ κράτους καὶ τὰς διαρκῶς εὐχερεστερας συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ χορήγησις τοῦ ἐπιδόματος τῆς ἀνεργίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων ἀπὸ 1.807.000 τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1925 (6.4 ο)ο ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν) ἀνῆλθεν εἰς 2.663.000 (21.5 ο)ο τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1931, αὐξήσας ὀφειλομένη κατὰ πρῶτον

μοσίου Ταμεῖου. Ἄρα, ἐκτὸς τῶν 15.650.000 λιρῶν, ἡ βιομηχανία ὑφίσταται, φυσικὰ, καὶ τὸ ἀνάλογον φορολογικὸν βάρος, τὸ ἐπιβαλλόμενον διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ πρὸς κάλυψιν τῶν ἀνωτέρω ἐλλειμμάτων τοῦ Ταμεῖου τῆς ἀνεργίας.

«Ὁ ἐργάτης», λέγει ὁ κ. André Siegfried, ἐξακολουθεῖ, ἀναμφιβόλως νὰ καταβάλλῃ τὰς εἰσφοράς του· ἀλλὰ δὲν ὑπόχρεται καμμίαν ἀναλογία μεταξὺ ἐκείνου τοῦ ὅποιον πληρώνει καὶ ἐκείνου τοῦ ὅποιον λαμβάνει. Τὸν βιομήχανον τοῦναντίον, πιέζει βιαιωτέρα ἀποχρέωσις καὶ πρὸ πάντων ἐστερημένη ἐλαστικότητος, ἐφ' ὅσον ἡ εἰσφορά του μένει σταθερά, καὶ δταν αἱ τιμαὶ πῖπτουν.

Κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς βιομηχανίας

Ἡ ἔλλειψις ἐπαρκούς προσαρμογῆς τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας εἰς τὰς νεωτέρας τεχνικὰς συνθήκας, ἀναγνωρίζεται, μὲ τινὰς ἐπιφυλάξεις, καὶ ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι ὅπως ὁ sir Walter Layton—ἔχουν μάλλον αἰσιοδόξους ἀντιλήψεις διὰ τὴν οικονομικὴν θέσιν τῆς Ἀγγλίας.

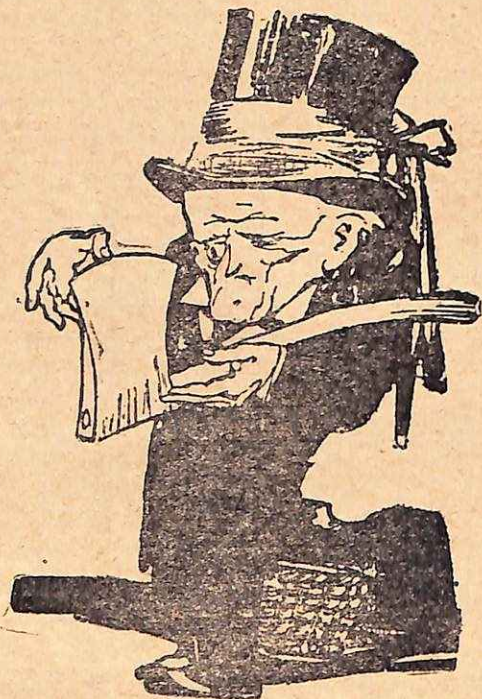
«Τὸ συντηρητικὸν πνεῦμα τῶν Ἀγγλῶν βιομηχανῶν, λέγει ὁ sir Walter Layton, τὰ μεγάλα ἡμερομίσθια καὶ αἱ ἀσφάλειαι κατὰ τῆς ἀνεργίας... συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐπιβραδύνουν τὰς προόδους μας. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἐπεδόθημεν πολὺ ἀργὰ εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ὑποθέσεών μας...»

Ἐξ ἄλλου, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκθεσιν

της 'Επιτροπής διά την Βιομηχανίαν του Βάμβας:

«Αφού ελάβομεν ὑπ' ὄψιν ὅλους τοὺς δυσμενεῖς ἔξωτερικοὺς συντελεστές» εἰ-
μεθα ὑποχρεωμένοι ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι
μέχρι τοῦδε, ἡ Βρετανικὴ Βαμβακου-
γικὴ Βιομηχανία δὲν ἠδυνήθη νὰ προσαρ-
μόσῃ τὸν ὀργανισμόν της καὶ τὰς μεθό-
δους της εἰς τὰς νέας συνθήκας· ἔνεκα τοῦ
γεγονότος τούτου δὲν ἠδυνήθη καὶ δὲν
δύναται ἀκόμη νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς
συνθήκας τῆς εὐθηνῆς παραγωγῆς τῶν
προϊόντων της».

Πολλάκις, ἂν ἐτέρου, ἔχει λεχθῇ καὶ
ἀναγνωρισθῇ, ὅτι ἡ βιομηχανία τῶν γαιαν-
θράκων καὶ ἡ μεταλλουργία διαθέτουν πε-
παιλωμένον ὕλικόν, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζει,

Ὁ κ. Σνόουντεν ἐτοιμάζεται νὰ ἐκτελέσῃ τὸν
φορολογούμενον.
(Ἀπὸ τὸ «Daily Herald»)

δσον ἀφορᾷ τὰς βιομηχανίας ταύτας,
τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν μεταξὺ τῶν
πλέον καθυστερημένων ἔθνων τῆς Εὐρώ-
πης.

Εἰς ἐκ τῶν λόγων τῆς τοιαύτης κατα-
στάσεως, ἐκτὸς ἐκείνων τοὺς ὁποίους
ἀπηρτίμωσαν ἀνωτέρω δ κ. Λαγτον,
εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ **χρῆμα ἀπομα-
κρύνεται τῆς βιομηχανίας.**

Τὸ ἀξάνον ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ συντελεσται, οἱ προκα-
λοῦντες αὐξήσιν τοῦ κόστους τῆς ἀγγλι-
κῆς βιομηχανίας, καταλήγουν εἰς πτώσιν
τῶν ἀγγλικῶν ἐξαγωγῶν, γεγονός σοβα-
ρώτατον διὰ τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν,
τῆς ὁποίας οἱ κυριώτεροι κλάδοι τῆς βιο-

μηχανίας ζοῦν κυρίως ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς,
ἡ βαμβακουργία κατὰ ποσοστὸν 75 ο),
ἡ γεωργία καὶ ἡ μεταλλουργία κατὰ
50 ο) κλπ.

Πρὸ τοῦ πολέμου ἤδη τὸ ἔξωτερικὸν
ἐμπόριον τῆς Μ. Βρετανίας παρουσία-
ζε σταθερὸν ἔλλειμμα. Κατὰ τὸ 1913, τὸ
ἔλλειμμα τοῦτο ἀνῆρχετο εἰς 134 ἑκατο-
μύρια λιρῶν.

Μετὰ τὸν πόλεμον, τὸ ἔλλειμμα τοῦ
ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ἐβλινεν αὐξανόμε-
νον. Εἰδικῶς ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ
1930 ἡ κίνησις τοῦ ἔξωτερικοῦ ἐμπορίου
τῆς Ἀγγλίας παρουσιάζεται ὡς ἑξῆς εἰς
ἑκατομύρια λιρῶν:

	1924	1928	1929	1930
Εἰσαγωγή	1.774.119,6	1.220,8	1.044,8	
Ἐξαγωγή	801,0	723,6	729,3	570,6
Ἐπανεξαγωγή	140,0	120,3	109,7	87,0
Συνολ. ἐξαγωγή	941,0	843,9	839,0	657,6
Πλεονάσματος	336,4	351,7	381,8	387,2

Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὸ ἔτος 1930,
ἀναστατώνει ἀπὸ τὴν παγκόσμιον κρίσιν,
βλέπομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ
1928—29 ἡ Ἀγγλικὴ ἐξαγωγή ὑπέστη
ἐλάττωσιν (ἀπὸ 801 εἰς 729) ἐνῶ ἡ εἰσα-
γωγή ἔμεινε σταθερώτερα (1277 καὶ
1221). Ἄν ὅμως ληφθῶν ὑπ' ὄψιν αἱ
μεγάλαι μεταβολαὶ αἱ ὁποῖαι ἐπῆλθον εἰς
τὰς τιμὰς, καὶ ἡ σύγκρισις μεταξὺ τοῦ
1924 καὶ τοῦ 1929 γίνῃ μὲ βάσιν τὰς
τιμὰς τοῦ 1913, διαπιστοῦται τότε ὅτι
**ἐνῶ ἡ ἐξαγωγή ἠλαττώθη κατὰ μεγα-
λότεραν ἀκόμη ἀναλογία τῆς προκυ-
πτούσης ἐκ τοῦ ἄνω πίνακος, ἡ εἰσα-
γωγή εἰδὼν τὸν ναντίον ἠδὲ ἡδὲ** (ἐνῶ
εἰς τὸν πίνακα φαίνεται ἠλαττωμένη) κατὰ
14 ο)ο.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος φαίνεται
ὁπωσδήποτε, ὅτι τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπο-
ρικοῦ ἰσοζυγίου πλησιάζει τὰ 400 ἑκα-
τομύρια λιρῶν.

Τὸ γενικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν

Ἐάν δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ καλύπτε-
ται τὸ ἔλλειμμα τοῦτο, τότε ἡ Ἀγγλικὴ
οἰκονομία θὰ ἐπτόχυνε κατ' ἔτος κατὰ 400
ἑκατομύρια λιρῶν καὶ δὲν θὰ ἦτο δυνα-
τὸν νὰ διατηρηθῇ ἡ χρυσὴ βάσις. Ἀλλὰ διὰ
τὴν ἰσοτιμίαν τῆς λίρας πρὸς τὸν χρυσόν,
ἀποφασιστικὴν σημασίαν ἔχει ἡ πλά-
στιγὲς τοῦ γενικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν
καὶ οὐχὶ ἡ πλάστιγὲς τοῦ ἔξωτερικοῦ ἐμπο-
ρίου, ἥτις εἶναι ἐν στοιχείοις μόνον τοῦ γε-
νικοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν. Διὰ τὴν δια-
τήρησιν τῆς χρυσῆς βάσεως ἀπαραίτητον
εἶναι ἡ γενικὴ πλάστιγὲς πληρωμῶν νὰ πα-
ρουσιάζῃ πλεόνασμα, ἡ τοῦλάχιστον τὸ
ἐνεργητικὸν καὶ τὸ παθητικὸν νὰ ἰσορ-
ροπῶνται.

Ἡ γενικὴ πλάστιγὲς πληρωμῶν διὰ τὴν
Μεγάλῃν Βρετανίαν παρουσιάζει διὰ τὰ
ἔτη 1927—1930 περίσσευμα τοῦ ἐνεργη-
τικοῦ ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ:

Γενικὴ πλάστιγὲς πληρωμῶν τῆς Ἀγγλίας

	1925	1926	1927	1928	1929	1930
Ἐλλειμμα τοῦ ἐμπ. ἰσοζυγίου	395	477	392	352	382	387
Καθαρὸν εἰσόδημα ἀπὸ ναύλα	124	120	140	130	130	105
» ἀπὸ δάνεια	250	270	270	285	235	235
Προμήθειαι, μιστεῖται, κλπ.	75	75	78	95	102	91
	449	465	488	510	517	431
Γενικὴ Πλάστιγξ	+ 54	- 12	+ 96	+ 158	+ 135	+ 44

Ἐάν τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὸν ἀνω-
τέρω πίνακα πλεονάσματα τοῦ ἐνεργητι-
κοῦ ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ δὲν διέτρεχον κα-

νένα κίνδυνον, ἡ λίρα θὰ ἔπρεπε νὰ δια-
τηρῇ πάντοτε τελείαν σταθερότητα. Ἀλλὰ
δὲν συμβαίνει τοῦτο πάντοτε, διότι τὰ

πλεονάσματα ταῦτα ἐξαρθῶνται ἐκ τῆ
κινήσεως τῶν κεφαλαίων καὶ συγκεκριμέ-
ως ἐκ τῶν πιθανῶν πλεονασμάτων τῶν
ἐξερχομένων κεφαλαίων ἐπὶ τῶν εἰσερχο-
μένων.

Κι' ἐν πρώτοις, ἐρωτᾷται διατὶ ἡ Ἀγ-
γλία ἐφαρμόζει εἰς τόσον εἰρεϊαν κλίμακα
τὴν πολιτικὴν αὐτὴν τῶν δανείων εἰς τὸ
ἔξωτερικόν; Πρῶτον διότι **τὸ δόργανον δη-
μιουργεῖ τὴν ἀνάγκην** καὶ ἡ μεγάλη τρα-
πεζικὴ δὴρᾶσις τῆς Ἀγγλίας ἔχει ἀ-
νάγκην τῆς πολιτικῆς ταύτης διὰ νὰ ζήσῃ
Κατόπιν διότι ὑπάρχει ἀνάγκη τῶν κερ-
δῶν ἐκ τῶν δανείων εἰς τὸ ἔξωτερικὸν
πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπο-
ρικοῦ ἰσοζυγίου. Τέλος ἡ ἐλάττωσις τῶν
κερδῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων
καὶ τὸ ἐπισφαλὲς τῶν τοποθετήσεων ἐν τῷ
ἔξωτερικῷ ὠθοῦν τοὺς Ἀγγλοὺς εἰς τὴν
ἐπιδίωξιν τοποθετήσεων εἰς τὸ ἔξωτερικόν.

Ἀλλὰ διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν
δανείων τούτων εἰς τὸ ἔξωτερικὸν δὲν
ἀρκοῦν μόνον τὰ περισσεύματα τοῦ γενι-

Ἡ Ἀγγλία, δὲν ἔχει νὰ φορηθῇ τίποτε ἀπὸ
τὸν Μπολσεβικισμόν. Αὐτὸς ὁ Στάλιν θὰ ἐπι-
νόταν στὸ Λονδίνον πρωθυπουργὸς καὶ θὰ ἐπι-
λούσε τὸ χερί τοῦ βασιλέως.

κοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς χώρας. Εἰς
τὸ Λονδίνον συγκεντρώνονται τεράστια
ποσά ξένων κεφαλαίων ἐπὶ βραχεία προ-
θεσμία. Τὰ κεφάλαια ταῦτα χρησιμο-
ποιοῦν ἐν εὐρείᾳ κλίμακι οἱ Ἀγγλοὶ
διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν δανείων εἰς
τὸ ἔξωτερικόν. Τὰ κεφάλαια ὅμως αὐτὰ
εἰς τὸν ἐλάχιστον διαταγόν, τὸν ἐλάχιστον
κίνδυνον, πραγματικὸν ἢ φανταστικόν, ἐγ-
καταλείπουν τὴν χώραν, ἀποσύρονται ἀπὸ
τοὺς κυρίους τῶν.

Αἱ ἀνακλήσεις αὐταὶ κεφαλαίων ἐξη-
γοῦν τὴν πτώσιν τῆς λίρας κάτω τοῦ χρυ-
σοῦ σημείου κατὰ τὸ 1931.

Τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐπέδρασαν κατὰ
τὸ ἔτος τοῦτο μὲ μεγαλειτέραν δύναμιν
διὰ τὴν ἀνάκλησιν τῶν ξένων κεφαλαίων
εἶναι ἡ γερμανικὴ κρίσις καὶ οἱ φόβοι διὰ
τὴν δημοσιονομικὴν κατάστασιν τῆς Ἀγ-
γλίας.

Ἡ γερμανικὴ κρίσις ἀπεκάλυψε τὴν
σπουδαιότητα τῶν ἀγγλικῶν κεφαλαίων
τῶν τοποθετημένων εἰς τὴν Γερμανίαν
καὶ ἀκίνητοποιημένων κατὰ μέγα μέρος,
ὅπως, ἄλλως τε, εἶνε ἀκίνητοποιημένα
καὶ τὰ ἀγγλικά κεφάλαια τὰ τοποθετημέ-
να εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ τὴν
Νότιον Ἀμερικὴν. Οἱ πιστωταὶ τῆς Ἀγ-
γλίας ἐδοκίμασαν ἀνησυχίας διὰ τὴν ἀ-
κίνητοποίησιν αὐτῶν τῶν ἀγγλικῶν κε-
φαλαίων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν δημο-
σιονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας — ἀνη*

συχίας ἐπιταθείσας ἀπὸ φήμας ὅτι δ κ.
Χέντερσον κατὰ τὰς συνομιλίας του ἐν
Παρισίῳ, ἐπὶ Ἑργατικῆς Κυβερνήσεως,
εἶχεν ὁμιλήσῃ ἀνοικτὰ περὶ τῶν μεγάλων
δυσχερειῶν τοῦ Βρετανικοῦ Δημοσίου
Ταμείου. Τὸ χρόνιον ἔλλειμμα τοῦ προϋ-
πολογισμοῦ δὲν ἦτο μυστικὸν εἰς κανένα.
Ἐνώπιον τῆς γενικῆς ταύτης καταστά-

σεως ἤρχισαν τότε νὰ διερωτῶνται πολλοὶ
οὐχὶ ΠΩΣ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις θὰ
προέβαινε εἰς ἀνδρόθωσιν τῶν δημοσίων
οἰκονομικῶν τῆς χώρας, ἀλλ' ΕΑΝ ἦτο
δυνατὴ ἡ ἀνδρόθωσις αὕτη.

Αὐτὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς ἀγγλικῆς
κρίσεως: Βασικὴ νόσος ἡ ἀδυναμία τῆς
βρετανικῆς βιομηχανίας νὰ παράγῃ μὲ

τὸ αὐτὸ κόστος ὅπως καὶ αἱ ξένη βιομη-
χανία καὶ παράλληλοι παράγοντες, στενῶς
συνδεδεμένοι μεταξὺ τῶν καὶ εὐρισκόμενοι
εἰς σχέσιν ἀμοιβαίας ἐξαρτήσεως, τὸ σύ-
στημα τῆς ἀσφαλείας κατὰ τῆς ἀνεργίας,
ἡ ἐπιρροὴ τῆς νομισματικῆς μεταρρυθμί-
σεως ἐπὶ τῆς βιομηχανίας καὶ ἡ κατά-
στασις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν.

Γ. ΤΙ ΕΙΧΟΝ ΣΥΣΤΗΣΕΙ ΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Ἡ ἐξέτασις ἐνὸς ἐκάστου τῶν τριῶν
μεγάλων προβλημάτων, τῆς ἀσφαλείας
κατὰ τῆς ἀνεργίας, τῆς ἐπιρροῆς τῆς νο-
μισματικῆς μεταρρυθμίσεως ἐπὶ τῆς βιο-
μηχανίας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν δημο-
σίων οἰκονομικῶν ἀνετέθη εἰς τρεῖς δια-
φόρους Κοινοβουλευτικὰς ἐπιτροπὰς.

Ἡ ἀσφάλεια κατὰ τῆς ἀνεργίας

Ἡ συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ διὰ τὴν με-
λέτην τοῦ προβλήματος τῆς ἀσφαλείας
κατὰ τῆς ἀνεργίας ἐδημοσίευσεν τὴν

Συγκεκριμένως ἡ ἐπιτροπὴ ἐκφύχθη
κατὰ πάσης ὑποτιμήσεως (devalorisation)
τῆς λίρας:

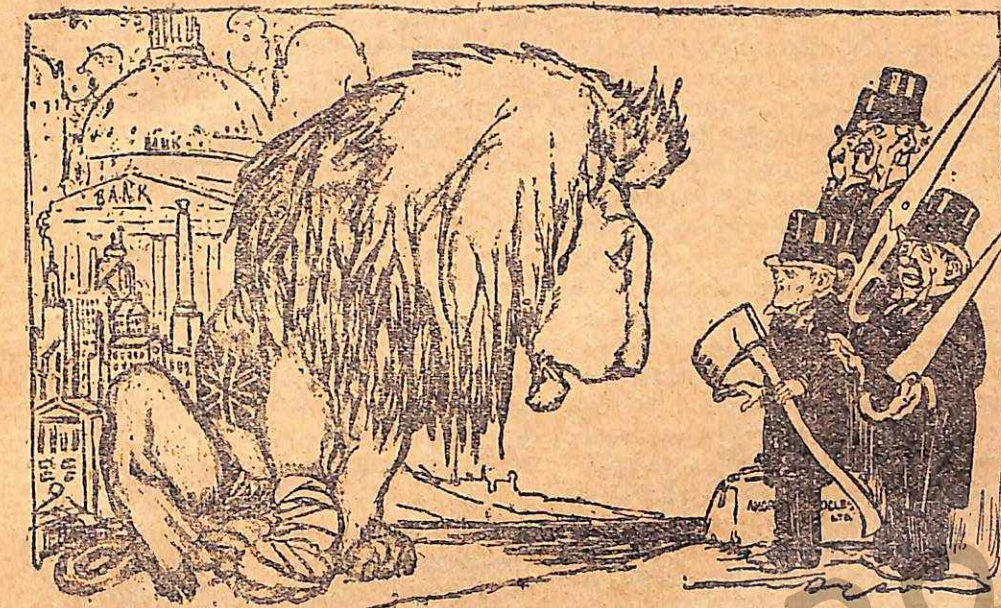
«Ἡ ὑποτίμησις ὑπ' οἰασδήποτε κυβερ-
νήσεως—ἐγράψεν ἡ ἐκθεσις—ἐνὸς νομί-
σματος, εὐρισκόμενον εἰς τὸ ἄρτιον, αἰ-
φνιδίως καὶ ἀνευ προειδοποιήσεως (ὅπερ
θὰ ἦτο ἀπαράιτητον διὰ νὰ μὴ ἀποσύ-
ρουν οἱ ξένοι τὰς καταθέσεις των) εἶναι
ἀσφαλῶς μέτρον ὅχι ἀποτελεσματικόν. Τὸ
ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καὶ τὰ διεθνῆ οἰ-
κονομικὰ στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἐμπιστοσύ-

σιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν τῆς Με-
γάλης Βρετανίας ἐδημοσιεύθη τὴν 30ὴν
Ἰουλίου. Προσεκάλεσε τόσον ζωηρὰν ἐν-
τύπωσιν, ὥστε ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματα πα-
ρεμερίσθησαν πρὸς τῆς ἀποκαλυφθείσης
σοβαρότητος τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν
τῆς χώρας.

Αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῆς ἐκθέσεως ταύ-
της εἶναι ἤδη γνωσταὶ εἰς τοὺς ἀναγνώ-
στας τῆς «Ἑργασίας» ἐκ προηγουμένων
ἄρθρων δημοσιευθέντων ἀπὸ τῶν στη-
λῶν αὐτῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ May ὑπελόγιζεν
εἰς 120 ἑκατομμ. λιρῶν τὸ ἔλλειμμα τῆς
προσεχούς χρήσεως καὶ ὑπεδείκνυνεν οἰ-
κονομίας 96 ἑκατομμ. λιρῶν πρὸς κάλυ-
ψιν τούτου. Διὰ τὸ ὑπόλοιπον ἄφινεν νὰ
ὑπονοηθῇ ὅτι πρέπει νὰ καλυφθῇ διὰ
νέας φορολογίας.

Ἡ νέα Κυβέρνησις Ἐθνικοῦ Συναπι-
σμοῦ προέβη πράγματι εἰς οἰκονομίαν καὶ
εἰς ἐπιβολὴν νέας φορολογίας πρὸς ἐξα-
σφάλειαν τοῦ ἰσοζυγίου τοῦ προϋπολογι-
σμοῦ. Τὸ ἔλλειμμα τὸ ὁποῖον ἀντιμετώ-
πισεν δ κ. Σνόουντεν ὑπελογίσθη ὑπ' αὐ-
τοῦ εἰς 70 ἑκατομύρια διὰ τὸν τρέχοντα
προϋπολογισμόν καὶ εἰς 170 διὰ τὸν
προϋπολογισμόν τῆς προσεχούς χρήσεως.

Παρά τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ὁμοῦ
ἰσοκλίσειν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ ἐξο-

Οἱ νεώτεροι Ἀνδροκλείς.—Κουράγιο..... Ὅ,τι πάθῃς ἐσὺ θὰ πάθουμε κι' ἐμεῖς.
(Ἀπὸ τὸν «Daily Herald»)

ἐκθεσίν της τὴν 4ην Ἰουνίου. Εἰς τὴν
ἐκθεσιν ταύτην ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτρο-
πὴ συνίστα διαφόρους περιορισμοὺς εἰς
τὴν χορήγησιν τῶν ἐπιδομάτων τῆς ἀνερ-
γίας καὶ τὴν διακοπὴν πάσης ἐπιχορη-
γήσεως «εἰς τοὺς ἐργάτας ἐκείνους οἱ
ὁποῖοι θὰ ἠρροῦντο νὰ δεχθῶν ἄλλην
ἐργασίαν ἐκτὸς τοῦ συνήθους ἐπαγγέλμα-
τός των, τὴν ὁποίαν ὅμως θὰ ἠδύναντο
λογικῶς νὰ ἀσκήσουν». Αἱ προτάσεις τῆς
ἐπιτροπῆς ταύτης προσέφερον εἰς ἀντί-
στασιν τοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος καὶ δὲν
ἐγένοντο δεκταί.

Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἐθνικοῦ συνα-
πισμοῦ προέβη, ὡς γνωστὸν, ἀπ' εὐ-
θείας εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν ἐπιδομάτων
τῆς ἀνεργίας.

Ἡ νομισματικὴ μεταρρυθμίσις καὶ βιομηχανία

Ἡ διὰ τὴν μελέτην τοῦ προβλήματος
τούτου κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ συνε-
στήθη ὑπὸ τοῦ κ. Σνόουντεν κατὰ τὸ
1929· ὑπέβαλε δὲ τὴν ἐκθεσίν της τὴν
15 Ἰουλίου 1931.

Εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς Ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν
ἀποφανθῇ κατὰ πάσης μεταβολῆς τῆς Ἀγ-
γλικῆς νομισματικῆς πολιτικῆς, ἔστω καὶ ἂν
«γίνῃ δεκτόν, ὅτι αὕτη δὲν ἀνταπεκρίθη
εἰς τὰς ἐπ' αὐτῆς στηριχθείσας ἐλπίδας».

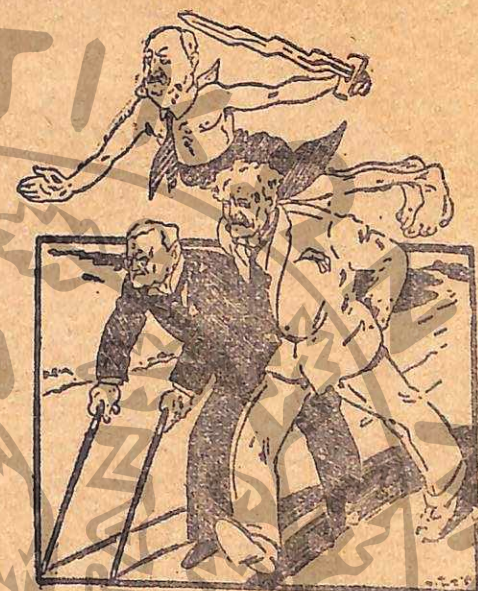
Εἰς ἀπὸ τοὺς ἀσχετονοῦντας λίθους
ἐπὶ τῶν ὁπο.ων στηρίζεται ἡ ἐμπιστοσύνη
αὕτη, εἶναι ἡ γενικὴ βεβαιότης, ὅτι ὅλαι
αἱ χώραι θὰ προσπαθῶσιν ἐν τῷ μέτρῳ
τῶν δυνάμεών των νὰ διατηρήσουν τὴν
ἀξίαν τοῦ ἐθνικοῦ τῶν νομίσματος, ὡς ἔχει
δορισθῇ αὕτη διὰ τοῦ νόμου καὶ ὅτι δὲν θ'
ἀναγκωρῶσιν νομίσμας τὴν ὑποτίμησιν
του παρὰ μόνον, ὅταν θὰ ἔχῃ πραγματο-
ποιηθῇ «de facto».

Περαιτέρω ἡ ἐπιτροπὴ, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ
ν' ἀπελευθερωθῇ μεγαλειτέρα ποσότης
χρυσοῦ διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς λίρας,
ἐξέφρασε τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἀναλογία τοῦ
καλύμματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας
ἐναντι τοῦ κυκλοφοροῦντος χαρτονομί-
σματος ἠδύνατο νὰ ἐλαττωθῇ.

Τέλος ἡ ἐπιτροπὴ συνίστα τὴν διαρκὴ
συνεργασίαν τῶν Ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν
πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκάστοτε ἀνα-
φυσόμενων γενικῶν ζητημάτων, καὶ προ-
σέθετεν, ὅτι εἰς τὸν κυριώτερον σκοπὸν
εἰς ὃν ἔπρεπε ν' ἀποβλέπουσιν αἱ Ἐκδοτι-
καὶ Τράπεζαι διὰ τῆς κοινῆς πολιτικῆς
των, ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ πτώσις τῶν
τιμῶν.

Τὰ ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ:

Ἡ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐξέτα-

Ὁ ἀπολεσθεὶς παράδεισος....

Ὁ Χένδεσον (ἀρχηγὸς τῶν Ἑργατικῶν)
ἐκδίωκον τὸν Μακδόναλδ καὶ τὸν Σνόουντεν
ἀπὸ τὸ Ἑργατικὸν Κόμμα.

δος κεφαλαίων ἐξ Ἀγγλίας ἐξηκολούθη-
σεν εἰς ἀνησυχτικὸν βαθμόν. Ἐντὸς ὀλί-
γων ἡμερῶν ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας
ἐξήντησεν ὀλόκληρον τὴν εἰς 80 ἑκατομ.
λιρῶν παραχωρηθεῖσαν δευτέραν πίστω-
σιν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας καὶ τῆς
Federal Reserve Bank. Κατόπιν τού-
του, καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχον φόβοι μετὰ τὴν
ἐξάντησιν τῆς ἀνωτέρω πιστώσεως νὰ
ἐξαπλωθῇ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὀλόκλη-
ρον τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῆς Ἀγγλίας
ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔλαβε τὴν ἀναγ-

γελθείσαν ἀπόφασιν τῆς καταργήσεως τῆς ἰσοτιμίας τῆς λίρας πρὸς τὸν χρυσόν.

Θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ μέλλον ποῖα θὰ εἶναι τ' ἀποτελέσματα τοῦ μέτρου τούτου ἐπὶ

τῆς καταστάσεως τῆς ὅλης οἰκονομίας τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Η ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

[...«**Η** ἐξασφάλις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν δὲν θὰ σώσῃ τὴν λίραν, ἐὰν τὸ μερίδιον μας τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου ἐξακολουθῇ σμικρυνόμενον...» Τὴν ἀνασυνγκρότησιν τῆς Βρετανικῆς βιομηχανίας θεωρεῖ πρᾶγματι ὡς τὸν θεμελιωδέστερον σκοπὸν τὸ παγκοσμίου κύρους Ἀγγλικὴν οἰκονομολογικὴν περιοδικὴν «Economist» πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς Βρετανικῆς κρίσεως. Τὸ «Economist» τονίζει εἰς τὸ κατωτέρω βαρυσήμαντον ἄρθρον του, ὅτι μόνον ἡ ἀνασυνγκρότησις τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου δύναται νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἤδη δύναμιν αὐτῆς τοῦ συναγωνίζεσθαι εἰς τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς ἀγορὰς. Ἀλλως, δὲ μόνον ἡ λίρα, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἰκανότης τοῦ νὰ διατηρηθῇ ἐν τῇ χώρα ἀνεκτὸν ἐπίπεδον ζωῆς, θὰ καταποντισθῇ...]

Ἡ ἐπιτελευτῆς τῆς ἀνορθώσεως τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου θὰ ἀρκέσῃ ἄραγε, αὕτη καὶ μόνη, διὰ νὰ λύσῃ τὴν θεμελιώδη οἰκονομικὴν κρίσιν τῆς Βρετανίας; Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο φθάνομεν πρὸς τὴν τελευταίαν φάσεως τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου. Ἀλλάχου πρᾶγματεῦσθεθα περὶ τῶν ἀμέσων τεχνικῶν μέτρων, ἅτινα λαμβάνονται, καὶ τὰ ὁποῖα μᾶς φαίνονται ἀπαράτητα, πρὸς θεράπειαν τῆς ἀδυναμίας τῆς συμφωνίας, ἡ **Μ. Βρετανία**, ἐνεργοῦσα μεμονωμένως, θὰ ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ τὴν σωτηρίαν της διὰ τῆς διογκώσεως τῶν τιμῶν της, ἐξοριζοῦσα ταυτοχρόνως τοὺς «κεφαλαιούχους» της, ὅπως βελτιώσουν τὴν ἀποδοτικότητα τῆς βιομηχανίας. Αἱ συνέπειαι τῆς πολιτικῆς ταύτης, εἴτε τὸ Γενικὸν Συμβούλιον ἀντιλαμβάνεται ταύτας εἴτε μὴ, θὰ ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι, α) Ἀναπόφευκτος ὑποτιμωσις τῆς λίρας, μετέπειτα ὁλοῦτον καταστρεπτικὴν ἐξάρθρωσιν τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου. β) Καταναγκαστικὴ περιορισμὸς τῶν «πραγματικῶν» ἡμερομισθίων καὶ εἰσοδημάτων (ἐφαρμοζομένη ἀχέτως ἐὰν οἱ δικαιούχοι θὰ ἠδύναντο νὰ ὑποστώσιν τὴν ἐκ ταύτης ζημίαν). γ) Ὁ φαῦλος κύκλος τῶν ὑπομνημάτων δαπανῶν, τιμῶν καὶ ἡμερομισθίων, δ ὁποῖος, ὡς διδάσκει ἡ μεταπολεμικὴ πείρα παντὸς εἶδους inflation, καταλήγει εἰς πλήρη ἐθνικὴν πτώχευσιν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἡ πτώσις τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, ὅσυνθεσια ἐκ τῆς κρίσεως τῶν τελευταίων μηνῶν, ἐπεχώρησεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ὅτι ὅποτε καὶ ἂν γίνῃ εἰς τὸ μέλλον δι' αὐξήσεως τῆς βιομηχανικῆς ἡμῶν ἀποδοτικότητος κατὰ μονάδα ἢ διὰ διεθνῶς συντονισμένης νομισματικῆς πολιτικῆς, οὐδόλως εἶναι σήμερον δυνατόν ν' ἀποφενυχθῇ ἡ ἀνάγκη ὑποβιβασμοῦ τῶν ἐξόδων παραγωγῆς τῶν προϊόντων, ἵνα ἡ τιμὴ τῶν φθάρων τὸ ἐπίπεδον τῆς μειωμένης ἀγοραστικῆς ἰκανότητος τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πελατῶν μας. Τὸ ζήτημα δύναται νὰ τεθῇ ἀπλοῦςστα. Τὸ 1928, φορτῶνται δι' Ἀγγλίαν ἕνα τόννον σιτηρῶν (ὁ ὑπολογισμὸς βασίζεται ἐπὶ τοῦ μέσου

ἄρου τιμῶν εἰσαγωγῆς σίτου καὶ ἀλεύρων), ὁ ξένος ἐξαγωγεὺς ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ εἰς ἀντάλλαγμα περὶ τὰς 55 ὀκάδας Ἀγγλικῶν μαλλίνων ὑφασμάτων. Σήμερον, μολοντὴ ἡ τιμὴ τοῦ ἀκατεργάστου ἐρίου ὑπέστη πτώσιν ὑπὲρ τὰ 50 οἷο. ἡ αὕτη ποσότης σιτηρῶν ἀνταλλάσσεται μὲ ὀλιγοτέρας τῶν 30 ὀκάδων μαλλίνων ὑφασμάτων μας. Ἀγοράζομεν, θὰ εἴπη τις, τὰ σιτηρὰ εὐθηνότερα. Ναί. Ἀλλ' ἡ τιμὴ περιλαμβάνει τὴν ἀνεργίαν, προχέως ὑπολογισμένην, δύο ἐργατῶν ἐρίων ἐξ ἐκάστης πεντάδος τοιοῦτων, ἥτις εἰσράζετο τὸ 1928. Ὁ αὐτὸς δὲ τρόπος ὑπολογισμοῦ ἰσχύει διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν μας. Διὰ τῆς ἀκαμψίας τῶν δαπανῶν παραγωγῆς καὶ τῶν τιμῶν χάνομεν τὴν ἰκανότητά μας τοῦ νὰ παράγωμεν ἢ νὰ πωλῶμεν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν προϊόντα εἰς ἐπαρκῆ ποσότητα, ὥστε νὰ διατηρήσωμεν—ἄνευ καταστρεπτικῶν ἀφαιμάξεων τοῦ κεφαλαίου—τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν ἐπίπεδον τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἡμετέρου νομισματος.

Ἐὰν τὰ ἀτεγκτα ταῦτα πράγματα ἐτίθεντο σαφῶς πρὸς τοῦ λαοῦ, πιστεύομεν πεποιθότας ὅτι ἡ ἀπάντησις θὰ ἦτο γενικωτάτη προθυμία νὰ συμβάλῃ οὗτος, δι' εὐρείας ἀναθεωρήσεως καὶ προσαρμογῆς τῶν ἡμερομισθίων, μισθῶν καὶ τιμῶν, εἰς ἐθνικὴν προσπάθειαν ἀνακτίσεως τοῦ ἀπολεσθέντος ἐδάφους μας εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τοιαύτη ἀπάντησις ἀπαιτεῖ κυβερνητικὴν πρωτοβουλίαν καὶ καθοδήγησιν. Ἡ τυχὸν προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν, καταβαλλομένη μονομερῶς, ὑπὲρ χαμηλοτέρων ἡμερομισθίων θὰ ἐδημιουργεῖ σοβαρωτάτας προστριβὰς, παρόμοιαν δὲ εἶναι νὰ νοηθῇ ἡ ἀποτελεσματικὴ ὑπαρξίς τῆς ἀναγκαιότητος πρωτοβουλίας ὑπὸ οἰασθῇποτε Κυβερνήσεως πλὴν Κυβερνήσεως συνεργασίας, οἷα ἡ σημερινή. Μόνον τοιαύτη Κυβέρνησις δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ἐκουσίας θυσίας τῶν ἐργαζομένων τάξεων, χωρὶς νὰ τεθοῦν ἐν ἀμφιβέλω τὰ ἐλάττω καὶ αἱ προθέσεις της. Μόνον τοιαύτη Κυβέρνησις θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐπιβάλῃ νομοθετικὰς (καὶ εἴμεθα διατεθειμένοι ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ἀνάγκην τοιοῦτων νομοθετικῶν μέτρων) εἰσφορὰν ἐκ παραλλήλου ἐπὶ τῶν ἀποκομιζόντων προσόδους ἐξ ἐνοικίων, τόκων καὶ κερδῶν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν μερίστην δυνατὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς μειώσεως τῶν ὀνομαστικῶν ἀπολαυῶν διὰ χαμηλοτέρων τιμῶν τῶν εἰδῶν καταναλώσεως». «ΕΚΟΝΟΜΙΣΤ» τοῦ Λονδίνου

ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΤΑΧΙΣΤΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ
ΠΕΛΑΤΕΙΑΣ

Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ Βρετανικὴ κρίσις εἶναι γεγονός τὸσον τεράστιον, ὥστε ἀναμφισβητήτως ἐπηρεάζει δολοκλήρως τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν· εἰδικότερον δὲως ἐπηρεάζει τὰ κράτη ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομία εἶναι ἀμεσώτερον συνδεδεμένη μετὰ τὴν χρηματαγορὰν τοῦ Λονδίνου.

Ἡ «Ἐργασία» λογίζεται εὐτυχῆς διότι εὐρίσκεται εἰς τὴν θέσιν νὰ ἐξετάσῃ εἰς τὸ σημερινὸν αὐτῆς τεῦχος τὸν ἀντίκτυπον τῆς ἀγγλικῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας διὰ σειράς ἁοθῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς συνεργατῶν. Οὕτω ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. **Ε. Ζολώτας** ἐξετάζει τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀγγλικῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς σταθεροποιήσεως· ὁ κ. **Ἀγγ. Θ. Ἀγγελόπουλος** τὸν ἀντίκτυπον τῆς πτώσεως τῆς λίρας ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας, δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς· καὶ ὁ κ. **Γρηγ. Π. Κασσιμάτης** τὰς νομικὰς συνέπειας διὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἐγκαταλείψεως τοῦ χρυσοῦ κανόνος].

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΔΡΑΧΜΗ

Τὸ ἀποφασιστικὸν βῆμα ἐκ τῆς πολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς νομισματικῆς ἀρρυθμίας πρὸς τὴν νομισματικὴν σταθεροποίησιν ἔκαμε ἡ Μεγάλη Βρετανία διὰ τῆς ἐπισήμου εἰσαγωγῆς τοῦ χρυσοῦ κανόνος τὴν 28ην Ἀπριλίου τοῦ 1925. Πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων πᾶσαι αἱ χώραι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἢ δὲν εἶχον κατορθώσει ἡ ἐδίσταζον εἰσεῖν νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν νομισματικὴν τὸν σταθερότητα.

Τὸ παράδειγμα τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἔδωκε τὴν τελειωτικὴν κατεῦθυνσιν εἰς τὴν νομισματικὴν πολιτικὴν τῶν διαφόρων Κρατῶν, τὰ ὁποῖα μιμούμενα αὐτὴν ἐρρῶθισαν μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος τὰ δημόσια τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐδέσπισαν τὸν χρυσὸν κανόνα. Ἡδὴ τὸ 1929 ὅλα σχεδὸν τὰ Κράτη εἶχον ἐπανεύρει τὴν νομισματικὴν σταθερότητα, δικαιολογημένως δὲ τὸ ἔτος τοῦτο δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς νομισματικῆς εἰρήνης.

Ἡ Μεγάλη Βρετανία δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὸν παθητικὸν ρόλον τοῦ παραδείγματος ἀπέναντι τῶν λοιπῶν χωρῶν, ἀλλ' ἐπέδειξε καὶ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν νομισματικὴν τῶν ἐξυγιάνσιν, παρέχουσα εἰς αὐτὰς οἰκονομικὴν βοήθειαν εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε τῇ μεσο-λαβίᾳ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ὅλοι πλὴν ἐφ' ἀνταγῶν τῶν Μεγάλων Βρετανία θὰ ἀπέκτα τὴν προπολεμικὴν αὐτῆς θέσιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ πεδίου καὶ θὰ ἐγίνετο πάλιν ὁ Τραπεζίτης τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, ἡ δὲ ἀγγλικὴ λίρα θὰ ἀπέβαινε τὸ ἀσφαλέστερον νόμισμα.

Ἡ δημιουργηθεῖσα πίστις περὶ τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν καὶ ἀντοχήν τῆς Μεγάλης Βρετανίας συνετέλεσεν ὥστε πολλὰ κράτη τὰ ὁποῖα εἰσέγαγον τὸν χρυσὸν κανόνα μετὰ τὸ 1925 ἀντὶ τὰς συνδέσων τὴν νομισματικὴν τῶν μονάδα ἀπ' εὐθείας μετὰ τὸν χρυσὸν ἠνωσαν αὐτὴν μετὰ τὴν ἀγγλικὴν λίραν. Αἱ ἐκδοτικαὶ Τράπεζαι τῶν Κρατῶν τούτων ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐξαργυρῶνουν τὰ γραμμάτια αὐτῶν εἰς λίρας Ἀγγλίας, τοιοῦτοτρόπως δὲ ἠναγκάσθησαν νὰ κρατοῦν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ καλύμματος αὐτῶν εἰς λίρας. Ἐκ τῶν Εὐρωπαίων χωρῶν εἰσέγαγον ἐπισήμως κα-

νόνα λίρας ἡ Βουλγαρία, ἡ ἐλευθέρα πόλις τοῦ Δάντς, ἡ Ἑσθονία καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἐκτὸς ὅμως τούτων πλείστοι ὅσαι εἶναι αἱ χώραι, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν νόμον ἔχουν σύνθετον σύστημα κανόνος χρυσοῦ καὶ κανόνος συναλλάγματος χρυσοῦ μετὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν, νὰ ἐξαργυρῶνουν κατὰ βούλησιν τὰ γραμμάτια τῶν εἰς χρυσὸν ἢ εἰς συναλλάγμα χρυσοῦ βάσεως. Τοιαῦτα χώραι εἶναι ἡ Ἑλβετία, ἡ Φινλανδία, ἡ Πολωνία, ἡ Βολιβία, ἡ Ρουμανία, ἡ Χιλή, ἡ Γερμανία, ἡ Ἀλβανία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ἰταλία. Πάντα τὰ ἀνωτέρω Κράτη διατηροῦν κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἴτην μέγα τμήμα τῶν καλυμμάτων τῶν εἰς ἀγγλικὰς λίρας.

Ἐκτὸς ὅμως τούτων καὶ αἱ ἄλλαι χώραι αἱ ὁποῖαι εἰσέγαγον νομοθετικῶς ἀμιγῆς σύστημα κανόνος χρυσοῦ, ὡς εἶναι ἡ Γαλλία, ἡ Σουηδία, ἡ Νορβηγία, ἡ Δανία, κρατοῦν σημαντικὸν μέρος τοῦ ἀντικρυσματός τῶν εἰς ἀγγλικὰς λίρας. Ἐξ ὅλων τούτων προκύπτει, ὅτι βαθμῶδιν ἐδημιουργήθη ἄμεσος ἡ ἔμμεσος σύνδεσμος μετὰ τῶν διαφόρων νομισμάτων καὶ τῆς Ἀγγλικῆς λίρας.

Σήμερον ὁ πρωτοπόρος τῆς νομισματικῆς σταθεροποιήσεως, ἡ Μεγάλη Βρετανία, πληγείσα καιρώς ἀπὸ τὴν παγκόσμιον οἰκονομικὴν κρίσιν, ἀναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν χρυσὸν κανόνα καὶ νὰ ριφθῇ εἰς τὴν νομισματικὴν ἀστάθειαν. Ἡ εἰδησις τοῦ γεγονότος τούτου, ὡς ἦτο ἐπόμενο, ἐπροκάλεσε σοβαρὰς ἀνησυχίας καὶ ταραχὴν εἰς τὰς ἐκδοτικὰς Τράπεζας τῶν διαφόρων χωρῶν, τινὲς τῶν ὁποίων λόγῳ τοῦ στενοῦ συνδέσμου τῶν μετὰ τὴν ἀγγλικὴν λίραν κινδυνεύουν νὰ ἴδουν κρημνιζόμενον τὸ οἰκοδόμημα τῆς νομισματικῆς σταθεροποιήσεως.

Ἰδιαίτερος διὰ τὸ ἐλληνικὸν νομισματικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐσημειώσαμεν, ἀνωτέρω εἶναι ἀπ' εὐθείας συνδεδεμένον μετὰ τὴν ἀγγλικὴν λίραν, τὸ μέτρον τοῦτο τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ καταστρεπτικόν. Εὐτυχῶς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ πολιτικὴ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξεν ἀρκετὰ διορατικὴ, ἐγκαιρῶς περιορί-

σασα σημαντικῶς τὸ τμήμα τοῦ εἰς ἀγγλικὰς λίρας καλύμματος. Πράγματι, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνακοινώσεις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τὸ εἰς χρυσὸν καὶ συναλλάγμα χρυσοῦ βάσεως κάλυμμα τοῦ κυκλοφοροῦντος νομίσματος ἀνέρχεται περὶ πού εἰς 6 ἑκατομμύρια χρυσῶν ἀγγλικῶν λίρῶν καταμετρημένων ὡς ἑξῆς :

α. 1 1/2 ἑκατομμύριον λίρῶν στερελινῶν εἰς αὐτοῦσιον χρυσόν.

β. 2 ἑκατομμύρια λίρῶν στερελινῶν εἰς δολάρια.

γ. 600 χιλιάδες λίραι στερελινῶν εἰς γαλλικὰ φράγκα.

δ. 1 1/2 ἑκατομμύριον εἰς λίρας.

Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι μόνον τὸ ἐν τέταρτον περίπου τοῦ ὅλου καλύμματος εὐρίσκεται εἰς ἀγγλικὰς λίρας καὶ θὰ ὑποστῇ τὴν ἀνάλογον μείωσιν.

Κατόπιν τῆς διακοπῆς τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγγλικῆς λίρας μετὰ τὸν χρυσὸν ἐπαυσε καὶ ἡ δραχμὴ νὰ εὐρίσκεται εἰς σταθερὰν ἔμμεσον σχέσιν μετὰ τὸν χρυσόν. Διὰ τοῦτο ἐπεβάλλετο ἡ ἔμμεσος ἀντικατάστασις τῆς ἀγγλικῆς λίρας δι' ἄλλου νομίσματος χρυσοῦ βάσεως. Τοῦτο πράγματι καὶ συνέβη. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος προέβη τὴν 21 τρέχ. εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς ἀγγλικῆς λίρας διὰ τοῦ δολλαρίου ὡς συναλλάγματος, τὸ ὁποῖον ὑποχρεοῦται ἡ Τράπεζα νὰ πωλῇ καὶ ἀγοράζῃ εἰς μέσην τιμὴν 77,05 δραχμῶν κατὰ δολλᾶριον. Τοιοῦτοτρόπως ἡ δραχμὴ ἡ ὁποία ἐπὶ ὀλίγας ὥρας εἶχε χάσει τὸν σύνδεσμον μετὰ τὸν χρυσόν, ἐπανέυρε τοῦτον διὰ μέσου τοῦ δολλαρίου.

Διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἤλθε νὰ διορθώσῃ ὀλίγον ἀργὰ τὸ σφάλμα τὸ ὁποῖον διέπραξε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς νομισματικῆς σταθεροποιήσεως (τὴν 14 Μαΐου 1928) συνδέσασα τὴν δραχμὴν μετὰ τὴν ἀγγλικὴν λίραν καὶ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας μετὰ τὸ δολλᾶριον. Ἰδοὺ τὴν ἐγγράφομεν σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο πρὸς δύο ἐτών (.) :

«Γεννάται λοιπὸν δικαίολογος γημένως τὸ ἐρώτημα διὰ ποῖον λόγον νὰ συνδέσωμεν τὴν δραχμὴν μετὰ τὴν ἀγγλικὴν λί-

(1) Βλ. Ε. Ζολώτας Νομισματικὴ σταθεροποίησις Ἀθῆναι 1929 σελ. 167 ἐπ.

» ραν, ή όποία έξαρτάται από
» τώ δολλάριον καί ούχι άπ'εϋ-
» θείας με τώ δολλάριον, έφ' ό-
» σον, όρθώς πράττοντες, άπε-
» φύγομεν τήν είσαγωγήν κανό-
» νος άποθέματος χρυσού.

» Φρονούμεν, ότι διά τήν 'Ελ-
» λάδα ή άπ' εύθείας σύνδεσις
» με τώ δολλάριον θα ήτο προ-
» τιμότερα τής μεσολαβήσεως
» τρίτου. Εφ' όσον τώ δολλά-
» ριον παραμένει ρυθμιστής τής
» άξίας τού χρυσού (έντός βε-
» βαιώς ώρισμένων όρίων) ή οί-
» κονομική λογική επιβάλλει νά
» συνδέσωμεν με τούτο τήν νο-
» μισματικήν μας μονάδα, διό-
» τι ή συσχέτισις ταύτης με

» τρίτην τοιαύτην, είτε λόγω
» οικονομικής κρίσεως είτε λόγω
» μεταρρυθμίσεως τής νομισματικής
» πολιτικής έν τή τρίτη ταύτη
» χώρα, δύναται νά άποβή επι-
» ζημία εις τώ ήμέτερον νομι-
» σματικόν σύστημα. Με άλλους
» λόγους είναι άναμφισβήτητον
» ότι μεγαλειτέραν ασφάλειαν
» θα είχε τώ νομισματικόν μας
» σύστημα εάν τώ έβασίζομεν
» επί τού δολλαρίου καί ούχι
» επί τής άγγλικής λίρας».

Είς αϋτάς τās παρατηρήσεις προέ-
βημεν πρό διετίας, έννοισθη δέ τότε
ότι έχουν καθαρώς θεωρητικόν χα-
ρακτήρα, ή εξέλιξις όμως τών πραγ-
μάτων έδωκεν εις αϋτάς σπουδαιο-

τάτην πρακτικήν σημασίαν.

» Οντως, εάν είχομεν συνδέσει έγ-
» καίρως τήν δραχμήν με τώ δολλά-
» ριον, θα άπεφεύγομεν (έφ' όσον ή
» Τράπεζα δέν θα διέπραττε σφάλ-
» ματα) τās σημερινās άπώλειαις έν
» τής υποτιμήσεως τής άγγλικής λί-
» ρας, αί όποιαι θα ήδύναντο νά εί-
» ναι μεγαλύτεραι καί νά άπειλίσουν
» σοβαρώς τήν σταθερότητα τού νο-
» μισματός μας, εάν διά τής άσκηθεί-
» σης εσχάτως πολιτικής τής Τραπε-
» ζης δέν μετετρέπετο άξιόλογον
» τμήμα τού εις άγγλικās λίρας κα-
» λύματος εις άλλα συναλλάγματα
» χρυσής βάσεως.

ΞΕΝΟΦΩΝ Ε. ΖΟΛΩΤΑΣ

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

» Η διατάραξις τού ισοζυγίου τού
» άγγλικού προϋπολογισμού, λόγω αδή-
» σεως ιδία τών επιδομάτων άνεργίας, ή
» μειώσις τού εξαγωγικού έμπορίου,
» λόγω έλλείψεως τής αναγκαίας συνα-
» γωνιστικής ικανότητος τής άγγλικής
» βιομηχανίας—τά αϋτια τής όποίας άνα-
» γονται εις ειδικούς παλαιότερους λό-
» γους—καί ή διάθεσις μακροπροθέσμων
» πιστώσεων, έδημιούργησαν τήν σημε-
» ρινήν κρίσιν τού άγγλικού νομισματος,
» τής όποίας ή έντασις καί ή έντασις
» προβλέπεται λίαν σημαντική. Λόγω
» τής έξαιρετικής θέσεως τού Δονδίνου,
» ως κέντρου τών διεθνών συναλλαγών,
» δ άντίκτυπος επί τών λοιπών Κρατών
» θα είναι ισχυρός τόσον επί τού νο-
» μισματικού πεδίου όσον καί επί τών
» Δημοσίων Οικονομικών καί τής ιδιω-
» τικής οικονομίας έκάστης χώρας. Ο
» βαθμός τού κλονισμού θα έξαρτηθή
» έν τού βαθμού έξαρτήσεως έκάστης
» χώρας έν τής άγγλικής άγοράς.

» Η Έλλάς ειδικώς, λόγω τών στενών
» της σχέσεων πρός τήν άγγλικήν κρη-
» ματαγοράν, υφίσταται τόν άντίκτυπον
» τής άγγλικής κρίσεως, έξεταστέον δέ
» τυγχάνει, εάν ό έν λόγω άντίκτυπος
» θέλη άποβή έπ' όφέλεια ή ζημία
» τού συνόλου τής έθνικής οικονομίας
» τής χώρας.

» Πρός καλλιτέραν εξέτασιν τού ζητή-
» ματος δέον νά διακρίνωμεν τήν έθνι-
» κήν οικονομίαν μας εις τήν δημοσίαν
» οικονομίαν πρῶτον καί δευτέρον εις
» τήν ιδιωτικήν, ίνα προσδιορίσωμεν
» ακριβέστερον τās έν τής άρσεως τής
» χρυσής βάσεως τής λίρας έπερχομένης
» συνεπειάς.

Δημοσία οικονομία

» Η Δημοσία Οικονομία εμφανίζει
» επιδράσεις όσον άφορᾷ τώ Δοιναί της.
» Παρουσιάζεται τούτέστιν ως χρεώ-
» στις εις λίρας Άγγλιας, ούχι δέ καί
» ως πιστώτρια καί κατὰ συνέπειαν ή
» υποτίμησις τής λίρας έννοεί αϋτήν
» ιδιαίτερος. Εφ' όσον τις όφείλει εις
» νόμισμα υποτιμώμενον έναντι τής
» δραχμής, έπεται ότι όφελείται έν τής
» υποτιμήσεως. Όσον ή υποτίμησις
» προχωρεί, τόσον ή όφέλεια αύξάνει.

» Ίδης πρός τās Δημοσία οικονομικά τώ
» κέρδος προκύπτει έν τής διαφορᾷς τού
» όνομαστικού κεφαλαίου τού εις λίρας

» δημοσίου χρέους καί έν τής διαφορᾷς
» τής άντιστοίχου ύπηρεσίας τούτου. Τά
» εις λίρας Άγγλιας πληρωτέα δάνεια,
» έν τών όποιων προέρχεται όφέλεια,
» είναι τά επόμενα:

1) Προσφυγικόν Δάνειον 1924 (τμήμα άγγλοελληνικόν) 10	έκατ. λίρ.
2) Σταθεροποιητικός (άγ- » γλικόν τμήμα) 4	» »
3) α'. Παραγωγικόν 3.98	» »
4) Σουηδικόν 1.0	» »
5) Δάνειον σχολικῶν κτι- » ρίων 0.80	» »
6) Πολεμικόν χρέος πρός » Άγγλιαν 7.0	» »
7) Προκαταβολή β' παρα- » γωγικού 1.0	» »

» Σύνολον Δανείων εις λίρας 27.56 έκ. λίρ.

» Ούτω τώ σύνολον τών εις λίρας πλη-
» ρωτέων κρατικῶν δανείων άνέρχεται
» εις 27.5 έκατομμύρια.
» Διά τήν έξυπηρέτησιν τών άνωτέρω
» Δανείων δ προϋπολογισμός τού τρέ-
» χοντος οικονομικού έτους 1931—32
» επιβαρύνεται με 1.849.493 λίρας ή
» με λίρας 1.488.658, μετά τήν έκ-
» πτωσιν τής άνασταλείσης δόσεως πρός
» τήν Άγγλιαν πολεμικού χρέους έν
» 360.840 λίρῶν. Εάν θεωρήσωμεν
» ότι ή πτώσις τής λίρας είναι 20 ο/ο
» (1 λίρα=98—102 φράγκα), τότε
» θα έχωμεν έλάφρυνσιν τού έφτετείου
» προϋπολογισμού κατὰ 100 περίπου
» έκατομμύρια δραχμῶν. Τό ποσόν τού-
» το κατὰ τήν τέχονυσαν περίοδον μειού-
» ται λόγω τής προκυνπούσης ζημίας έν
» τής γενομένης υπό τού διεθνούς οίκο-
» νομικού έλέγχου μετατροπής εις λίρας
» τών πλεονασμάτων τών ύπεργγύων
» προσόδων.

Ίδιωτική οικονομία

» Ίδης πρός τήν ιδιωτικήν οικονομίαν
» αί επιδράσεις έν τής υποτιμήσεως τού
» άγγλικού νομισματος είναι χρεωστικού
» καί πιστωτικού περιεχομένου. Η ιδιω-
» τική οικονομία όφείλει έν πρώτοις ση-
» μαντικά ποσά εις άγγλικās λίρας έν
» τών παραχωρηθέντων πρός ταύτην
» δανείων καί έχει λαμβάνειν, λόγω τών
» καταθέσεων τών έν Έλλάδι έλλήνων
» ύπηκόων εις τās Άγγλικās Τραπεζας.
» Τά εις λίρας κορηγηθέντα κύρια
» Δάνεια άνέρχονται ως άκολούθως:

α) Δάνεια πρός νομικά » πρόσωπα δημοσ. δικαίου 2.45	έκατ. λίρ.
β) Έτηματικής Τραπεζής 3.00	» »

γ) Έθνικής Τραπεζής 1.80	» »
δ) Hellenic Trust Co 0.50	» »
ε) Δάνεια πρός τήν έμπο- » ρικήν ναυτιλίαν (εις έξ- » νους ύπηκόους) 0.85	» »
στ) Δάνεια πρός έν Έλ- » λάδι λειτουργούσας έπι- » χειρήσεις 2.78	» »
ζ) Όφειλα ιδιωτών έμ- » πόρων (κατὰ προσέγ- » γισιν) 2.00	» »
Σύνολον όφειλῶν εις λίρας 13.38	έκατ. λίρ.

» Τό σύνολον συνεπῶς τών όφειλῶν
» τής ιδιωτικής οικονομίας άνέρχεται
» εις 13,4 έκατομμύρια λίρῶν.

» Ήδη δς έξετασόμεν τά εις λίρας
» ποσά, τά όποια ή ιδιωτική οικονομία
» τής Έλλάδος δικαιούται λαμβάνειν.
» Ο ακριβής καθορισμός τού κοινού
» τούτου προσκόπτει εις πλείστας δυσ-
» κολίας, λόγω έλλείψεως έπαρκῶν
» στατιστικῶν δεδομένων. Έν τοῖς κα-
» τωτέρω θα προσπαθίσωμεν νά καθο-
» ρίσωμεν τά ποσά κατὰ τήν μεγαλυτέ-
» ραν δυνατήν προσέγγισιν.

α) Τράπεζαι

» Τά εις λίρας διαθέσιμα τής Έκδο-
» τικῆς Τραπεζής, κατὰ τās άνακινώ-
» σεις τής Διοικήσεώς της, άνέρχονται
» εις 1,5 έκ. λίρ.

» Ίδης πρός τά εις λίρας (συνάλλαγμα)
» διαθέσιμα τών λοιπῶν Τραπεζῶν δέν
» κατέχομεν ακριβεῖς πληροφορίας, κα-
» θορίζομεν όμως ταύτα επί τῇ βάσει
» τής εξῆς μεθόδου: Συμφώνως πρός
» τήν έν τῷ τελευταίῳ τεύχει τού Δελ-
» τίου τής Στατιστικής Υπηρεσίας τής
» Έλλάδος δημοσιευομένην κατάστασιν
» τών έν Έλλάδι Τραπεζῶν, τώ ποσόν
» τών «έξωτερικῶν λογαριασμῶν» άνέρ-
» χεται—πλήν τής Τραπεζής τής Έλλά-
» δος—εις 991 έκατομμύρια δραχμῶν
» ήτοι εις 2,7 έκατ. λίρῶν. Τό ποσόν
» τούτο δέν αντιπροσωπεύει μόνον συ-
» νάλλαγμα επί Δονδίνου, άλλα καί επί
» διαφόρων άλλων άγορῶν. Δεδομένου
» όμως, ότι ή λίρα αποτελεί τήν βάση
» τών διαθεσίμων τών τραπεζῶν δεχό-
» μεθα ότι τά 3/4 τού ποσού τών 2,7
» έκατ. είναι συνῆμα επί Δονδίνου ήτοι
» 2 έκατ.

» β) Καταθέσεις τών έν Έλλάδι Έλ-
» λήνων εις λίρας παρὰ ξέναις
» τραπεζαῖς

» Ο καθορισμός τού εις ξένον νόμισμα

» γενικῶς έλληνικού κεφαλαίου, είναι
» έν άπό τά δυσκολώτερα προβλήματα
» διά τήν έξεύρεσιν είτε τού έθνικού
» εισοδήματος είτε τού έθνικού πλούτου
» χώρας τινος είτε τού «ισοζυγίου τών
» λογαριασμῶν». Μόνον ύπολογισμοί
» κατὰ προσέγγισιν δύνανται νά γίνουν
» διά τόν προσδιορισμόν τού κοινού
» τούτου. Ακριβής καθορισμός είναι
» αδύνατος. Δεδομένου, ότι οι μέχρι τού-
» δε γενομένοι ύπολογισμοί πρός εξακρι-
» βωσιν τών εις τώ έξωτερικόν εύρισκο-
» μένων έλληνικῶν κεφαλαίων, κυμαί-
» νονται περί τώ ποσόν τών 15 έκατομ-
» μυρίων λίρῶν (δι' όλα τά ξένα νομι-
» σματα), πιστεύομεν, ότι τά εις λίρας
» παρὰ ξέναις τραπεζαῖς κατατεθειμένα
» ή επενδυμένα εις ξένα χρηματόγραφα,
» έλληνικά Κεφάλαια, δέν είναι δυνατόν
» νά ύπερβαίνουν τώ ποσόν τών 10
» έκατ. λίρῶν σύνολον 13.5 έκ. λίρῶν.

» Κατὰ ταύτα προκύπτει, ότι διά τήν
» ιδιωτικήν οικονομίαν τής Έλλάδος τώ
» ποσόν τών όφειλομένων λίρῶν ίσοῦται
» περίπου (13.3 έκατ. πρός 13.5) πρός
» τώ ποσόν τών λίρῶν, τās όποιās δικαι-
» οῦται λαμβάνειν.

» Αί εις λίρας χρεωπιστωτικά σχέσεις,
» αί άφορῶσαι τήν δλην έθνικήν οικονο-

» μίαν τής Έλλάδος, παρουσιάζουν, έν
» άνακεφαλαίωσε τήν άκόλουθον διάρ-
» θρωσιν:

1. Όφειλα τής Δημοσ. Οίκον. 27.5	έκ. λίρ.
2. » » ιδιωτικῆς » 13.3	» »
Σύνολον όφειλῶν 40.8	» »
Άπαιτήσεις τής ιδιωτ. οίκ. 13.5	» »
Υπόλοιπον όφειλῶν 27.3	» »

» Έκ τής μέχρι τούδε εξέτασεως προ-
» κύπτει, ότι ή έλληνική έθνική οίκο-
» νομία, ως σύνολον, παραμένει όφειλέ-
» τας 27 έκατομμυρίων λίρῶν όφειλέ-
» τας 27 έκατομμυρίων λίρῶν. Διότι ή κατανά-
» λωσις τών έλληνικῶν προϊόντων. Αν-
» τιθέτως θέλει αύξηθῇ ή έν τής «Αγ-
» γλίας είσαγωγή» της, λόγω τής συναγ-
» νιστικής ικανότητος, τήν όποιαν θ'
» άποκτήσῃ ή βιομηχανία της.

» γ) μικρά μειώσις τών κερδῶν τής
» έλληνικής ναυτιλίας.

» δ) πιθανός περιορισμός τών έν τού
» τουρισμῷ εισοδημάτων.

» ε) ένίσχυσις τού πνεύματος τής πα-
» λινστήσεως τών εις τήν αλλοδαπήν
» τοποθετημένων έλληνικῶν κεφαλαίων.

» Ίδον έν πάσῃ δυνατῇ συντομία αί
» επιδράσεις τής άγγλικής κρίσεως επί
» τής έθνικής οικονομίας τής Έλλάδος.

ΑΓΓΕΛΟΣ Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΝΟΜΙΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

» Εκκλητος, ύποπευόμενος τās συνε-
» πείας χωρίς ίσως νά άναμετρά τήν έκτα-
» σιν τών, ό κόσμος δλόκληρος παρακο-
» λουθεῖ με άγωνίαν άπό τής παρελθούσης
» Δευτέρας τών σπαρτακτικῶν τραγῳδιῶν
» τής πτώσεως ένός κολοσσού. Τό Σίτυ μετά
» πείσμονα άντίστασιν εις τήν όποιαν έξήν-
» τλησεν όλα τά δυνατά μέσα σωτηρίας,
» παρητήρη τής παγκοσμίου ήγεμονίας του.
» Η άγγλική άγορά, παύει έτσι νά απο-
» τελῇ τώ μοναδικόν σημεῖον τού κόσμου
» εις τώ όποιον κάθε ζήτησις ή προσφορά
» πιστώσεως ήδύναντο νά τύχῃ άμέσου ίκα-
» νοποιησεως καί ή έπ' αϋτήν έμπιστοσύνη,
» πού τής επέτρεπε νά διευθύνῃ τά παγκό-
» σμια οικονομικά, τοποθετούσα εις μα-
» κροπρόθεσμα δάνεια τās βραχυπρόθε-
» σμους πιστώσεις πού τής παρεχωροῦντο,
» υφίσταται φοβερόν κλονισμόν άπό τόν
» όποιον εἶνε δύσκολον νά ύποστηρικθῇ
» ότι θα άνακινή τυχῶς. Μία έν τών
» δυνάμεων τής Μεγάλης Βρετανίας, έκεί-
» νη πού άντεπροσέτανε περισσοτέρον πά-
» σης άλλης τήν διεθνή άγγλικήν επικράτη-
» σιν, πίπτει θύμα τής μεγάλης πεπονη-
» σεως πού είχε δι' εαυτήν, ένῶ τά άποτε-
» λέσματα διά τήν βιομηχανίαν, τήν μεγα-
» λην έσωτερικήν αντίπαλόν της τής όποιās
» κατίσχυσε κατὰ τήν μάχην τού 1925,
» έπερχόμενα πολύ άργά καί εις περίοδον
» παγκοσμίου κρίσεως δέν θα έχουν ίσως
» τήν προσδοκωμένην έκτασιν καί δέν θα
» δικαιολογήσουν τās ύπερβολικάς έλπίδας
» πού έστηρίχθησαν εις αϋτά.

» Θ' άπέτελει άσυγχώρητον άφέλειαν νά
» νομισθῇ, ότι ή κατάρρευσις αϋτῆς τής
» μεγαλυτέρας μέχρι σήμερον άγορᾷς κεφα-
» λαίων τού κόσμου δέν θα άφίσθη βαθύ-
» τата τά ἴχνη της εις τήν ιδιωτικήν καί
» δημοσίαν οικονομίαν όλων τών κρατῶν.
» Καί είναι μὲν άληθές, ότι ή καλή δημο-
» σιονομική κατάστασις τής χώρας μας καί
» ή έξ αϋτῆς καί τής πολιτικής σταθερότη-
» τος προκαλούμενη έμπιστοσύνη, έμποδι-

» ζουσα τήν δημιουργίαν πανικού, άφ' ένός,
» καί τώ μικρόν ποσοστόν—τό όποιον θα
» ήδύναντο καί θα έπρεπε έν τούτοις νά ήτο
» άκόμη μικρότερον—τού εις άγγλικόν
» συνάλλαγμα καλύμματος τής Τραπεζής τής
» Έλλάδος, περιορίζον εις λογικά όρια τήν
» ζημίαν της, άφ' έτέρου, άποτελοῦν πολύ-
» τιμα στοιχεῖα επί τών όποιων βασίμως
» δυνάμεθα νά στηρικθῶμεν καί νά έλπίσω-
» μεν ότι ό άντίκτυπος τής άγγλικής κρί-
» σεως δέν θα έχῃ διά τήν Έλλάδα τήν
» καταστρεπτικήν έκτασιν πού άπειλεῖ νά
» λάβῃ εις άλλας χώρας. Έν τούτοις αἱ συνέ-
» πειαι τής κρίσεως θα γίνουν αισθητάτα-
» ται καί εις τήν ιδικήν μας οικονομίαν καί
» άνεπαρήκτως τών οικονομικῶν των συνε-
» πειῶν θα προκαλέσουν μοιραῖως, άν δέν
» προσεκάλεσαν ήδη, τήν δημιουργίαν νομι-
» κῶν ζητημάτων, τά σπουδαιότερα έν τών
» όποιων προτιθέμεθα νά έξετασώμεν συντό-
» μως εις τās έπομένους γραμμάς.

Ι. Τό κάλυμμα τής Τραπεζής τής Έλλάδος

» Κατὰ τώ άρθρον 61 τού πρωτοκόλλου
» τής Γενεύης τής 15 Σεπτεμβρίου 1927
» περιλαμβανόντος τώ καταστατικόν τής
» Τραπεζής τής Έλλάδος καί κυρωθέντος
» διά τού Νομοθετικού Διατάγματος τής 10
» Νοεμβρίου 1927 καί τού νόμου 3424, «ή
» Τράπεζα ύποχρεούται νά τηρῇ κάλυμμα
» ούχι έλασσόν τών 400 ο/ο τού ποσού τών
» κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων
» καί τών άλλων ύποχρεώσεων ύψεως αϋ-
» τῆς». Κατὰ δέ τώ άρθρον 62 τού αϋτοῦ
» πρωτοκόλλου ό όρος «κάλυμμα» περιλαμ-
» βάνει μόνον χρυσά νομίσματα ή καί αϋ-
» τούσιον χρυσόν καί έλεύθερον έξωτερικόν
» συνάλλαγμα «χρυσῆς βάσεως» ήτοι συ-
» νάλλαγμα χώρας ής τώ νόμισμα είναι κατὰ
» νόμον καί έν τῇ πράξει μετατρέψιμον έν
» ὄψει επί ώρισμένη τιμῇ εις έξαγώγιμον
» χρυσόν ή εις ὕγιες έξωτερικόν συνάλλαγμα.
» Η τελευταία εβδομαδιαία κατάστασις

» συμβάσεις δανείων με νομισματικήν
» μονάδα τήν λίραν καί ούχι τήν δραχ-
» μήν.

» β) έλαφρά μειώσις τού εις Άγγλιαν
» εξαγωγικού μας έμπορίου καί αύξησις
» τής παθητικότητος τούτου. Εἰς τήν
» Άγγλιαν, ως γνωστόν, έξάγομεν τώ
» ήμισυ τής σταθιδος άξίας 33 έκατομ.
» χρυσῶν φράγκων επί συνόλου άξίας
» εξαγομένων εις τήν Άγγλιαν προϊόν-
» των 49 έκατ. χρ. φρ. λόγω τής πτώ-
» σεως τής τιμῆς τής λίρας θέλει περιο-
» ρισθῇ προσωρινῶς κατὰ τι ή κατανά-
» λωσις τών έλληνικῶν προϊόντων. Αν-
» τιθέτως θέλει αύξηθῇ ή έν τής «Αγ-
» γλίας είσαγωγή» της, λόγω τής συναγ-
» νιστικής ικανότητος, τήν όποιαν θ'
» άποκτήσῃ ή βιομηχανία της.

» δ) πιθανός περιορισμός τών έν τού
» τουρισμῷ εισοδημάτων.

» ε) ένίσχυσις τού πνεύματος τής πα-
» λινστήσεως τών εις τήν αλλοδαπήν
» τοποθετημένων έλληνικῶν κεφαλαίων.

» Ίδον έν πάσῃ δυνατῇ συντομία αἱ
» επιδράσεις τής άγγλικής κρίσεως επί
» τής έθνικής οικονομίας τής Έλλάδος.

ΑΓΓΕΛΟΣ Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

» τής Τραπεζής τής 15ης Σεπτεμβρίου
» παρουσιάζει τήν αναλογίαν τού καλύμ-
» ματος τούτου εις 42.320 ο/ο. Αλλ' έν τῷ με-
» ταξύ, τώ μεσονύκτιον τής 20ῆς πρός τήν
» 21ην Σεπτεμβρίου ή λίρα Άγγλίας έπαυσε
» νά είναι ὕγιες έξωτερικόν συνάλλαγμα,
» οἷον τώ έννοεῖ τώ άρθρον 62 τού πρωτο-
» κόλλου καί συνεπῶς τώ κάλυμμα τής Τρα-
» πέζης άνερχόμενον τήν 15 τρέχοντος εις
» δραχμᾶς 2.413.886.369.11 δέον νά θεω-
» ρηθῇ αὐτομάτως μειωθέν κατὰ τώ ποσόν
» καθ' ό άποτελεῖτο έν συναλλάγματός
» Λονδίνου ήτοι συμφώνως πρός τās έπισή-
» μους ανακοινώσεις κατὰ έν έκατομμύριον
» έπτακοσίας χιλιάδας περιουλιῶν ή δραχ-
» μᾶς 650 έκατομμύρια περίπου. Αλλ' έν
» τοιαύτῃ περιπτώσει τώ όλον κάλυμμα πε-
» ριορίζεται—περιορισθῇ δέ ασφαλῶς κατὰ
» τās αρχάς τής παρουσίας εβδομάδος έφά-
» σον έδηλώθη ότι τώ εις λίρας απόθεμα δέν
» θα έκπονηθῇ ή δέ Τράπεζα δέν παρουσιάζε
» διαθέσιμα δυνάμενα νά αντικαταστήσουν
» τώ έλλειμα οὔδε δάνειον εις χρυσόν έγι-
» νε πρός τήν Τράπεζαν—εις δραχμᾶς 1.
» 800.000.000 περίπου καί συνεπῶς πίπτει
» άπέναντι τού συνόλου τών ύποχρεώσεων
» τής Τραπεζής, άνερχομένων τήν 15 τοι.
» εις 5.704.381.557,35 εις αναλογίαν πολύ
» κατωτέραν τού 400 ο/ο.

» Η πτώσις αϋτῆς τής αναλογίας τού κα-
» λύματος πρός τώ σύνολον τών ύποχρεώ-
» σεων τής Τραπεζής τής Έλλάδος ὑπῆρξεν
» άναπόφευκτον άποτέλεσμα τής άρσεως τής
» ισοτιμίας τής λίρας πρός τόν χρυσόν. Ού-
» δεμία συνεπῶς δύναται νάποδοθῇ εύθύνη
» εις οὔδέν, οὔδε νά θεωρηθῇ ή πτώσις
» αϋτῆς ως άνησυχητικόν σύμπτωμα διά τήν
» Έλληνικήν δραχμήν, τής όποιās ή στα-
» θεροποίησις οὔδένά φαίνεται επί τού πα-
» ροντος διατρέχουσα κίνδυνον.

» Τό ζήτημα όμως υφίσταται άπό νομι-
» κῆς άπόψεως, ή Τράπεζα τής Έλλάδος εἰ-
» ρέθη έν άταξία καί επιβάλλεται νά λη-

φθύν τὰ ἀνάλογα μέτρα πρὸς διόρθωσιν τοῦ πράγματος.

Ἡ λύσις ἄλλως τε εἶναι εὐκολος καὶ προβλέπεται ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 63 τοῦ πρωτοκόλλου, καθ' ὃ «ἐπὶ αἰτήσῃ τῆς Τραπεζῆς ἢ Κυβερνήσεως δύναται ν' ἀναστῇ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἄρθρου 61 ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς καταβολῆς εἰδικῶν φόρων παρὰ τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Κράτος» ἢ ἀναστολὴ δύναται νὰ χορηγηθῇ διὰ περιόδον μὴ ὑπερβαίνουσαν τὸς 30 ἡμέρας κατὰ πρῶτον, δύναται δὲ νὰ ἀνανεοῦται ἐπὶ περαιτέρω περιόδους μὴ ὑπερβαίνουσας ἐκάστοτε τὸ δεκαπενθήμερον. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 64 «πρὶν ὑποβληθῇ αἴτησις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ἀναστολὴν τοῦ ἄρθρου 61, τὸ Γενικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς ὀφείλει ν' αὐξήσῃ τὸν προεξοφλητικὸν τόκον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὐλάχιστον ἐν τοῖς ἑκατὸν ἑτησίως».

Εἶνε προφανὲς ὅτι αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 61 μέχρι 64 τοῦ πρωτοκόλλου ἔχουν τεθῇ ἀπ' ἐνός μὲν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς σταθεροποιήσεως ἀπ' ἑτέρου ὅμως πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἢ ὅποια δικαιούται εἰς τὴν εἰσπραξίν ὀρισμένου τόκου ἐν ἡ περιπτώσει ἀναστολῆς τοῦ ἄρθρου 61. Συνεπῶς ἐφόσον ἡ Κυβέρνησις δὲν διαμαρτυρεῖται αὐτὸν καὶ ζῆται ἀπὸ τὴν τράπεζαν τὸν τόκον αὐτόν, τὰ πράγματα ἔχουσιν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς καλῶς. Ἀπ' ἑτέρου ὅμως ἡ ἀνωμαλία ἐξακολουθεῖ ὡς πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν τῆς Τραπεζῆς νὰ διατηρῇ ὡς κάλυμμα χρυσὸν ἢ ὑγιᾶς ἑξωτερικὸν συνάλλαγμα ἀντιπροσπεύον τοὐλάχιστον 40 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν ὑποχρεώσεων τῆς, ἢ δὲ ἀνωμαλία αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ ἂν μὴ τακτοποιηθῇ καὶ τυπικῶς—διότι οὐσιαστικῶς καὶ τὸ ἥδη ὑπάρχον κάλυμμα ἀνερχόμενον εἰς 32 ο/ο περιπλεονεῖ ἀρχετὸν—δυσχερᾶς πρὸς ψυχολογικὰς συνεπείας.

Ἰδού τὸ νομικὸν ζήτημα πὺν γεννᾷ ὅσον ἀφορᾷ τὸ κάλυμμα τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἢ Ἀγγλικῆς κρίσις. Τηρουμένων ὅμως, ὅπως προτείνεται ἀνωτέρω καὶ ὅπως μοιραῖος θὰ συμβῇ, τὼν πρὸς διόρθωσιν τῆς ἐκδηλωθείσης ἀνωμαλίας, ὑπὸ τῶν ἄρθρων 63 καὶ 64 τοῦ Πρωτοκόλλου προβλεπομένων διατυπώσεων, ἀναγκαῖα ἀποβαίνει ἡ κατὰ μίαν τοὐλάχιστον μονάδα ὑψώσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου, ἢ ὑψώσεως δ' αὕτη γεννᾷ νέα, διαφύρου φύσεως ζητήματα.

II. Ὁ προεξοφλητικὸς τόκος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐπὶ δρασὶς τοῦ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν σχέσεων

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἄμεσος σχέσις πὺν ὑφίσταται, τοὐλάχιστον εἰς τὰ κράτη ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα αἱ Ἐκδοτικαὶ Τράπεζαι εἶναι τὸσον ἰσχυραὶ ὥστε νὰ δύναται νὰ ρυθμίζουσιν τὰς συναλλαγὰς, μεταξὺ τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου καὶ τῆς ἐν γένει οικονομικῆς τοῦ τόπου καταστάσεως. Ὅπως ἐπίσης εἶναι γνωστὴ ἡ ἐπιδράσις τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ὁ προεξοφλητικὸς τόκος ἐπὶ τῶν συναλλαγῶν. Ὑψηλὸς προεξοφλητικὸς τόκος ἐνῶ σημαίνει ἀπ' ἐνός πλὴν διαθεσίμων κεφαλαίων, συντελεῖ ἀπ' ἑτέρου εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν συναλλαγῶν διὰ τῆς ἀκριβείας τοῦ χρήματος καὶ τοῦ μετριασμοῦ τῶν πιστώσεων τοὺς ὁποίους ἐπιφέρει. Διὰ τοῦτο δ' ἀκριβὲς εἰς τὸν κατάλοιπον χειρισμὸν τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου ἐστὶν ἐπιβληθῆναι τὸν

οὐκ ἐλπίδες ὅταν πρὸς τριετίας ἐτέθη ἀπὸ τὴν θεωρίαν τὸ ζήτημα τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ χρυσοῦ ὡς νομισματικῆς βάσεως καὶ τῆς «διευθύνσεως» τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος καὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν λογαριασμῶν διὰ τῆς καταλλήλου αὐτομειώσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου. Βεβαίως ὁ προεξοφλητικὸς τόκος δὲν ἔχει τὸσον μεγάλῃν ἐπίδρασιν εἰς τὰς χώρας εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα δὲν δύναται λόγῳ τῆς γλιστοχρητικῆς τῶν μέσων πὺν διαθέτει νὰ θέσῃ ὑπὸ τὸν ἐλεγχόν τῆς τὸ σύνολον τῶν συναλλαγῶν, τοῦτο δὲ εἰδικῶς συμβαίνει μὲ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἐπιδράσις τις ἐκδηλοῦται πάντως, ἔνεκα ψυχολογικῶν ἰδίων λόγων. Ἀπ' ἑτέρου ὅμως τὸ ποσοστὸν τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συνδέεται ἄμεσῶς τὰς δυνάμεις τοῦ νόμου 3849 καὶ ἐπηρεάζει ἄμεσως τὸν συμβατικὸν καὶ τὸν τῆς ὑπερημερίας τόκον. Συνεπῶς ἐφαρμοζομένων τῶν ὁρισμῶν τῶν ἄρθρων 63 καὶ 64 τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης ἢ ὅπως ὁποῖε, δι' ἄλλους λόγους αὐτῶν νομικῶν τῶν προεξοφλητικῶν τόκων ἢ ἀγγλικῆς κρίσις ἐπιδράει ἑμμέσως ἐπὶ τοῦ συμβατικοῦ τόκου καὶ τοῦ τόκου ὑπερημερίας διότι αὐξάνονται καὶ αὐτοὶ καθ' ὃ ποσοστὸν αὐξάνεται καὶ ὁ προεξοφλητικὸς τόκος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἐκ τῆς αὐξήσεως ταύτης προκύπτοντα νομικὰ ζητήματα καὶ πολλὰ εἶναι καὶ πολὺπλοκα. Ἀσχολληθέντες πρὸς καιροῦ εἰδικῶς τὸσον μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ὅσον καὶ μὲ τὰ ἐκ τοῦ νόμου 3849 προκύπτοντα προβλήματα, περιοριζόμεθα νὰ παραπέμψωμεν εἰς τὰς μελέτας μας ἐκεῖνας πρὸς πληρεστέραν ἔρευναν τοῦ ζητήματος (!) καὶ νὰ σημειώσωμεν μόνον ἐδῶ τὰς προκαλουμένους μεταβολὰς.

Ἀξιοσημειώτως οὕτως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ ἐν τὸν ἑκατὸν π. χ., ὁριζούμενον δηλαδὴ εἰς 10 ο/ο ἀντὶ τῶν 9 ο/ο εἰς τὰ ὁποία ἔχει ὁρισθῇ διὰ τῆς ἀπὸ 30 Νοεμβρίου 1928 ἀποφάσεως τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς, τὸ ἀνάστητον ὅρον τοῦ θεμιτοῦ συμβατικοῦ τόκου καὶ ὁ τόκος ὑπερημερίας ἀναριθμᾶται κατὰ 1 ο/ο. Καὶ τὸ πρῶγμα, μὴ ἐξεταζομένης τῆς οικονομικῆς του πλευρᾶς, δὲν ἔχει μεγάλῃν σπουδαιότητα διὰ τὰς μελλούσας νὰ συναφθοῦν ἐντόκους συμβάσεις. Τὶ θὰ γίνῃ ὅμως μὲ τὰς ἡδη ὑπαρχούσας τοιαύτας; Ἀναμφιβόλως αἱ συμβάσεις αἱ καθορίζουσαι τὸν ἐντόκον τῶν περιορισμῶν τοῦ ν. 3849 δὲν πρόκειται νὰ ὑποστῶσι μεταβολήν, λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι ὁ νόμιμος περιορισμὸς τοῦ τόκου γίνεται πρὸς προστασίαν τοῦ ὀφειλέτου καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ καὶ ἐπομένως πᾶσα αὐξήσις τοῦ ἀνωτάτου θεμιτοῦ ὁρίου του δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀναδρομικὴν δύναμιν. Εἰς ὅσας ὅμως συμβάσεις συναφθεῖσας πρὸς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου 3849 εἶχε καθορισθῇ ποσοστὸν τόκου ἀνωτέρου διὰ δὲ τοῦ τελευταίου τοῦτον νόμον ἔχοντος καθ' ἡμᾶς ἀναδρομικὴν δύναμιν, τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶχε περιορισθῇ, ὁ τόκος αὐξάνεται διὰ τὸν μέλλοντα χρόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως καὶ τοῦ νέου, κατόπιν τῆς αὐξήσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου καθοριζομένου ὁρίου. Ὁ νόμιμος τόκος ὑπερημερίας ἐξ ἄλλου αὐξάνεται διὰ τὸ

μέλλον εἰς τὸ νέον του ποσοστὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς αὐξήσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου.

Τὰ ζητήματα ταῦτα γεννᾷ ἑμμέσως διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι ἰδιωτικὰς σχέσεις ἢ ἀγγλικῇ ἀνατροπῇ. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἑμμέσου ταύτης ἐπιδράσεως ἢ κρίσις θέτει ἐπὶ τὰς πηγὰς κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ εὐθὺν τὸ ζήτημα τῆς ἐκτελέσεως τῶν παρ' ἡμῶν εἰς λίρας Ἀγγλίας συνωμολογημένων συμβάσεων.

III. Συμβάσεις μὲ ἀντικείμενον λίρας

Ἡ μεγάλη ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν σταθερότητα τοῦ ἀγγλικοῦ νομίσματος καὶ ἡ ἐξ ἀνταναγκάσεως δυσπιστία πρὸς τὸν μέλλον τῶν ἄλλων νομισμάτων καὶ ἰδίᾳ τῆς δραχμῆς ὠδήγησαν πλείστους ἐκ τῶν συναλλασσομένων εἰς τὴν κατάληξιν τῶν συμβάσεων τῶν εἰς ἀγγλικὰς λίρας. Εἰς τὰς συμβάσεις ταύτας ἄλλοτε μὲν ἀνεγράφετο, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ λιρῶν χρυσῶν, ἄλλοτε δ' ἀνεγράφοντο ἀπλῶς λίραι, λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι κατ' ἀρχὴν λόγῳ τῆς σταθερότητος τῆς στερεῆς δὲν ἐγένετο διάκρισις μεταξὺ τῶν χρυσῶν καὶ μὴ λιρῶν. Ἡ δὲ μετὰ τὴν ἀνατροπὴν καὶ τὴν ἀναπόφευκτον ὑποτίμησιν τῆς χαρτίνης λίρας, αἱ μὲν εἰς χρυσὰ νομίσματα συνωμολογημένα ἔνοχα παραμένοντι ἀμετάβλητοι, λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν, ὅτι οὕτως ὁ χρυσὸς ὑπετιμήθη οὕτως ἡ ἐλευθέρᾳ κυκλοφορία καὶ ἐμπορία τοῦ ἀπυροφύτου, αἱ ἔνοχα ὅμως αἱ συνιστάμεναι εἰς χαρτίνας λίρας ἢ εἰς συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου ὑφίστανται μοιραῖως τὰς συνεπείας τῆς ἀνατροπῆς.

Διότι εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι αἱ εἰς χαρτίνας λίρας συμβάσεις συνήφθησαν μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐξασφαλίσουν τοὺς συμβαλλομένους ἀπὸ πάσης μεταβολῆς τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, ὅχι δὲ διὰ νὰ ὑποστοῦν οὕτοι τὰ ἀντίθετα ἀκριβῶς ἀποτελέσματα, ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ὑγιεστερότου μέχρι τοῦδε νομίσματος τοῦ κόσμου. Δυστυχῶς ὅμως τὸ παρ' ἡμῶν ἰσχύον θετικὸν δίκαιον δὲν δικαιολογεῖ εὐχερῶς τὴν ἐξέτασιν τῶν αἰτίων ἐξ ὧν ὠρμήθη ἡ ἐκείνη συμβαλλόμενος εἰς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατάρτισιν τῆς συμβάσεως, ἡ δὲ ἑλληνικὴ νομολογία, ἡ μὴ ἀναγνωρίσασα διὰ τὰς εἰς ἔξον νόμισμα ὑποχρεώσεις τὴν πανταχοῦ σχεδὸν δεκτὴν γενομένην διάκρισιν μεταξὺ διεθνῶν καὶ ἐσωτερικῶν συμβάσεων, δὲν μᾶς ἔχει συνειθίσει εἰς τοιοῦτον εἶδος καινοτομίας.

Κατὰ συνέπειαν αἱ εἰς χαρτίνας λίρας Ἀγγλίας ὀφείλουθαι θὰ ἐξοφληθῶν εἰς τὸ νόμισμα τοῦτο εἴτε περὶ χρεῶν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν πρόκειται, εἴτε περὶ ἐσωτερικῶν χρεῶν, ἢ δὲ ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ἀγγλικοῦ νομίσματος ἡμῶν θὰ βαρύνῃ τοὺς δανειστές.

Αὐτὰ εἶναι, εἰς ὁλίγας γραμμὰς μερικὰ ἀπὸ τὰ νομικὰ ζητήματα πὺν γεννᾷ, μέσα εἰς τὰ ὅρια τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος ἢ Βρετανικῆς κρίσις. Ἀποτελοῦν μίαν ἀκόμη ἀπόδειξιν τῆς κολοσσιαίας σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρον καὶ διὰ τὴν χώραν μᾶς ἡ ἐκτετατομένη ἐνώπιον τῆς ἐκπλήκτου ἀνθρωπότητος βρετανικῆς τραγωδίας, ἀλλὰ συνήθως ἀποδεικνύουν τὸν στενὸν σύνδεσμον τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ δικαίου καὶ δικαιολογοῦν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν στενὴν ἀλληλεξάρτησιν τῶν δύο τούτων ἐπιστημῶν.

ΓΡΗΓ. Π. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

Η ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΦΡΟΝΗΜΑΤΟΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΣΛΑΒΙΑΣ

Εἰς τὸ φυλλάδιόν μου «Κατὰ τῆς Ἀναλογικῆς», ἐκδοθὲν εἰς τὰ 1925, ἔγραψον τὰ ἑξῆς:

«Εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν—ἐνεκα τῆς Ἀναλογικῆς—ἐκτίθεται εἰς κίνδυνον ἡ κρατικὴ ἀκεραιότης καὶ ἡ ἐθνικὴ ὑπόστασις, τὸ κόμμα δὲ τὸ μέγα ὑπὸ τὸν ἐνδοξον Ἀρχηγὸν διέσωσε καὶ ἐδόξασε καὶ ἐμεγάλωσε τὴν Νοτιοσλαβικὴν Πατρίδα, μόλις κατόρθωσεν ἐν συμμαχίᾳ μετὰ κόμματος ἄλλου νὰ ἐπιτύχῃ πλειοψηφίαν τεσσάρων πηφῶν εἰς ἐκλογὰς ἐναντίον τῶν ὁποίων πολλὰ καταμαρτυροῦνται—καὶ οὕτως εἶχον οὕτως Κυβέρνησιν βιώσιμον!»

Καὶ ἐὰν δὲν εἶχεν ἡ Γιουγκοσλαβία ἓνα ὑπέρροχον βασιλεῖα, ἓνα ἐθνικὸν ἥρωα τῆς ἀσύγκριτον, θὰ ὑπέκυπτεν εἰς τὸν κίνδυνον. Παρόμοια δὲ ἡ σχεδὸν παρόμοια παραδείγματα εἶχον ἐπικαλεσθῇ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ 1925 καὶ ἐξ ἄλλων κρατῶν π.χ. ἐκ Ρουμανίας, Ἰταλίας, Ἀυστρίας, Γερμανίας. Καὶ βεβαίως τώρα, ἐπανερχόμενοι ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ εἰς τὸ κανονικὸν τῶν κοινοβουλευτικῶν πολιτευμάτων, οὐδ' ἐξετραπῆσαν ἐνεκα τῆς Ἀναλογικῆς, φυσικὰ δὲν ἐφαρμόζον ἐκλογικὸν σύστημα Ἀναλογικῆς. Ἀλλὰ κυρίως ἡμεῖς γράφομεν τὸ ἄρθρον ἡμῶν τοῦτο, ἐνεκα διατάξεων τοῦ νέου ἐκλογικοῦ νόμου τῆς Γιουγκοσλαβίας, ὑπὲρ τῶν ὁποίων προπαγανδίζομεν ἐπίσης ἀπὸ τοῦ 1925. Δεῖ δὲ ἡ Κυβερνήσεως βιωσίμου καὶ ἀνευ αὐτῆς οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῶν δεινῶν. Καὶ ὅταν τοιαύτη Κυβέρνησις εἶναι ἀκατόρθωτος, ὅπῃ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολιτεῖμα, ὁ Μουσολίνι εἰσπηδᾷ εἰς Ρόμην, ὁ Χίνδεμπουργ ἀναστῆλκει τὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας, ὁ Κάρολος ἐπανερχεται εἰς Ρουμανίαν θριαμβευτὴς ἐπὶ ἀεροπλάνου, ὁ Σταυπολινσκὸν δικτατορεῖ ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ σφάζεται, ὁ ἐθνικὸς, λέγω, ἥρωας τῶν Σέρβων καὶ συνετὸς αὐτῶν βασιλεὺς ἡδυνήθη νὰ πράξῃ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν φυσικὰ, νὰ κατορθώσῃ ὁ Ἀλφόνσος II'. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔργα καὶ αἱ ἡμέραι τῆς Ἀναλογικῆς, τὰ ὁποῖα ποθοῦν καὶ ἐπιδιώκουν οἱ φανεροὶ ἢ ὑπονοῦντο ἔχθροι τῶν καθεστῶτων.

Καὶ διὰ τοῦτο ὁ νέος ἐκλογικὸς νόμος ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, ὁ νῦν τὸ πρῶτον θεσπιστικὸν κόμματος βεβαίως δὲν συγχωροῦνται ἀντιπαιδευμένοι εἰς μέτρανομοδικὰ καὶ κυβερνητικὰ, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θέτει ζήτημα ἐμπιστοσύνης. Ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖται προβαίνει εἰς τὰ μέτρα τῆς καὶ διαγνώσκουσα πάντοτε ἐκ τῶν ὁσέων τὴν γνώμην τῶν βουλευτῶν καὶ καθυποτάσσουσα αὐτήν. Ἐὰν εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἀποσυνθέσεως ἀπειλοῦμεθα δι' ἀναρχίας, εἰς τὴν δευτέραν περιπτώσιν προβάλλει ἀπὸ τῆς ἀρχηγικῆς αὐταρχικότητος ἡ μάλλον ἀπεχθὴς τυραννὶς ἡ ἐξουθενούσα τοὺς χαράκιθρας.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡμεῖς θέλομεν πρὸς τῶν καλῶν τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν τὰς κάλπας τῶν κομμάτων. Εἰσερχόμενος ἐντὸς τοῦ ἐκλογικοῦ τμήματος ὁ Ἕλληνας ἐκλογεὺς θὰ συναντᾷ πρῶτας τὰς κάλπας τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, τοῦ

γον τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἄμεσως ἐκλέγεται. Ἀντιπροσώποι τοῦ ἔθνους καὶ οὐχὶ ἀντιπροσώποι παρτιδῶν καλοῦνται καὶ εἶναι οἱ βουλευταί. Διὰ λόγους πρακτικῆς εὐκολίας ἐκλέγονται οἱ βουλευταὶ κατὰ περιφέρειας, διότι θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑπάρχουν κάλπαι ἢ ψηφοδέλτια δι' ὅλους τοὺς βουλευτὰς τῆς χώρας εἰς ἕκαστον ἐκλογικὸν τμήμα—πλὴν τοῦ ὅτι καὶ περὶ προσώπων ἀγνώστων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θὰ ἐψηφίζον οἱ ἐκλογεῖς. Ἀλλ' ἐὰν ἐφευρίσκειτο μέθοδος καὶ τρόπος, ὥστε ἑμμέσως πως κυρίᾳ πηγῇ τῆς ἐκλογῆς βουλευτῶν νὰ εἶναι ἡ ἀκριβὴς πηγή καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἀφιεμένης μόνως τῆς ἐπιλογῆς τῶν προσώπων εἰς τὴν ἄμεσον πῆφον τῆς ἐπαρχίας, τοῦτο ἐμφανῶς καὶ ἀναμφιβόλως θὰ εἶναι καὶ συνταγματικῶς ὁρθότερον καὶ πρακτικῶς σπουδαιότερον.

Κατὰ τὸ σύστημα ἡμῶν, διότι ἀγνοοῦμεν τὸ ἐφαρμοζόμενον τώρα διὰ πρώτην φοράν σύστημα ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, τὸ ἀγνοοῦμεν ἐν ταῖς λεπτομερείαις του, κατὰ τὸ σύστημα ἡμῶν ἡ ἐκλογὴ δέον νὰ ἐνεργῇ διὰ σφαιρικῶν. Διότι τὸ σφαιρικὸν εὐκολύνει τὴν καλουμένην ἐκλεκτικότητα, ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιλογὴν τῶν καλλιτέρων ὑποψηφίων, τὸ σφαιρικὸν εἶναι ἄρα προοδευτικὸν καὶ φιλελευθέρων. Ἐνῶ τὸ ψηφοδέλιον καταθλίβει τὴν ἐλευθερίαν γνώμης τοῦ ἐκλογεῖς καὶ τὸν δεσμεύει νὰ ψηφίσῃ ἢ καὶ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀποδοκιμάζει, καὶ ἀπεχθάνεται, μεταβάλλει δὲ τὸν ἐλευθέρων πολίτην εἰς δοῦλον καὶ αἰχμάλωτον ἀνδράποδον τῶν κομματικῶν πλεκτηνῶν καὶ μαγειρείων, ὑπὸ τὸ πρόσχημα δι' ἐξυπηρέτησιν τάχα ἡ πολιτικὴ ἰδέα, οὕτω δὲ τὸ ψηφοδέλιον εἶναι ἐκλογικὸν μέσον διανομοκρατικῶν καὶ ἀνελευθέρων—διότι καμμία πολιτικὴ ἰδέα δὲν ἀξίζει ὅσον ἡ ἐπιδιώκουσα τὴν ποιτικὴν καλλιτέρευσιν τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκφρασίαν τῆς γνώμης τοῦ βουλευτοῦ. Ναι, τὸ κοινοβουλευτικὸν πολιτεῖμα δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ εὐκόλως καὶ λυσιτελῶς χωρὶς κόμμα. Καὶ ναι, τὰ κόμματα οὐδὲν ποῦνται ἀνευ πειθαρχίας.

Ἀλλὰ, ὡς τὸ εἴπομεν καὶ τὸ ἐγράψαμεν πολλάκις, ἡ πειθαρχία πολιτικῶν ἀνδρῶν δὲν εἶναι ἡ πειθαρχία στρατιωτῶν καὶ ὑποδεκαρέων. Οἱ βουλευταὶ τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος βεβαίως δὲν συγχωροῦνται ἀντιπαιδευμένοι εἰς μέτρανομοδικὰ καὶ κυβερνητικὰ, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θέτει ζήτημα ἐμπιστοσύνης. Ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν συγχωρεῖται προβαίνει εἰς τὰ μέτρα τῆς καὶ διαγνώσκουσα πάντοτε ἐκ τῶν ὁσέων τὴν γνώμην τῶν βουλευτῶν καὶ καθυποτάσσουσα αὐτήν. Ἐὰν εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἀποσυνθέσεως ἀπειλοῦμεθα δι' ἀναρχίας, εἰς τὴν δευτέραν περιπτώσιν προβάλλει ἀπὸ τῆς ἀρχηγικῆς αὐταρχικότητος ἡ μάλλον ἀπεχθὴς τυραννὶς ἡ ἐξουθενούσα τοὺς χαράκιθρας.

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡμεῖς θέλομεν πρὸς τῶν καλῶν τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν τὰς κάλπας τῶν κομμάτων. Εἰσερχόμενος ἐντὸς τοῦ ἐκλογικοῦ τμήματος ὁ Ἕλληνας ἐκλογεὺς θὰ συναντᾷ πρῶτας τὰς κάλπας τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, τοῦ

κόμματος τῶν Λαϊκῶν, τοῦ κόμματος τῶν Προοδευτικῶν, τοῦ κόμματος τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνῶσεως, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἂν θὰ ὑπάρξῃ, δυστυχῶς, καθ' ἑξῆς. Μετὰ τὰς κάλπας τῶν κομμάτων θὰ εἶναι ἡ κάλπη τῶν προσώπων τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν, κάλπη κατὰ συνδυασμοὺς καὶ κάλπη ἀνεξαρτήτων. Ἀλλὰ ὁ συνδυασμὸς δὲν θὰ ἀποτελεῖται μόνον ἐξ ἀριθμοῦ ὑποψηφίων ἴσων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκλεκτέων βουλευτῶν, ἀλλ' ἐξ ὅλων τῶν ὑποψηφίων ἐκείνων οὕτως ἐδήλωσαν δι' ἀνήκοντες εἰς τὸ κόμμα ἐκεῖνο, ἐφ' ὅσον τινὲς αὐτῶν δὲν ἀπεκρῆνθησαν οὐτως καὶ κατηγορηματικῶς καὶ ἐπισημῶς ὑπὸ τῆς Ἀρχηγίας τοῦ κόμματος ὡς μὴ ἀνήκοντες εἰς αὐτό! Αἱ κάλπαι θὰ εἶναι τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου συστήματος, κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ μὲν σχῆμα εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀνέκαθεν γνωστὸν, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ τρόπος τοῦ ψηφίσαι, ἀλλὰ δυνάμει εὐφυοῦς καὶ ἀπλοῦ ἐσωτερικοῦ μηχανισμοῦ δὲν δύναται τις νὰ ὀρίῃ πλείονα τοῦ ἐνὸς σφαιρικῶν, ἐὰν ἀποπειραθῇ τοιαύτην καλπονομήσιν θὰ προδοθῇ δι' ἐνός κωδωνισμού καὶ ἡ ἀπόπειρά του θ' ἀποβῇ ἀστοχός, διότι, λέγω, μόνον ἐν σφαιρικῶν θὰ πέσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κάλπης διαμετρίσματα. Τοιοῦτοτρόπως εἶναι ἀπολύτως περιττός ὁ ἐπὶ τῆς κάλπης καὶ ἐναντι τοῦ ἐκλογεῖς ἀντιπρόσωπος τοῦ ὑποψηφίου ὁ ἐπιπλεάζων τοὺς ἐκλογεῖς καὶ νοθεύων τὸ ἐκλογικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ.

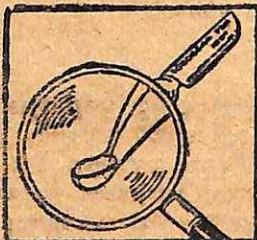
Ψηφίζον ὁ ἐκλογεὺς πρῶτον εἰς τὰς κάλπας τῶν κομμάτων ἐξαντλεῖ ὅλην τὴν προτίμησιν του διὰ τὴν Α ἢ Β πολιτικὴν ἰδέαν, ἐκδηλώνει ὅλην τὴν προτίμησιν του πρὸς τὸ κόμμα θέλει νὰ τὸν κυβερνήσῃ, ἐξαντλεῖ ὅλον τὸν φανατισμὸν του, ὅλον ἐπὶ τὸ πάθος του, τὸ πείσμα του. Διότι τὸ κόμμα, τὸ ὁποῖον θὰ τύχῃ πλειονοψηφίας καθ' ὅλην τὴν χώραν θὰ πάσῃ τὰ 2/3 τῶν βουλευτῶν, τὰ 2/3 ἐξ ἐκείνης ἐκλογικῆς περιφερείας, καὶ θὰ ἀναλάβῃ τὴν Κυβέρνησιν. Μετὰ ταῦτα ὁ ἐκλογεὺς, ἀφοῦ ἐξησφάλισεν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔνδον, τὴν νῆπν τοῦ κόμματός του, ἀφοῦ εἶναι ὁπαδὸς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἀφοῦ θέλει κόμματα, ἀφοῦ θέλει νὰ ὑπάρξῃ συμπολίτευσις καὶ ἀντιπολίτευσις, δὲν θὰ ἔχῃ κανὲν ἐμπόδιον διὰ νὰ μὴ ψηφίσῃ εἰς τὸ ναι ὅλους τοὺς ἐπιλέκτους καὶ δὴ τοὺς ὑπερέχοντος ὑποψηφίους εἴτε ἀνήκοντας εἴτε μὴ ἀνήκοντας εἰς τὸ κόμμα αὐτό.

Μετὰ τὴν ψηφοφορίαν καὶ τὴν διαλογὴν, τὸ κόμμα, τὸ ὁποῖον θὰ πλειονοψηφῇ καθ' ὅλην τὴν χώραν, θὰ κληθῇ ν' ἀναλάβῃ τὴν κυβερνήσιν καὶ θὰ ἔχῃ ὡς ἐπιτυχόντας βουλευτὰς διαδοῦς τὸν τὰ

**Πετὰ αὐτὴ ἡ πέννι
στό χαρτί.**

Εἶναι ἓνα εἶδος μὲ γυριστό "κα-
πάκι" στη μύτη καὶ ἡ γλυστερή κι-
νησίς της διευκολύνει πολὺ τὸ γρά-
ψιμο. Ἐλαστική ὡσαύτως παρέχει ὡ-
ραίες σκιές - ἐδῶ κατόμαυρες, ἐκεῖ
λεπτότατες - ὅπως διατάσσει ἡ
λήσις σας.

Ἰσοῦς αὖς εἶναι εἰς-
αὐτὴ ἡ μύτη τοῦ ὅπου
"Tollogan Pen"
τοῦ Γ. Β. Χίου
(Ἀγγλὸν διαμε-
νωστικὸν)

Ἐὰν καὶ χεὶρ καὶ πόδι καὶ λογὴ γράψω, ὑπάρχει μὴ καταλλήλως
τὸ ἔργον αὐτοῦ

Γ. Β. Χίου

Τὸ πλῆθος τῶν καλλιτέρων χαρτοπέδων, οἱ ἅλοι δὲ σὰς προσφέρουν ἄρι-
στα. Κάθε γνήσιον πέννι φέρει χαραγμένον τὸ ὄνομα
GEO. W. HUGHES

**ΑΝΩΝ. ΕΛΛΗΝ. ΕΤΑΙΡΙΑ
ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ**

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΣΤΑΔΙΟΥ 25

Χημικά Λιπάσματα
Ἀπλά καὶ Σύνθετα.
Ὁξέα ἐν γένει.

Γεωργικά φάρμακα.
Υελοουργεῖα λευκῆς καὶ
πρασίνης ὑάλου, διὰ πᾶ-
σαν χρῆσιν.

ΥΕΛΟΠΙΝΑΚΕΣ

Ν. Ο. ΓΙΑΒΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΑΤΡΟΣ—ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΑΡΟΥ 19 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72-30

ΤΟ ΚΑΖΙΝΟ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

**ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΖΙΝΟΥ
ΜΕ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ**

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου τὸ Καζίνο Λουτρακίου ἔχει καθήμερινήν (πλὴν Δευτέρας καὶ Κυριακῆς) θαλασσίαν συ-
κοινωνίαν ἐν Πειραιῶς μὲ τὰ μεγάλα θαλαμηγά ἐπιβατικά ἀτμόπλοια τῆς γραμμῆς Πατρῶν.
ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ (πλὴν Δευτέρας καὶ Κυριακῆς) τὴν 7ην μ.μ.
Εἰσιτήρια θὰ ἐκδίδονται εἰς τὸ ἰδρυθὲν ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ Παράρτημα τῶν Γραφείων τοῦ Καζίνο: ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ (Πλα-
τεῖα Καραϊσκάκη) ΑΡΙΘ. 10, ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 11-16. Τιμὰι μὴδαιμναί. Κονφορ ἄφθονα.
Κατὰ Σάββατον, συνήθη ἡμέραν κοσμικῶν συγκεντρώσεων καὶ ἐκδρομῶν εἰς τὸ Καζίνο, τὸ θαλαμηγὸν «ΦΩΚΙΣ» θ' ἀνα-
χωρῇ τὴν 7ην μ.μ. ἐν Πειραιῶς θὰ πλευρῇ εἰς τὸ Καζίνο καὶ θ' ἀναχωρῇ ἀπὸ τοῦ ΛΟΥΤΡΑΚΙ ἑκάστην ΔΕΥΤΕΡΑΝ τὴν 4ην
πρωινήν καὶ θὰ φθάσῃ Εἰς ΠΕΙΡΑΙΑ τὴν 7 1/2 π.μ.
Ἀδιάλειπτος συγκοινωνία ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ (Γωνία Κάνιγγος καὶ Χαλκοκονδύλη), τηλ. 68-86 καὶ ἐκ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Ἀριστείδου
10, τηλ. 11-16) διὰ πολυτελῶν αὐτοκινήτων.
ΣΙΑΦΡΟΔΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ: Καθ' ἑκάστην. Ἀναχώρησις τραίνου ἐξ Ἀθηνῶν ὥρα 5.30 μ.μ.

Ρουλέττα, Μπακαράς, Σεμὲν ντὲ φερ Του βά.

Τέλειον ρεστωράν, ὁρχήστρα πλήρης, χορός.

ΑΙ ΚΟΣΜΙΚΟΤΕΡΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΣΑΙΖΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΖΙΝΟ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΕΡΙΧΑΡΟΥ

κούφισιν τῶν ἀνέργων καὶ δοθήθειαν τῶν
γεωργῶν.

—Αἱ διαπραγματεύσεις πρὸς παρο-
χὴν ἀνταλλαγμάτων εἰς τὴν Νοτιοσλα-
βίαν κατόπιν τοῦ χρεωστασίου Χούβερ
ἐξακολουθοῦν χωρὶς ἱκανοποιητικὰ ἀπο-
τελέσματα. Ἡ πρότασις Χούβερ ἐπληξε,
ὡς γνωστὸν, καίριως τὸν προϋπολογισμὸν
τῆς Νοτιοσλαβίας, μὴ κατορθώσας ἕως
τώρα νὰ περιορίσῃ καθόλου τὴν ζημίαν
τῆς.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ

**Ἡ σύγκρουσις Ἰαπωνίας καὶ Κί-
νας.**—Ἡ μεταξὺ Ἰαπωνίας καὶ Κίνας
σύγκρουσις τείνει νὰ λάβῃ διαστάσεις
ἀληθοῦς πολέμου. Ἡ κατὰστασις, κατὰ
τὰς τελευταίας πληροφορίες, διαγράφε-
ται ὡς ἑξῆς: Οἱ Ἰάπωνες προχωροῦν ἐν
σπουδῇ εἰς τὴν Μαντζουρίαν καὶ κατα-
λαμβάνουν μεγάλας ἐκτάσεις. Ἡ ἐθνικὴ
Κυβέρνησις τοῦ Νάνκιν ἐτοιμάζει τὴν
ἀποστολὴν στρατευμάτων ἐναντίον τῶν
Ἰαπώνων, τοὺς ὁποίους κατηγοροῦν ὡς
ἐποφθαλμιῶντας τὴν Μαντζουρίαν. Ἡ κομ-
μουνιστικὴ κυβέρνησις τῆς Καντῶνος
ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Κυ-
βέρνησιν τοῦ Νάνκιν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς
κατὰ τῶν Ἰαπώνων. Τέλος ἡγγέλθη ὅτι
ὁ Πῶσσος Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Βοροσίλφφ μεταβαίνει πρὸς τὴν Μαντζου-
ρίαν ἐπὶ κεφαλῇ δέκα ἑρῶν ταγμα-
τῶν, ἐκδηλοῦνται δὲ φόβοι συγκρούσεως
μεταξὺ Μποσεβίκων καὶ Ἰαπώνων. Ἐν
τῷ μεταξὺ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ἡ
ὁποία ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τῆς
Σινο-Ἰαπωνικῆς συγκρούσεως, ἐξέδωκεν
ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασιν, ἥτις κατ' οὐδὲν
προόρισται νὰ σταματήσῃ τὴν κρίσιν.

ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν διπλωματικῶν
κύκλων ἐκδηλοῦνται ζωηρὰ ἀνησυχία
μήπως ἡ σύγκρουσις Κίνας καὶ Ἰαπω-
νίας γεννήσῃ μεγάλας περιπλοκάς εἰς
τὴν Ἄπω Ἀνατολήν.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ἡ διάδοσις τοῦ ἤχου.—Ὁ καθη-
γητὴς τῆς Φυσικῆς τοῦ Πανεπιστημίου
τῆς Καλλιφορνίας V. O. Knudsen,
ἐπιδιδόμενος ἀπὸ καιροῦ εἰς εἰδικὰς ἐρεῦ-
νας τῶν προβλημάτων τῆς ἀκουστικῆς,
ἔκρυψε τελευταίως μίαν περίεργον ἀνα-
κάλυψιν. Ὁ Ἀμερικανὸς καθηγητὴς διε-
πίστωσεν ὅτι ὁ ἤχος φθάνει εἰς μεγα-
λειτέρας ἀποστάσεις εἰς τὸν ὑγρὸν ἀέρα
παρὰ εἰς τὸν ξηρὸν. Εἰδικώτερον ὁ Knu-
dsen ἀνεκάλυψεν ὅτι οἱ μουσικὰ ἤχοι
τῶν ὁποίων οἱ καλμοὶ εἶναι περισσότεροι
τῶν 2000 κατὰ δευτερόλεπτον (ὅπως αἱ
ἐπάνω ἀπλάται τοῦ πιάνου) εἶναι λίαν
εὐαίσθητοι εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ὑγρασίας
τῆς ἀτμοσφαιρᾶς ἐνῷ οἱ ἤχοι κάτω τῶν
2000 παλμῶν, δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν
ὑγρασίαν. Ὁ Ἀμερικανὸς σοφὸς διεπί-
στωσε, τέλος, πειραματικῶς ὅτι ἡ ἔντα-
σις τῆς ὑψηλῆς νότας εἶναι δεκάκις ἰσχυ-
ροτέρα εἰς ὑγρὸν αἶρα παρὰ εἰς ξηρὸν.

Αἱ διάφοροι φυλαί.—Ὁ Ἀμερικα-
νὸς καθηγητὴς Franz Boas, τοῦ Πανε-
πιστημίου τῆς Columbia, ὁπερὶ ἔρε-
τελευταίως ὅτι τὰ σημερινὰ δεδομένα
τῆς ἐπιστήμης μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ θεβαι-

ώσωμεν ὅτι ἐνθ' αὐτὰ διαφέρουν με-
ταξύ των, αἱ βιολογικαὶ διαφοραὶ μεταξὺ
τῶν φυλῶν εἶναι ἐλάχιστα σημαντικαί.
Οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει νὰ δεχθώμεν,
λέγει ὁ Ἀμερικανὸς σοφὸς, ὅτι μία φυλὴ
εἶναι ἐκ φύσεως εὐφυεστέρᾳ τῆς ἄλλης
ἢ ἔχει ἰσχυρότερον τὸν πόθον τῆς κυ-
ριαρχίας. Ἐπίσης οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει
νὰ πιστεύωμεν ὅτι αἱ διαφοραὶ μετα-
ξὺ τῶν φυλῶν εἶναι τοιαύται ὥστε οἱ
προερχόμενοι ἐκ διασταυρώσεως αὐτῶν,
νὰ εἶναι κατώτερα πλάσματα. Ἀπὸ βιο-
λογικῆς ἀπόψεως, κατὰ τὸν Franz Boas
οὐδεὶς συντρέχει λόγος διὰ τὸν χωρισμὸν
τῆς ἀνθρωπότητος εἰς ὁμάδας διακεκρι-
μένας ἀπ' ἀλλήλων ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπό-
ψεως, ὥστε ν' ἀπαγορευταὶ ἡ μεταξὺ
τῶν ἐπιμειξία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Αἱ πρόδοι τῆς ἀεροπορίας.—Κατὰ
τὰς τελευταίας εβδομάδας νέα σημαντικὰ
κατορθώματα ἐσημειώθησαν εἰς τὴν ἀε-
ροπορίαν, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ θεωρη-
θοῦν ὡς κάποιον ἀντιστάθμισμα τῆς φοβε-
ρᾶς καταστροφῆς τῶν Οὐδράλων καὶ τοῦ
τραγικοῦ κατ' αὐτὴν θανάτου τοῦ Γάλλου
ἀεροπόρου Le Brix. Οὕτως, ὁ Ἀγγλὸς
ἀεροπόρος Mollison κατέρριψε τὸ παγ-
κόσμιον ρεκόρ τῆς πτήσεως Αὐστρα-
λίας—Λονδίνου, τὸ ὅποιον εἶχε ση-
μειώσῃ ὁ ἀεροπόρος Scott (10 ἡμέραι
καὶ 22 ὥραι). Ὁ Mollison ἐφθάσεν εἰς
τὸ Λονδίνον ἀπὸ τὴν Αὐστράλιαν ἐντὸς
8 ἡμερῶν, 20 ὥρων καὶ 19 λεπτῶν.
Διήνυσεν 16.000 χιλιόμετρα, πετῶν 15—
16 ὥρας ἡμερησίως καὶ ἐνίοτε ὑπὸ συν-
θήκας δυσκόλους.

Ἀφ' ἐτέρου, ἡ περίφημος ἀεροπόρος
μὲς Amy Johnson ἐπραγματοποίη-
σε τὴν πτήσιν Λονδίνου—Τόκιο ἐντὸς
78 ὥρων καὶ 50 λεπτῶν πρᾶγματικῆς
πτήσεως, μὲ διακοπὰς ἐννοεῖται.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀπογείωσιν τῆς
εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Tachicawa συνήν-
τησαν τὴν μὲς Johnson οἱ Ἀμερικανοὶ
ἀεροπόροι Pangborn καὶ Herndon, οἱ
ὁποῖοι τῆς ἐδήλωσαν ὅτι ἐνῶπιον τῆς
ἀδυναμίας τῶν νὰ καταρρίψουν τὸ ρε-
κόρ τοῦ γύρου τοῦ κόσμου τῶν ἀεροπό-
ρων Post καὶ Gatty, ἀπεφάσισαν νὰ
παραιτηθοῦν τῆς περαιτέρω προσπάθειας
τῶν καὶ ἀντὶ τοῦ γύρου τοῦ κόσμου θὰ
προσπαθήσουν τώρα νὰ διασχίσουν τὸν
Εἰρηνικὸν ἀνεὺ σταθμοῦ.

**Ἡ κρίσις καὶ τὰ εἰσπνευματώδη
ποτά.**—Ἡ Ἀμερικανικὴ Ὁμοσπονδία
Ἐργασίας ἐξέδωκε πρὸς τινος ψήφισμα
διὰ τὸ ὁποῖον ζητεῖ τὴν μεταρρύθμι-
σιν τοῦ περιφήμου νόμου Volstead,
διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπγορευθῇ ἡ κατανά-
λωσις οἰνοπνευματῶν εἰς τὰς Ἡνωμέ-
νας Πολιτείας. Διὰ τοῦ ψηφίσματος τῆς
ἡ Ἐργατικὴ Ὁμοσπονδία ζητεῖ ὅπως ὁ
νόμος Volstead ἀναθεωρηθῇ κατὰ τρό-
πον ἐπιτρέποντα τὴν κατασκευὴν καὶ
κατανάλωσιν τῆς μπύρας καὶ τῶν ἐλα-
φῶν κρασιῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου
θὰ καταπολεμηθῇ καὶ ἡ ἀνεργία, διὰ
τῆς χρησιμοποίησεως χιλιάδων ἀνέργων
εἰς τὰς βιομηχανίας, αἱ ὁποῖαι θὰ λει-
τουργήσουν.

Τὸ Ἰνστιτούτον τοῦ Διεθνούς

Δικαίου.—Ἡ 37η συνέλευσις τοῦ Ἰν-
στιτούτου τοῦ Διεθνούς Δικαίου συνήλ-
θεν ἐφέτος εἰς τὸ Καίμπριτζ, τῆς Ἀγ-
γλίας. Τὸ Ἰνστιτούτον, τὸ ὅποιον ἔχει
ζωὴν 58 ἐτῶν, συγκεντρώνει σήμερον 80
εἰδικούς τοῦ Διεθνούς Δικαίου καὶ συζη-
τεῖ ζητήματα ἀνεξερχήτως πάσης πο-
λιτικῆς ἀπόψεως. Κατὰ τὴν ἐφετεινὴν
τοῦ σύνοδον ἡσυχολήθη ἐπὶ πολλῶν ἐν-
διαφερόντων ζητημάτων. Ἐπὶ τοῦ ζητή-
ματος τῶν μειονοτήτων δὲν ἐπετευχθῇ
συμφωνία, καθόσον πολλοὶ ἀντιπρόσω-
ποι ἀντετάχθησαν εἰς τὴν παροχὴν διε-
θνῶν ἐγγυήσεων εἰς τὰς μειονότητες.
Τὸ Ἰνστιτούτον συνεζήτησεν ἐπίσης τὸ
ζήτημα τῶν διεθνῶν ποταμῶν καὶ τὸ τοῦ
«Διεθνούς ἐγκλήματος». Διὰ τοῦ τελευ-
ταίου νοεῖται ἡ ἐκδίκασις τοῦ ἐγκλημα-
τοῦ ὑπὸ τοῦ κράτους ὑπὸ τοῦ ὁποῖου
συλλαμβάνεται ἀνεξερχήτως τοῦ ποδ ἐτε-
λέσθη τὸ ἐγκλημα. Τὸ Ἰνστιτούτον ἐ-
κρινεν ὅτι ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἔχει δύνα-
μιν νὰ γίνῃ δεκτὴ παρὰ μόνον διὰ τὰ
ἐγκλήματα διεθνῶς φύσεως, ὅπως ἡ πει-
ρατεία, ἡ σωματεμπορία καὶ εἰς τὰς πε-
ριπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐκδοσις
τοῦ ἐγκληματοῦ φαίνεται ἀδύνατος.

Μὲ ὀλίγας λέξεις.—Ὁ Ἑσθονὸς Laas
διέσχισε κολυμβῶν διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν
ιστορίαν τὸν κόλπον τῆς Φινλανδίας. Τὸ κα-
τόρθωμα τοῦτο θεωρεῖται πολὺ δυσκολώτερον
ἀπὸ τὸν διάπλου τῆς Μάγχης μεταξὺ Καλαὶ
καὶ Λούβρου.

—Εἰς τὸν ἀναέρειον γύρον τῆς Γερμανίας ἐπὶ
δύο ἡμέρας ἐνίκησεν ὁ ὁπλομαχὸς Dinort,
ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν πρώτην ἡμέραν, ἐνεκα
ἐλλείψεως βραδείας, ἠναγκάσθη νὰ πετῇ εἰς
ὕψος 50—100 μέτρων μόνον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν
τοῦ θαλάσσης.

—Συμφώνως πρὸς τὴν δέλωσιν τῆς πρὸς τὴν
Κ. Τ. Ε., ἡ Ὁλλανδία ἔχει μητροπολιτικὸν
στρατὸν 16.293 ἀνδρῶν, ἐξ ὧν 1568 ἀξιωματικοί,
καὶ ἀποικιακῶν 38.669. Τὸ ναυτικὸν τῆς ἀριθμεῖ
8518 ναύτας καὶ 695 ἀξιωματικούς. Ἡ ἀπόδοσις
ἐκάστης ἡλικίας εἶναι 19.500 ἀνδρες, οἵτινες
κρατοῦνται ὑπὸ τὰ ὅπλα ἐπὶ 7 μῆνας μόνον.
Τέλος ἡ Ὁλλανδικὴ ἀεροπορία διαθέτει 321
ἀεροπλάνα.

Ἡ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΑΤΥΡΑ

Ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν κρίσιν.

Χοῦγκεμπεργκ καὶ Χίτλερ (πρὸ τοῦ γραφείου
τοῦ Μπρύνικ) — Σοφιστὸς τοῦ λαοῦ, χωρὶς
ἐργασίαν, ζητᾷ ἓνα ὑπουργεῖον.
(Simplicissimus)

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1931

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

1. Χρυσός εις νομίσματα καὶ ράβδους	Δρχ.	490.391.278.57
2. Ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα εις χρυσὸν (Καταστατικὸν ἀριθμὸν 62)	>	2.572.110.375.91
3. Ἔτερον Ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα	>	1.604.488.58
4. Κεσματικά Ἑλληνικά νομίσματα	>	161.471.801.47
5. Συνάλλαγμα καὶ γραμμάτια ἐσωτερικοῦ :		
I Ἐμπορικὰ συνκαὶ καὶ γραμμάτια	Δρχ.	152.881.251.25
II Γραμμάτια Δημοσίου	>	152.881.251.25
6. Πιστώσεις :		
I Πληρωτέαι εις δραχμάς :		
α' Δημοσίου	>	110.016.624.95
β' Ἔτεροι	>	110.016.624.95
II Πληρωτέαι εις ἑξωτερικὸν συνάλλαγμα	>	123.327.872.—
7. Χρέος τοῦ Δημοσίου :		
I Ἐκ δανείων κυκλοφορίας	>	2.714.111.162.45
II Ἐκ λοιπῶν δανείων	>	453.930.914.70
8. Ἐπενδύσεις	>	260.876.232.20
9. Κτίρια Τραπεζῆς καὶ ἐγκαταστάσεις	>	103.284.831.39
10. Ἔτερα στοιχεία τοῦ ἐνεργητικοῦ	>	696.642.947.37

Δρχ. 7.840.649.780.84

Ἀναλογία χρυσοῦ καὶ καθαροῦ Ἐξωτερικοῦ Συνάλλαγματος εις χρυσὸν πρὸς ὑποχρεώσεις ὄψεως.

Χρυσός	Δρχ.	490.391.278.57
Καθαρὸν ἑξωτερικὸν συνάλλαγμα εις χρυσὸν	>	1.923.495.090.54
(Ἀριθ. 2 μετὼν ἀριθ. 16, I)		
Κάλυμμα (Καταστατικὸν ἀριθ. 62)	Σύνολον (α')	> 2.413.886.369.11

Ἀναλογία Σύνολου (α') πρὸς Σύνολον (β') 42.32 ο/ο.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου 1931

Ὁ Διοικητής

ΑΛΕΞ. Ν. ΔΙΟΜΗΔΗΣ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

11. Κεφάλαιον καταβεβλημένον	Δρχ.	400.000.000.—
12. Ἀποθεματικά :		
I Πρόβλεψις συμφ. ἀριθ. 71 Καταστ.	Δρχ.	10.198.484.65
II Τακτικὸν ἀποθεματικὸν	>	60.400.000.00
13. Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ	>	4.235.654.477.50
14. Ἔτεροι ὑποχρεώσεις ὄψεως εις δραχμάς :		
I Λογαριασμοὶ τρεχοῦμενοι καὶ καταθέσεων		
α' Δημοσίου	>	297.553.637.86
β' Τραπεζῶν	>	423.828.676.75
γ' Ἔτεροι λογαριασμοὶ	>	731.692.728.69
II Γραμμάτια καὶ τραβηκτικά ὄψεως	>	25.651.986.55
15. Καταθέσεις εις δραχμάς ὑπὸ προθεσμίας :		
I Δημοσίου	>	390.000.000.—
II Τραπεζῶν	>	10.000.000.—
III Ἔτεροι Λογαριασμοὶ	>	400.000.000.—
16. Ὑποχρεώσεις εις ἑξωτερικὸν συνάλλαγμα :		
I Ἐξωτ. συνκαὶ εις χρυσὸν (Καταστ. ἀριθ. 62)	>	648.615.285.37
II Ἔτερον ἑξωτερικ. συνκαὶ	>	1.261.232.—
17. Ἔτεροι ὑποχρεώσεις	>	615.793.171.47

Δρχ. 7.840.649.780.84

Τραπεζικὰ γραμμάτια	Δρχ.	4.235.654.477.50
Ἔτεροι ὑποχρεώσεις ὄψεως εις δραχμάς	>	1.478.727.079.85

Σύνολον (β') > 5.704.381.557.35

Ὁ Τηματοδότης τοῦ Γεν. Λογιστηρίου
ΣΟΛΩΝ ΣΥΡΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΡΕΠΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΖΥΘΟΥ

Ἡμισυ λίτρον ζύθου, τούτέστι 500 γραμμάρια (156 δράμια) ἢ δύο συνήθη ποτήρια, εἶναι ἰσοδύναμα εἰς θρεπτικὴν ἀξίαν πρὸς :

105 γραμμάρια ἄρτου

ἢ 32	>	βουτύρου
ἢ 284	>	παταῶν
ἢ 385	>	γάλακτος
ἢ 470	>	μήλων
ἢ 325	>	κρέατος ἰχθύων
ἢ 82	>	κρέατος βοείου παχέος
ἢ 225	>	» » ἰσχυοῦ
ἢ 175	>	ὠῶν ὀρνιθῶς

(3 1/2 ὠὰ ἐκ 50 γραμ. ἑκάστων)

925 ἢ 1 > ζωμοῦ κρέατος.

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος τῶν καθηγητῶν Carl von Noorden καὶ Hugo Salomon Τόμος Ιος «Γενικὴ Διαιτητικὴ» Βερολίνου 1920)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΑΔΗΚΤΗΡΙΩΝ ΕΝ ΣΕΡΡΑΙΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν δι' ἐνοφραγίστων προσφορῶν τὴν 2αν Ὀκτωβρίου ἐ.ε. ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5 μ.μ. ἐν τῇ Νομαρχιακῇ Καταστάσει Καβάλλας ἢ κατασκευὴ δύο πολυταξίων διδακτηρίων δημοτικῶν σχολείων, συμφώνως πρὸς τοὺς δρῶν τῆς λεπτομεροῦς διακηρύξεως, ἥτις μετὰ τῶν λοιπῶν σχετικῶν διαγραμμάτων κλπ. εἶνε κατατεθειμένη ἐν Σέρραις μὲν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Νομαρχίας, ἐν Κομοτηνῇ δὲ εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ παρὰ τῇ Γενικῇ Διοικήσει Θράκης Γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἢ τοῦ σχολικοῦ ἀρχιτέκτονος, ἐνθα οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάθωσι γνῶσιν προσερχόμενοι καθ' ἑκάστην ἐργασίαν ἡμέραν καὶ ὥραν 11 π.μ.—1 μ.μ. ἀπὸ τῆς 17ης Σεπτεμβρίου ἐ.ε. μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς δημοπρασίας.

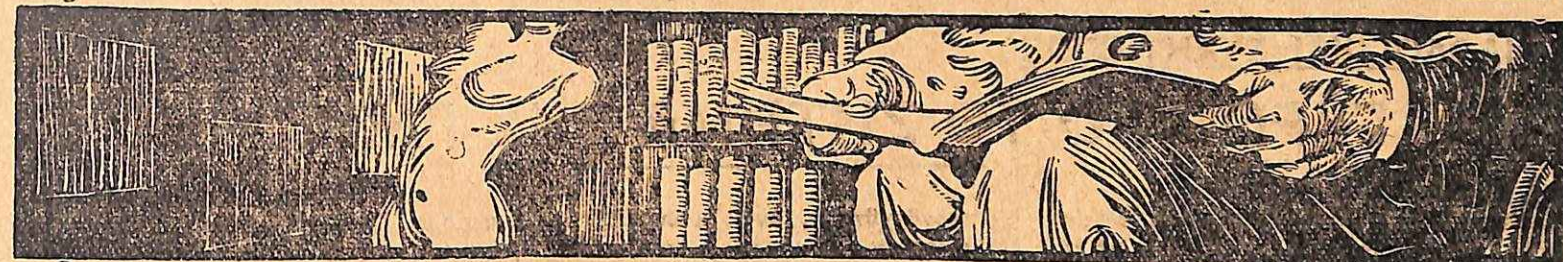
Εγγύησις δραχμῇ 250.000.

Ἐργολάβοι δεκτοὶ γ' καὶ δ' τάξεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Σεπτεμβρίου

Ὁ Ὑπουργὸς

Γ. Παπανδρέου

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

Τὴν Κριτικὴν ἀξιολογίαν τοῦ Κονδυλάκη προσέβαλλε συχνὰ ὁ πτωχοπροδρομισμὸς καὶ οἱ διαφορὲς ἐκδηλώσεις τοῦ σταυροειδικοῦ τῶν ἐξενεούρων. Πίστευε πῶς οἱ καλοὶ μας λόγιοι ἀμείβονται ἀρκετὰ γιὰ τὴν δημοσιογραφικὴν τὴν ἐργασίαν καὶ πῶς οὐκ ἀκόμη πῶς ἕνας πεζογράφος ἢ ποιητὴς «προικισμένος» μποροῦσε στὸ χρονικὸ περιθώριον πρὸς τὸν ἀπὸ τὴν δημοσιογραφικὴν ἐνασχόλησιν νὰ γράψῃ τὰ βιβλία του. Ἀκριβῶς, ἔλεγε, στὸν τόπο μας ὅπου ἡ λογοτεχνία δὲν ἔχει ἐκβιομηχανισθῇ, πρὸς τὴν ζήτησιν τῆς δὲν εἶναι μεγάλη καὶ περιορίζεται στὸς κύκλῳ τῶν ἐκλεκτῶν, ἕνας ποιητὴς ἢ ἕνας ἀφηγητὴς, ἕνας κριτικὸς, ἢ ἕνας μελετητὴς ἔχουν καιρὸ νὰ ἐπεξεργασθῶν «τὸ ἀριστοτεχνικὰ τὸς». Κανεὶς δὲν τοὺς διάζει τοὺς λόγιους μας. Οὐτε ὁ ἐκδότης, οὐτε τὸ κοινόν. Ἡ ἐργασία τοῦ Ἑλληνικοῦ λογίου εἶναι, ἔλεγε, σχεδὸν ὅλες τὲς φορὲς ἀνιδιοτελής. Γράφουμε βιβλία γιὰ νὰ τὰ διαδίδουμε μεταξὺ μας. Καὶ ἐκδίδουμε βιβλία δαπανῶντας ἀπὸ τὴν τσέπην μας. Οἱ οικονομικοὶ αὐτοὶ περιορισμοὶ ἔχουν τὰ καλά τους. Ἄν δὲ δυσκολεῖται τὴν δημιουργίαν, δυσκολεύουν ὅμως τὴν ἐκδοσὶν ὅλης τῆς παραγωγῆς μας. Καὶ μὰς ἐπιβάλλουν... τὴν ἐκλεκτικότητα.

Εἶχε δίκιο, μὰ εἶχε (πολὺ περισσότερο) ἀδίκον ὁ συγγραφεὺς τοῦ Πατούχα, τῆς Πρώτης Ἀγάπης καὶ τῶν ὠραίων διηγημάτων καὶ χρονογραφημάτων. Πρῶτα—πρῶτα ξεχνοῦσε πῶς ὅλοι οἱ ποιηταὶ μας καὶ οἱ συγγραφεῖς μας δὲν ἔχουν δημοσιογραφικὰ χαρίσματα! Ἄν αὐτοὶ ἔγραφε (καὶ ὅχι μὲ πολλὴν εὐκολίαν) τὸ καθημερινόν τοῦ χρονογράφου, ἂν τῷ γράφε ὁ Παπαντωνίου ἢ ὁ Νιρβάνας, ὁ Παπαδιαμάντης ὅμως ἔπρεπε νὰ μεταφράσῃ στὴν ἑλληνικὴν Ἀγγλικὴν φύλιν μὲ ἕνα μικρὸν μισθόν, ἢ νὰ τελειώσῃ μὴ ὥρα ἀρχιτερά κάποιον διήγημα τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ Πάσχα γιὰ νὰ οἰκονομήσῃ τ' ἀπαραίτητα δύο τάλληρα. Ποιὸς μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῇ πῶς καλύτεροὶ βιωτικοὶ ὄροι δὲ θάδιναν στὸν Παπαδιαμάντη τὴν εὐκαιρίαν λιγώτερον ἀνίστης, λιγώτερον «ἀνομοιομεροῦς» παραγωγῆς;

Ἄν δὲ πῇ ὅτι οἰκονομικὴ ἐγκαρδίωσις ἀπὸ τοὺς ἐκδότας θὰ παραμέριζε τὴν χρονογραφικὴν γιὰ τὴν ὑψηλότερη λογοτεχνικὴν παραγωγὴν αὐτοὺς ἴσως ὁ Κονδυλάκης! Ὁ ἄνθρωπος «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον» ζῇ, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ ζῇ πάλι μόνον μὲ πνευματικὴ τροφή καὶ πνευματικὴς φιλοδοξίας. Καὶ εἶναι πολλοὶ λίγοι ἐκεῖνοι—εἶνε πολλοὶ ἡρωικοὶ ὅσοι ἀντοῦν τὴν ἀναγκαίαν γιὰ καθὲ δημιουργίαν χαρὰ μόνον ἀπ' τὰ δάθη τοῦ εἶναι τους. Ἐμεῖς

ἔβρισκε πῶς καὶ αὐτοὶ ὁ Σολωμός, ὁ πλούσιος Σολωμός δὲ μπόρεσε ν' ἀποτελειώσῃ καμμίαν ἀπὸ τῶν μεγαλειόδοξων ἐκείνων συνθέσεων τοῦ ἀκριβοῦς γιὰ τὸν ἑλπίαν ἢ χαρὰ καὶ ἢ ἡθικὴν ἡρεμίαν καὶ γιὰ τὴν αἰσθάνθηκε πῶς εἶχε «ἀπονησθῇ» μέσα στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ λογοτεχνία δὲν εἶναι ἐπάγγελμα στὴν Ἑλλάδα. Ἡ τοῦλάχιστον δὲν εἶναι προσδοκώμενον ἐπάγγελμα. Καὶ γι' αὐτὸ δὲ φταίει μόνον τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, οὐτε ἡ προτιμῆσις τῆς ξένης παραγωγῆς ἀπὸ τοὺς νέους Ἑλλήνων. Δὲ φταίει ἡ ἀτελής μας αἰσθητικὴ μόρφωσις. Δὲ φταίει τὸ ὅτι ὡς χθὲς σχολαστικὸ καὶ σήμερον μεταβατικὸν δὴλα δὲ ἀσυνάρτητο σχολεῖο μας. Δὲ φταίει ὁ τύπος ὁ κίτρινος μὲ τὴν πορνογραφικὴν ἀφηγησίν καὶ ὁ τύπος ὁ σοδαρὸς μὲ τὰ διάφορα «κομποῦράκια». Δὲ φταίει ἡ ἐλλείψις περιοδικῶν πρὸς νὰ ἐπιζητοῦν ἢ πρὸς ν' ἀμείβουν τὴν ἀξιόλογον λογοτεχνικὴν παραγωγὴν. Ἡ καλύτερα φταίει ὁ δὲ αὐτὰ καὶ πρὸ πάντων φταίει τὸ γεγονός ὅτι ἀποτελοῦμε ἔθνος μικρὸν καὶ πτωχὸ μέσα στὸ ὅποιον πλειοψηφοῦν οἱ ἀναλφάβητοι... Καὶ ἀκόμη ἔθνος πρὸς ἀνέμεσόν τοὺς γραμματικὸν πλειοψηφοῦν οἱ ἡμιμαθεῖς, οἱ προληπτικοὶ καὶ οἱ δίχως αἰσθητικὴν ἀνάγκην καὶ δίχως πνευματικὴς περιέργειας. Μόλα ταῦτα διπάρχουν διὰ τρεῖς συγγραφεῖς τῶν ὁποίων τὰ βιβλία κυκλοφοροῦν, καὶ μὴ λένε δι' ὅτι ὁ Σενόπουλος δὲν ἔχει καμμίαν ἀφορμὴν παραπονεῖν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινού, τὰ ἔργα τοῦ Παλαμά, ἂν καὶ στίχοι, ποιεῖται ἀσυνέτως ἀποδοτικὰς ἐπιτυχίας καὶ τὰ εἰκονογραφημένα περιοδικὰ, εἰς τὰ ὅποια συνεργάζεται ἕνα μέρος τῶν λογίων μας, ἔχουν πολλὴν πέρας. Γιατὶ ν' ἀπελπιζόμεστε; Ἄς ἐλπίζουμε καὶ ἄς περιμένουμε τὴν... ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους. Ἄν ὁ Ἕλληνας δὲν ἀναγνωρίζῃ τὰς ἀπέναντι τοῦ Κράτους ὑποχρεώσεις του, περιμένει ἀπὸ τὸ Κράτος τὸ «παρεμβατικόν» κράτος, ὅταν ἀπὸ θεῖα Πρόνοια ὅλες τὲς γόνιμες φροντίδες. Ἀφοῦ φροντίζει γιὰ τὴν σταφίδα, τὸν καπνὸν καὶ τὸ λάδι, ἀφοῦ διευκολύνει τὴν ἐξαγωγήν τῶν νοπῶν καρπῶν, γιὰ τὴν μὴ φροντίσιν καὶ γιὰ τὴν ἐξαγωγήν τῆς λογοτεχνίας μας τὸ Κράτος; Ὅπως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα συσκευάζει τὰ σταφύλια, ἄς συσκευάσῃ ἡ Ἀκαδημία τὰ πνευματικὰ προϊόντα μας: Ἄς ἐπιμεληθῇ τὴν μεταφράσιν καὶ τὴν διάδοσιν τοὺς ἐξωτερικῶν.

Ἐκτιμῶ καὶ ἀγαπῶ ὅλους τοὺς Ἑλλήνων Ἀκαδημαίκοις ἢ περὶ τοῦ δόλου; Ὁ Παλαμάς, ὁ Δροσίνης, ὁ Προβελγίγης, ὁ Νιρβάνας, ὁ Σενόπουλος λ. χ. ἔχουν πάρει τὴν θέσιν τοῦ γραμματολόγου μας, ὁ Μενάρδος εἶναι σοφὸς καὶ ποιητὴς στὴν ὥρην του, ὁ Καμπούρογλος ἱστορικὸς, ὁ Κατζίδakis εἶναι μὴ δόξα τῆς γλωσσολογίας κτλ. Ὁ καθένας ὅμως ἀπ' αὐτοὺς ἔχει τὴν ἰδίαν του, καὶ καθένας ἔχει τὴν προτιμῆσιν του, καὶ οἱ ἀποφάσεις ποὺ λαβαίνουν κάθε τόσο γιὰ φιλολογικὰ ζητήματα εἶναι... συμβιβασμοί. Ἀπόδειξις ὅτι ἡ Ἀκαδημία ἔχει βραβεύσει ὡς τὴν ὥρην καὶ πολλὰ λογοτεχνικὰ... θεματογραφήματα. Ἄν πρόκεινται νὰ ἐπιμεληθῇ τὴν μεταφράσιν θεματογραφημάτων καλύτερα ν' ἀνασταλῇ ἢ ἐφαρμογὴ τοῦ νεαροῦ νόμου. Δὲ νομίζω ἄλλως τε πῶς αὐτοὶ εἶναι ὁ τρόπος διαδόσεως τῆς λογοτεχνίας μας στὸ ἑξωτερικόν. Ἀντιθέτως πιστεύω πῶς ἡ λογοτεχνία μας καὶ ἡ σκέψις μας ὅταν ἀποχτήσῃ ἕνα ἴσχυρον Στρίντμπεργκ, ἕνα Μπράντε, ἕνα Χέφτινγκ θὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ξένων χωρὶς τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἀκαδημίας μας καὶ χωρὶς τὴν χρηματοδοσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ὁ Παλαμάς εἶναι βέβαια μεγάλος λυρικός. Ἀλλὰ οἱ λυρικοὶ ποιηταὶ δὲν εἶναι πᾶν τοῦ... συμφέροντος, καὶ ἐπειτα δὲ μεταφράζονται ἢ κακῶς μεταφράζονται. Μεταφράσεις τέλος (καλὲς ἢ κακὲς) τοῦ Παλαμά ἔχουν ἦδη κυκλοφορήσει! Παλλιστὶ ἡ Ἀγγλιστὶ, ἐπίσης καὶ μεταφράσεις κάποιων πεζογράφων (Βικέλα, Ραΐδη, Δροσίνης, Σενόπουλου). Τελευταίως ἐκυκλοφόρησε καὶ μὴ ἀνθολογία νεοελληνικῶν ποιημάτων σὲ Γερμανικὴν μετάφρασιν. Γιατὶ βιάζόμεστε; Ἡ ἐπίδειξις τοῦ πλοῦτος πρέπει νὰ παρακολουθῇ τὴν ἀποθησαύρισιν τοῦ πλούτου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅπως εἶπα καὶ ἄλλοτε, εἴμαστε μὴ καθυστερημένη φιλολογικὴ ἐπαρχία τῆς Γαλλίας.

Ἐρχεται τώρα τὸ ζήτημα τῶν βραβείων ποῦ δρίξει ὁ νεαρὸς νόμος γιὰ τὰ καλύτερα λογοτεχνικὰ ἢ καλλιτεχνικὰ ἔργα τοῦ ἔτους. Τὰ βραβεῖα αὐτὰ εἶναι πράγματα ἀξιόπρεπτα. Πενήντα χιλιάδες στὸ συγγραφεῖα ἐνὸς καλοῦ μυθιστορηματοῦ, ἢ στὸ ζωγράφο ἐνὸς καλοῦ πίνακος δὲν εἶναι πᾶσι γέλασος.

Ἄν τὰ παραβάσῃ πρὸς τὰ χρηματικὰ ἐπαθλὰ τῆς Ἀκαδημίας αὐτὰ τὰ βραβεῖα, θὰ ἐκτιμῆσθαι καλύτερα τὴν γενναίω φροσύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

Ἐρχεται ὅμως τὸ ζήτημα τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ποιοὶ θὰ τὴν ἀποτελέσουν; Ἐχομε στὴν Ἑλλάδα ἀνθρώπους μὲ ἀδέκαστο χαρακτῆρα καὶ ἀδέκαστη καλαισθησίαν; Ἡ μήπως θὰ συμῆθῃ μὲ τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπονομήσῃ τῶν βραβείων λογοτεχνίας καὶ καλλιτεχνίας, ὅτι μὲ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Βουλευτῶν, Λαοσυναιτών,

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ο κ. Γρ. Ε. γράφει στη Νέα Έστία της 1ης Σεπτεμβρίου ένα άρθρον με τὸ ὅποιο θέλει νὰ κατακεραυνώσῃ τὴ γραμματικὴν ποὺ ἐκδώσαμε (Τύποι καὶ Κανόνες τῆς κοινῆς ὁμιλουμένης νεοελληνικῆς). Οὗτος συγγραφεὺς δὲν ἔχει πολλὰ ἐπιχειρήματα ἐναντίον μας. Στὸ ἄρθρον τοῦ λέει πρὸ πάντων ὅτι μᾶς περιφρονεῖ καὶ αὐτὸ βεβαίως εἶναι δικαίωμά του. Εἶναι ὅμως καὶ ἐνδεχόμενον μὲ μόνον αὐτὴ τὴν ἐκδήλωσιν αἰσθημάτων νὰ μὴν πείσῃ πολλοὺς ἀναγνώστας!

Ἄν καὶ ὁ κ. Ε. θεωρεῖ τὴ γραμματικὴν μας τόσο περιφρονητέα, ἔγινε ἀρκετὴ κίνησι γύρω ἀπὸ τὸ βιβλίον μας καὶ τὸ κοινὸν τὸ πρόσθετο, γιὰ τὴν ἀναπληρῶναι μιὰ ἔλλειψιν. Οὗτος Ε. λέει πῶς σαράντα χρόνια τώρα οἱ δημοτικιστὰι συγγραφεῖς ἐργάζονται γλωσσολογικὰ. Πρὶν ἀπὸ τοὺς δημοτικιστὰς οἱ καθαρευουσιάνοι λογοτέχναι εἶχαν ἐργασθῇ γλωσσολογικὰ, ὅχι σαράντα χρόνια ἀλλὰ αἰῶνας πολλοὺς. Καὶ οἱ δύο σχολαί ἐργάστηκαν μὲ ἐσφαλμένη βάσιν καὶ ἀπέτυχαν, διότι οἱ φιλολογικὲς γλώσσες δὲν πλάθονται. Οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ὅλοι ἐγραψαν ἀπλῶς στὴν ὁμιλουμένην τους γλῶσσαν. (Στὴν εἰσαγωγὴν τῆς γραμματικῆς μας ἀναφέρομε τὴ γνώμην τῶν σπουδαιοτέρων γλωσσολόγων γιὰ τὸ ζήτημα ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ). Καὶ τὴ βάσιν αὐτὴν προτείνουμε ὅς τὸ ἔθνος μὲ τὴ γραμματικὴν ποῦ γράψαμε, γιὰ τὴν νομίζουμε πῶς εἶναι ἡ μόνον σωστὴ.

Οὗτος κ. Γρ. Ε. ἰσχυρίζεται μὲ ἀφέλει πῶς ἡ σχολὴ τοῦ «ἔλυσε τὸ γλωσσικὸ ζήτημα». Τὰ λόγια αὐτὰ τὰ λέν μόνον οἱ δημοτικιστὰι. Οἱ ὅπαδοι τοῦ δημοτικισμοῦ μεταχειρίζονται καὶ συμβουλεύουν ἀλλόκοτους τύπους ὅπως τὸ : δ ἐπέτειο, τὸ γεγονότος, τὸ παρελθόν, τοῦ παρελθόντος κτλ., ἢ κλίνουν τίς λέξεις πότε κατὰ τὴν γραμματικὴν τοῦ λαοῦ : ἡ συνειδήση, τῆς συνειδήσεως, πότε κατὰ τὴν δικὴν μας : οἱ συγγραφεῖς, οἱ διερμηνεῖς, ἄλλες πάλι φορές ἐφαρμόζουν ἀγνωστους τύπους : δ συγγραφέας, δ διερμηνέας, καὶ αὐτὴ ἡ τεχνητὴ γλῶσσα προσβάλλει τὴ γλωσσικὴν συνειδήσιν τοῦ ἀναγνώστου.

Οἱ ἀρχαῖοι τοῦ δημοτικισμοῦ εἶναι τόσο ἐσφαλμένους ποῦ συχνὰ οἱ συγγραφεῖς ποῦ

τίς παραδέχθηκαν, δὲν τολμοῦν οἱ ἴδιοι ἢ δὲν μποροῦν νὰ τίς ἐφαρμόσουν. Οὗτος Θεοτοκάς, ποῦ κηρύχθηκε ἐναντίον τῆς γραμματικῆς μας γράφει, στὰ βιβλία του : συγκεχυμένον, συγκεκριμένον, τοῦ παρελθόντος, τοῦ πληθθόντος, ἀσφαλῶς, τοῦ ὀνόματος, τοῦ σύμπαντος κτλ., ὅπως καὶ ὁ κ. Λορεντζάτος ἐγραφε τὸ ἐν τάξει στὸ ἴδιο ἄρθρον στὸ ὅποιο τὸ ἀντὶφέρει ὡς ἀγνωστο στὴν Ἀθήνα!

Κάθε τόσο βρίσκεται ἓνας συγγραφεὺς, πρὸ ὀλίγου ὁ κ. Σπ. Μελάς, ποῦ προσάπτει ὅς τὴν κοινὴν μας ὅτι δὲ διαβάζει τὰ σύγχρονα φιλολογικὰ μας ἔργα. Αὐτοὶ οἱ αὐστηροὶ ἐπιτετατοὶ ἀποδίδουν τὸ κακὸ εἰς τὴν «ξενομανίαν» τοῦ κοινῶν, εἰς τὴν ἐπιπολαιότητά του κ.τ.λ. Μοιάζουν μ' ἓνα ἰατρό, ποῦ θὰ κατηγοροῦσε τὸν ἀρρωστὸν τοῦ γιὰ τὸ δὲν ἀναλαμβάνει μὲ τὴν θεραπεία ποῦ τοῦ κάνει.

Τὸ ζήτημα εἶναι διαφορετικόν. Ἡ σύγχρονή μας φιλολογία ἀπαρτίζεται εἰς τοὺς περισσότερους γιὰ τὴν συχνα εἶναι κούφια καὶ ὅχι ἀρκετὰ μελετημένη καὶ γιὰ τὴν σχεδὸν πάντοτε ἡ γλῶσσα στὴν ὁποία γράφεται εἶναι τεχνητὴ. Δὲν ὑπάρχει κοινὸν ποῦ θὰ διάβαζε μὲ εὐχαρίστησιν φιλολογικὰ ἔργα γραμμένα σὲ μεσαιωνικὴ γλῶσσα, ὅπως δὲν ὑπάρχει κοινὸν ποῦ θὰ διάβαζε μὲ εὐχαρίστησιν τὴ γλῶσσαν τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ δρόμου!

Οἱ συγγραφεῖς μας πρέπει νὰ γράφουν στὴ γλῶσσαν ποῦ μιλοῦν οἱ ἴδιοι τότε καὶ θὰ γράφουν πὺρ ἐλευθερὰ καὶ θὰ διαβάζονται μὲ μεγαλύτερη εὐχαρίστησιν. Πρέπει νὰ παύσουν νὰ θεωροῦν τὴ γλῶσσαν ποῦ μεταχειρίζομεθα ὡς ἓνα τυχαῖον ἐμφανισμὸν μιῆς. Αὐτὴ ἡ ἀντίληψις τῶν δημοτικιστῶν εἶναι σχολαστικὴ καὶ δὲν τὴν παραδέχονται οἱ περισσότεροι ἐπιστήμονες. Ἡ ὁμιλουμένη μας γλῶσσα εἶναι ὀργανικὴ συγχώνευσις, δημιουργία δόκιμης κοινῆς, εἶναι

πλάσμα ζωντανὸ ὅπως εἶναι ζωντανὴ ἡ ἰταλικὴ ποῦ γράφεται, ἡ γαλλικὴ γλῶσσα, ἡ γερμανικὴ κτλ. Ἐλάβα γράμματα ἀπὸ ξένους γλωσσολόγους, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχω στείλει τὴν γραμματικὴν μας. Οὗτος κ. Buck, ἀπὸ τὸ Σigmaringen, μοῦ ἐγραφε : «Βλέπω μὲ χαρὰ πῶς ἔχει προοδεύσει τὸ γλωσσικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα καὶ πῶς ἐκτιμάτε τὴν πραγματικότητά». Ἀπὸ τοὺς δικούς μας ἐπίσης, ὅπως πρὸ πολλοῦ ὁ κ. Χατζιδάκις, κατακρίνουν τὸ δημοτικισμόν· ὁ γλωσσολόγος καθηγητὴς κ. Ἀναγνωστόπουλος καθὼς καὶ ὁ κ. Δούτσαρης, γλωσσολόγος, ποῦ ἐγραφε πρὸ ὀλίγου ἓνα ἄρθρον εἰς ἀπάντησιν τοῦ δημοτικιστοῦ κ. Λορεντζάτου, καὶ λέει πολὺ σωστά : «Πρὶν ὁμιλήσωμεν περὶ μίξεως, θὰ ἔπρεπε νὰ ξεύρωμεν τὰ ὅρια, ποῦ τὴν διακρίνουν ἀπὸ τὴν σύνηθον καὶ τὴν συγχώνευσιν».

Οὗτος κ. Ε., ποῦ τόσο μᾶς περιφρονεῖ, ἀς σκεφθῇ πῶς ἡ ἀφελὴς τοῦ καὶ σχολαστικὴ ἀντίληψις τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος δὲν ἐκανοποιεῖ οὔτε τὸ κοινόν, οὔτε τοὺς ἐπιστήμονας. Ἄς ἐξετάσουν οἱ νέοι συγγραφεῖς τὴν ἀποψὶ μας, ποῦ εἶναι πὺρ μελετημένη καὶ ἐπιστημονικῶς καὶ καλλιτεχνικῶς, ὥστε νὰ μὴν ἀγωνισθοῦν ἀδίκαια καὶ αὐτοὶ ἄλλα σαράντα χρόνια.

Ἄς ἀφήσουν τὴ «γλωσσολογικὴν» ποῦ εἶναι πρᾶγμα μεσαιωνικόν, καὶ ἄς γράψουν στὴ γλῶσσαν ποῦ τοὺς εἶναι φυσικὴ. Ἀφοῦ αὐτὴ ἡ γλῶσσα ἔχει τόσο μεγάλη καὶ ἀδιάσπαστη διανοητικὴ παράδοσιν, δὲν τῆς χρειάζονται παρὰ μόνον λίγες προσθήκες στὸ λεκτικὸν μέρος, καὶ ὅσο γιὰ τὴν γραμματικὴν ἀς συμμορφωθοῦν οἱ λογοτέχναι μας μὲ τὸ ζωντανὸν τους λόγο, ὅπως ἔκαναν ὅλοι οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς, ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας ὡς τοὺς Γερμανοὺς. Δὲ χρειάζεται ἄλλο τίποτε.

ΜΑΡΙΑ Π. ΑΡΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΞΕΛΟΓΗ:

Η ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ 1910-1920

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΝΤΗΡΗ

Ἐτυπώθη καὶ κυκλοφορεῖ

ὁ δεῦτερος Τόμος (τελευταῖος), ὁ πολὺκροτος :

“ ΔΙΧΑΣΜΟΣ ”

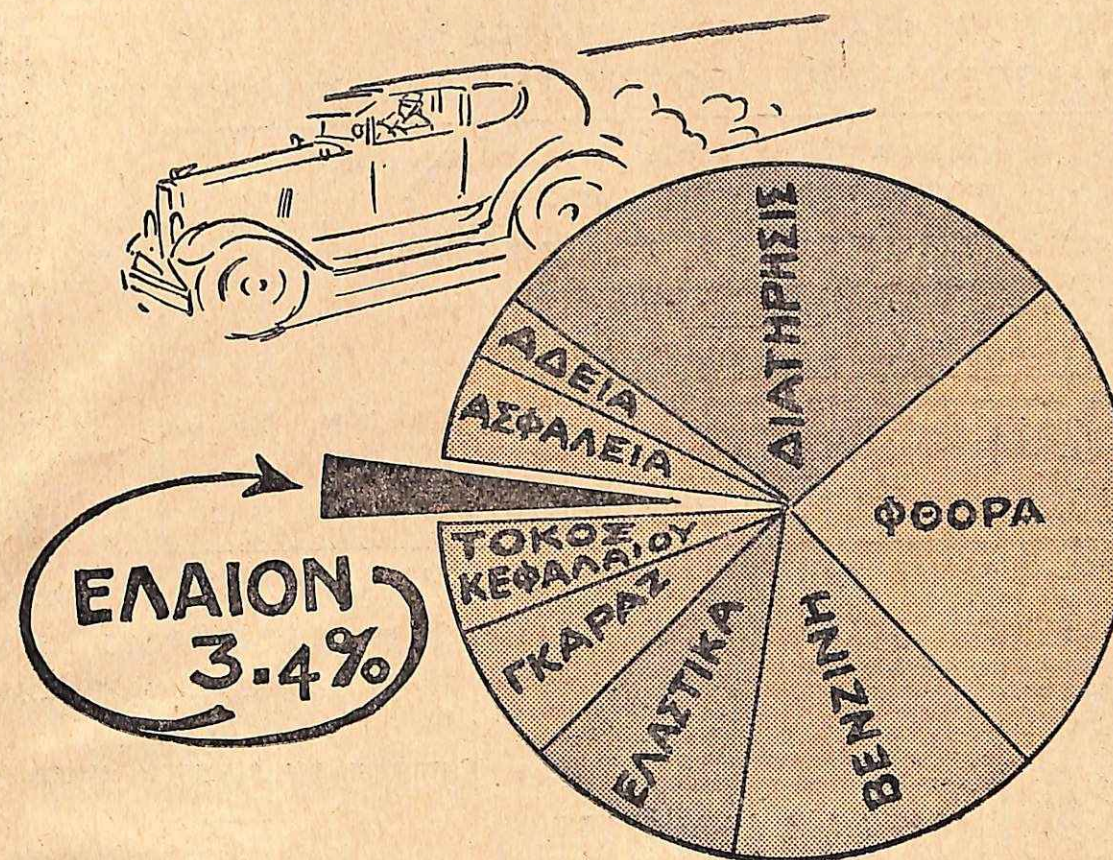
450 σελίδες ἐπὶ ἀρίστου χάρτου, 35 καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες ἐκτὸς κειμένου, συλλογὴ σπουδαιότητων καὶ ἀνεκδότων ἐγγράφων. Ἡ πιστοτέρα, πληρεστερα καὶ μὲ ἐπιστημονικὴν μέθοδον ἐρευνα τῆς κρίσιμωτάτης νεοελληνικῆς περιόδου

Τιμὴ ἐκάστου Τόμου, Δραχ. 100

Πωλεῖται παρὰ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου “Πυρσός”, Βουκουρεστίου 6^β καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ Ἀθηναῖκα καὶ Ἐπαρχιακὰ Βιβλιοπωλεῖα

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΛΙΠΑΝΣΙΣ - ΜΙΚΡΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΑΛΛΑ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΟΣ

ΜΟΝΟΝ 3% ΤΩΝ ΟΛΙΚΩΝ ΣΑΣ ΕΞΟΔΩΝ

Τὸ λιπαντικὸν ἔλαιον εἶναι τὸ μικρότερον κοινὸν τῶν ἐξόδων λειτουργίας τοῦ αὐτοκινήτου σας μόνον 3% τῶν ὀλικῶν σας ἐξόδων. Ἡ ζωὴ ὅμως τοῦ αὐτοκινήτου σας καὶ τὸ ἔργον τὸ ὅποῖον ἀποδίδει ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ ἐλαίου.

Τὰ 80% τῶν ἐπιδιορθώσεων τοῦ κινητήρος ὀφείλονται εἰς τὴν ἐλαττωματικὴν λίπασιν. Ἡ χρῆσις ἀκαταλλήλων ἐλαίων δὲ σὰς στοιχίση εἰς ἐπιδιορθώσεις πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰς ὀλίγας δραχμὰς, τὰς ὁποίας ἐξοικονομεῖται ἀγοράζοντες εὐθηνὰ ἔλαια.

Ζητήσατε τὸ

Μόμπιλοϊλ

Μικρὰς τιμῆς...μεγάλῃς ἀποδόσεως

ΒΑΚΙΟΥΜ ΟΤΑ ΚΟΜΠΑΝΥ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 100.800.000 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡΧ. 226.200.000

106 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΠΛΕΙΟΝΑ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

6 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

(ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ· ΑΙΓΥΠΤΩ· ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ)

Όργανισμοί ιδρυθέντες υπό της ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ:

THE BANK OF ATHENS TRUST COMPANY 205, West 33rd Street NEW-YORK

THE ATHENS BANKERS' CORPORATION 320 Tremont Street-BOSTON, Mass

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΣΙΚΑΓΩ· 33 SOUTH CLARK STREET, CHICAGO ILL.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ & ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ Δ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

Τ. ΥΦΗΓΗΤΟΥ
14 ΟΔΟΣ ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 14
(ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ)ΠΑΗΡΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΒΑΝΩΝ
ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΕΩΣ

Θέρμανσις διά καλοριφέρ

ΙΩΑΝΝ. ΓΕΡ. ΛΟΥΤΖΙΔΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΟΔΟΝΤΟ-ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΠΑΡΙΣΙΟΝ Ε. Π. Ρ.Όλιγοήμερος ανώδυνος και ήγυγμη-
νη θεραπεία παθήσεων στόματος
και δδόντων.Επιστημονική εφαρμογή Γεφυρών
και Όδοντοστοιχιών.Τελεία και ολική θεραπεία
ΟΥΛΙΤΙΔΟΣ, ΠΥΘΟΡΡΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΥΣΟΣΜΙΑΣ44 ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 44
(ΟΜΟΝΟΙΑ)

Τηλέφωνοι: 71-78

Ο «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ»

Μετ' εξαίρετικής μεγαλοπρεπείας ανα-
βιβάζεται αύριον Κυριακήν εις τὰς 7 μ.μ.
εις τὸ Στάδιον, ὑπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ «Ἀρ-
χαῖον Δράμα» ἡ τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου
«Προμηθεὺς Δεσμώτης».

Τὸν ρόλον τοῦ «Προμηθεὺς» θὰ ὑπο-
δυθῇ ὁ πρωταγωνιστὴς τῶν Δελφικῶν
ἐφορτῶν κ. Γεώργιος Μπουρλός, τῆς Ἰού-
ς ἡ δις Ἀγγελική Κοτσάλη, καὶ τοὺς λοι-
ποὺς ὅλοι οἱ πρῶτοι διδάξαντες κατὰ τὰς
ἐφορτὰς τῶν Δελφῶν.

Τὸ ἔργον θὰ παρουσιασθῇ κατὰ νέαν
σκηνοθετικὴν ἀντίληψιν τοῦ κ. Λίνου
Καρζή, μελετηθεῖσαν εἰδικῶς διὰ τὸν πῶ-
ρον τοῦ Σταδίου. Ὁρχήστρα καὶ χορῶ-
δια ἐκ 200 ἐκτελεστῶν θὰ ἐκτελέσῃ τὴν
μουσικὴν τῶν χορικῶν τοῦ κ. Ψάχου. Οἱ
ἀναλαμβάνοντες τὴν παράστασιν τοῦ «Προ-
μηθεὺς» δὲν ἐφείσθησαν οὐδεμιᾶς δαπά-
νης διὰ τὴν ὥσθ τὸ δυνατόν μεγαλοπρε-
πεστέραν ἐμφάνισιν τοῦ Αἰσχύλειου ἀρι-
στοουργήματος.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΕΛΛΗΝ. ΚΡΑΤΟΥΣ

Δημοπρασία

Προμηθείας καθαροῦ κασιτέρου

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις τῶν Σιδηροδρό-
μων Ἑλλήν. Κράτους ἐκτίθειν εἰς μειο-
δοτικὴν Δημοπρασίαν τὴν προμήθειαν
πέντε τόννων καθαροῦ κασιτέρου συμ-
φώνως τοῖς ὅροις τοῖς κατατεθειμένοις
παρὰ τῷ Τμήματι προμηθειῶν ὁδὸς Γ'.
Σεπτεμβρίου ἀριθμ. 5.

Ἐνσφράγιστοι προσφοραὶ γίνονται
δεκταὶ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Γενικῆς Δι-
εύσεως τῶν Σ.Ε.Κ. μέχρι τῆς 12ης με-
σημβρινῆς τῆς 22ας Ὀκτωβρίου ἐ.ε.

Οὐδεμίᾳ προσφορά ληφθήσεται ὑπ'
ὄψιν ἐὰν δὲν συνδεῖται ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς
ὁροις καθοριζομένης ἐγγυητικῆς ἐπιστολῆς

Ἀθῆναι τῇ 21ῃ Σεπτεμβρίου 1931

(Ἐν τῇς Γεν. Διευθύνσεως τῶν ΣΕΚ).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Εἰς ἀπάντησιν δημοσιευθέντων εἰς
πρωτὴν ἑφημερίδα, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς
Ἀεροπορίας ἀνακοινεῖ τὰ κάτωθι, τὰ
ὅποια ἢ ἐν λόγῳ ἐφημερίδι ἠρνήθη νὰ
δημοσιεύσῃ.

1) Αἱ διερχόμεναι δι' Ἑλλάδος 6 ξένοι
ἐναέριοι γραμμαὶ χρησιμοποιοῦν ὅλαι
ἀνεξαιρέτως στρατιωτικὰ ἀεροδρόμια
λειτουργοῦντα ἤδη πρὸ τῆς διελεύσεως
αὐτῶν ἐξ Ἑλλάδος ἢ ὑπάρχοντα λιμένας.

2) Ἐπὶ μόνον βοηθητικὰ ἀεροδρόμια
ἀπηλοτριώθησαν ὀλίγης ἐκτάσεως 1.
700 στρεμμάτων πρὸς ἐξυπηρέτησιν
ἀποκλειστικῶς τῶν ἐθνικῶν γραμμῶν
Ἀθηνῶν—Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθηνῶν—
Ἰωαννίνων, χρησιμεύοντα δὲ συγχρόνως
εἰς τὴν πολεμικὴν ἀεροπορίαν, ὅχι ὅμως
καὶ εἰς ξένας ἑταιρείας.

3) Εἶναι ἀνακριδὲς δι' παρεχρῆθησαν
5 ἀεροδρόμια ἐν Κρήτῃ καὶ 2 ἐν Εὐβοίᾳ
εἰς ξένας ἑταιρείας. Οὐδὲν ἀεροδρόμιον
ὕψισταται καὶ οὐδεμίᾳ ἑταιρεία προ-
γειοῦται εἰς τὰς νήσους ταύτας. Μόνη
ἢ Ἀγγλικὴ ἑταιρεία προσθαλασσουται
εἰς ἔρημον ὄρμον παρὰ τὴν Σπιναλόγγαν,
χωρὶς νὰ χρησιμοποιοῖ σπιθαμὴν ἐδά-
φους.

4) Ἐγένετο ἀπλῶς σκέψις ἀπαλλο-
τριώσεως ἐνδὲς ἀεροδρομίου ἐν Κρήτῃ διὰ
ξένας ἑταιρείας καὶ ἐνδὲς ἐν Εὐβοίᾳ διὰ
τὴν Ἑλληνικὴν ἑταιρείαν τῇ ἐπιμόνῳ
αἰτήσῃ τῶν κατοίκων.

5) Πρὸ τῆς ἰδρύσεως Ὑπουργείου
Ἀεροπορίας αἱ ξένοι ἑταιρείαι κατεί-
χον ἰδιοκτητοὺς ὑδροακάλας, ὧν ἐποι-
οῦντο πράγματι χρῆσιν ἀνευ καταβολῆς
οἰουδὴποτε τέλους. Ἡδὲ ὅμως ὑπεχρεώ-
θησαν νὰ χρησιμοποιοῦν μόνον ὑπάρχον-
τα κρατικὰ ἀεροδρόμια καὶ λιμένας, ἐπὶ
τῇ καταβολῇ εἰς τὸ δημόσιον ὑπερέγκων
τελῶν, ἀνερχομένων εἰς 8.168.000 δραχ.
ἐτησίως. Τοιοῦτον ἐτήσιον ἔσοδον θὰ
ἐδικαιολόγῃ ἐκὴν δαπάνην δι' ἀπαλ-
λοτριώσεως, οὐδέποτε ἐν τούτοις ἐνταλ-
θεῖσαν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἡ θεομηνία ἡ ὁποία ἐνέσκηψεν εἰς
τὴν Ἀγγλίαν—ἐννοοῦμεν τὴν ἄρσιν τῆς
χρυσῆς βάσεως τῆς στερλίνας—δὲν ἦτο
δυνατὸν νὰ ἀφήσῃ ἀνεπηρέαστα τὰ χρη-
ματιστήρια ὅλου τοῦ κόσμου. Ἐλαφρό-
τερον ἴσως ἐξ ὅλων ἐπηρέασθη τὸ χρη-
ματιστήριον τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ πάντως
ἐπηρέασθη ὅταν τὴν παρελθούσαν Πα-
ρασκευὴν ἀνηγγέλη ἡ σοβαρωτάτη ἀπό-
φασις τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως. Εἰς τὸ
Χρηματιστήριον τῶν ἑλληνικῶν ἀξιών
ἐξεδηλώθη πανικός τις. Ἐπὶ τῶν
κρατικῶν χρεωγράφων ἐξεδηλώθη σημαν-
τικὴ προσφορά τὴν ὁποίαν ἀνέκοναν μό-
νον αἱ παρεμβάσεις τῆς Τραπεζῆς τῆς
Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δι'
ἀγορῶν τοῖς μετοχτοῖς. Ἀλλ' ἂν ἀνεκόπη
τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ πανικός τῶν κατό-
χων ὁμολογίων δὲν θὰ ἡμποδίζετο οὐ-
τος κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν μετὰ
τοὺς πανικοὺς τοὺς ἐκδηλωθέντας εἰς τὰ
ξένα χρηματιστήρια. Δι' ὃ καὶ ὀρθῶς φρο-
νοῦσα ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ χρηματιστηρίου
ἐπρότεινε εἰς τὴν κυβερνήσιν τὸ κλείσι-
μον τοῦ χρηματιστηρίου ἐπὶ πενθήμερον
ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέλθῃ ἡρεμία καὶ γεν-
νηθοῦν ψυχραιμότεραι σκέψεις εἰς τοὺς
κατόχους χρεωγράφων. Ἡ Χρηματιστη-
ριακὴ Ἐπιτροπὴ συνέλθοῦσα τὴν παρελ-
θούσαν Δευτέραν ἐκάνονισε τιμὰς συμβα-
τικὰς ἐπὶ τῶν χρεωγράφων ἐπὶ τῇ βάσει
τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ κανονισθοῦν αἱ
διαφοραὶ μεταξὺ τῶν χρηματιστῶν. Κατὰ
τὴν πρόδοον ἐν τούτοις τῶν ἡμερῶν κατε-
δηλώθη ὅτι ἡ καταβολὴ τῶν διαφορῶν
ἐκ μέρους ἀρκετῶν χρηματιστῶν θὰ ἦτο
ἀδύνατος, διότι αἱ συμβατικαὶ τιμαὶ ἀπεῖ-
χον ἀπὸ τὰς τιμὰς τῆς τελευταίας ἐκα-
θαρίσεως πολὺ καὶ συνεπὶς αἱ διαφοραὶ
θὰ ἦσαν σημαντικαὶ ἐν συγκρίσει πρὸς
τὰς δυνάμεις τῶν χρηματιστῶν. Τὸ γεγο-
νός τοῦτο ἔπεισε τὴν Ἐπιτροπὴν ἀφ' ἐνὸς
μὲν νὰ ζητηθῇ παράτασις τοῦ κλεισίματος
μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Σεβρίου ἀφ' ἑτέ-
ρου δὲ νὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ ὀριστικοτέ-
ρου τρόπου τοῦ διακανονισμοῦ τῶν διαφο-
ρῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνέλθοῦσα εἰς ἐπανει-
λημμένας συσκέψεις ἀπεφάσισε νὰ ὑποβά-
λῃ ἐν ὑπομνήματι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς
Ἐθν. Οἰκονομίας τὰς σκέψεις τῆς. Ἐκ μέ-
ρους τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπρόκειτο νὰ προτα-
θῇ ὅπως αἱ μὲν «positions» τῶν κρατι-
κῶν χρεωγράφων συμψηφισθοῦν εἰς τὰς
συμβατικὰς τιμὰς διὰ δὲ τὰς ὑπολοίπους
ἀξίας ἐπιτραπῇ ἡ μεταφορά ἐπὶ τινὰ χρό-
νον μέχρι τῆς παραλαβῆς αὐτῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ παρὰ τὸ κλείσιμον τοῦ
χρηματιστηρίου, λόγῳ τῆς πτώσεως
τιμῆς τῆς λίρας, ἐσημειώθη ζήτησις
μετοχῶν τῶν ἑταιρειῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι
ἔχουν συνάφῃ δάνεια εἰς στερλίνας, ὥ-
στε αἱ ἑταιρείαι αὗται ἐκ τῆς πτώσεως
αὐτῆς κερδίζουν σημαντικὰ ποσά. Ἀλλ'
ἐσημειώθη ζήτησις μόνον χωρὶς νὰ γίνων-
ται πράξεις διότι ἀπαγορεύονται αὐστη-
ρῶς αἱ ἀγοραπωλησίαι.

Λόγῳ ἀπαγορεύσεως
τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐ-
θνικῆς Οἰκονομίας τὸ
Χρηματιστήριον δὲν ἐλει-
τούργησε κατὰ τὴν ἐβδο-
μάδα ταύτην.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΠΙ ΛΟΝΔΙΝΟΥ ΤΙΜΑΙ 9/9/1931

ΧΩΡΑΙ	PARITÉ	ΧΩΡΑΙ	PARITÉ
Παρίσι	100.50	Βερολίνον	18.25
Ν. Υόρκη	3.96	Βιέννη	20.50
Γενεύη	21.12	Πράγα	154.—
Ρώμη	81.75	Σόφια	620.—
Μαδρίτη	46.89	Βελιγράδιον	276.—
Ἀμστερδαμ	10.12	Βουκουρεστίον	730.—
Στοκχόλμη	16.75	Κωνσταντινούπολις	9.05
Βουξέλλα	29.87	Βουδαπέστη	25.—

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΔΑΝΕΙΑ ΕΙΣ ΑΓΓΛΙΑΣ	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ
5 ο/ο 1881	72.—	—	—	72.—	73.—
5 ο/ο 1884	72.—	—	—	72.—	73.—
4 ο/ο 1887	59.—	—	—	59.—	59.—
4 ο/ο 1889	59.—	—	—	58.—	58.—
5 ο/ο 1890	72.—	—	—	72.—	72.—
5 ο/ο 1893	72.—	—	—	72.—	72.—
4 ο/ο 1902	57.—	—	—	57.—	57.—
5 ο/ο 1907	85.—	—	—	85.—	85.—
4 ο/ο 1910	59.—	—	—	59.—	59.—
5 ο/ο 1914	69.—	—	—	70.—	70.—
7 ο/ο 1924	95.—	—	—	87.—	87.—
6 ο/ο 1928	66.—	—	—	67.—	67.—
Κτηματικῆς	87.—	—	—	88.—	88.—
Παραγωγικοῦ	66.—	—	—	65.—	65.—
Ἀνταλλάξ.	90.—	—	—	91.—	—

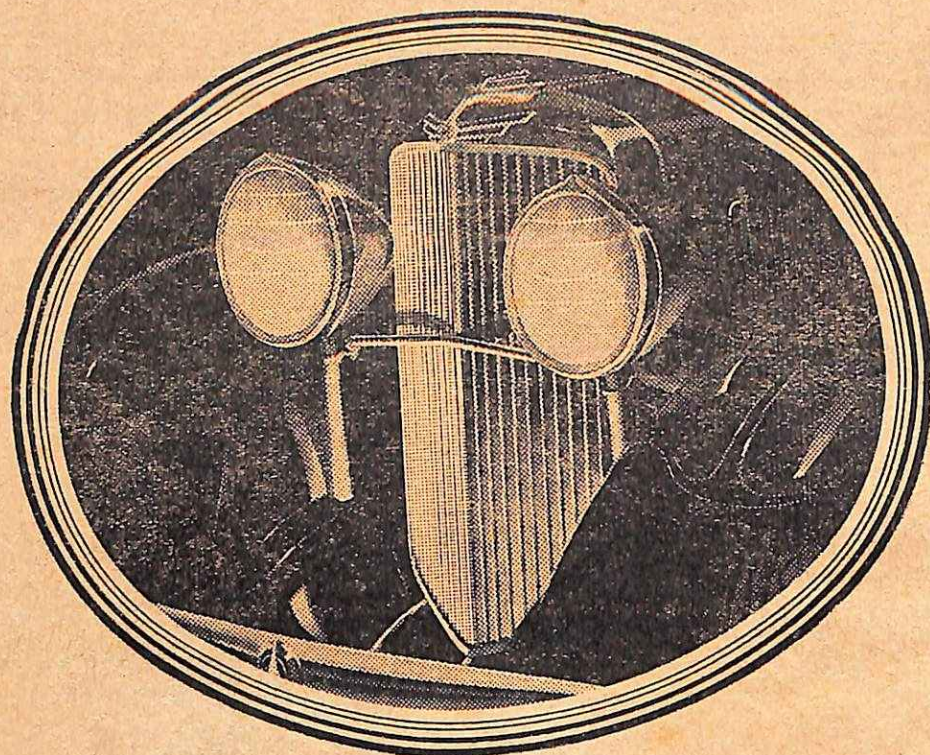
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΟΝ

ΕΙΣ ΓΑΛΛΙΚΑ ΦΡ. ΧΡΕΙΡΑΦΑ	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ
Δάνεια 1921	—	—	—	—	—
Ἀθηνῶν	120	120	115	115	115
Ἀνατολῆς	180	180	177	181	175
Ὀίνων	140	98	103	113	120
Λαύρα	—	—	—	—	—
Ἡλεκτρονικῆς	—	—	—	—	—
Σ. Θεσσαλίας	340	340	335	338	330
Σ. Π. Α. Π.	—	—	—	—	—

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΔΕΛΦΑΡΕΙΑΣ

ΧΡΕΙΡΑΦΑ	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ
Ἀθηνῶν Φ.Χ.	22 1/2	22 1/2	23	—	—
Ἀνατολῆς»	36.—	36.—	36.—	—	—
Ἀνταλ. Γ.α.Δ.	212.—	212.—	212	ΑΡΓΙΑ	ΑΡΓΙΑ

Οι πρωτοπόροι της Προόδου

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ **NASH** ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΣΗΜΕΙΑ ΥΠΕΡΟΧΗΣ

- 1) Διπλή ανάφλεξις
- 2) Έννεα Κουζινέττα βάσεως
- 3) Αυτόματος Λίπανσις **BIZOUR**
- 4) Σύστημα συγχρονισμού αλλαγής ταχυτήτων με αθόρυβον λειτουργίαν της β' ταχύτητος και
- 5) Σύστημα ελευθέρας αλλαγής ταχυτήτων άνευ χρήσεως του 'Αμπραγιάζ (Free Wheeling) λειτουργούν δι' ιδιαιτέρου μοχλού, εύκολωτάτου χειρισμοῦ.

Επισκεφθῆτε τὰς ἐκθέσεις μας διὰ νὰ θαυμάσετε εἰδικῶς τὰ νέα μας μοντέλα Κονβέρτιμπλ Σεντάν τύπου 971 καὶ 981 (σπορ 5 θέσεων) τὰ ὅποια τελείως κλειστὰ τὸν χειμῶνα μετατρέπονται εἰς ἀνοικτὰ κατὰ τὸ θέρος καθὼς καὶ 28 διάφορα ἄλλα μοντέλα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΖΑΝΗΣ

Εκθέσεις: 'Ακαδημίας—'Ιπποκράτους καὶ Λεωφ. 'Αλεξάνδρας 85